

FINANCIRANJE LOKALNIH PROJEKATA SREDSTVIMA EUROPSKIH STRUKTURNIH I INVESTICIJSKIH FONDOVA

Kučić, Dario

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:327070>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-11**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**FINANCIRANJE LOKALNIH PROJEKATA
SREDSTVIMA EUROPSKIH STRUKTURNIH I
INVESTICIJSKIH FONDOVA**

Mentor :

prof. dr. sc. Dejan Kružić

Student :

dipl. ing. Dario Kučić

Split, ožujak 2016.

SADRŽAJ

1. UVODNA RAZMATRANJA	1
1.1. PROBLEM ISTRAŽIVANJA	1
1.2. PREDMET ISTRAŽIVANJA	4
1.3. ISTRAŽIVAČKE HIPOTEZE	4
1.4. CILJEVI ISTRAŽIVANJA	4
1.5. METODE ISTRAŽIVANJA	5
2. EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI (ESI) U RH.....	6
2.1. EUROPSKA UNIJA I REPUBLIKA HRVATSKA	6
2.2. EUROPA 2020	11
2.2.1. KLJUČNI STRATEŠKI DOKUMENTI	14
2.2.2. STATISTIČKE REGIJE I NAČIN RASPODJELE SREDSTAVA	15
2.3. KOHEZIJSKA POLITIKA.....	17
2.3.1. EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI	18
2.3.2. KOHEZIJSKI FOND.....	19
2.3.3. EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ	20
2.3.4. EUROPSKI SOCIJALNI FOND	22
2.3.5. EUROPSKI FOND ZA POMORSTVO I RIBARSTVO	22
2.3.6. FOND ZA POLJOPRIVREDU	23
2.4. RASPODJELA SREDSTAVA ESI U RH	26
2.4.1. SPORAZUM O PARTNERSTVU	26
2.4.2. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA PROVEDBU ESI U RH	32
2.4.3. PROGRAMIRANJE	33
2.4.4. OPERATIVNI PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA	35
2.4.5. OPERATIVNI PROGRAM UČINKOVITI LJUDSKI POTENCIJALI	46
2.4.6. OPERATIVNI PROGRAM ZA POMORSTVO I RIBARSTVO	55
2.4.7. PROGRAM RURALNOG RAZVOJA.....	57
3. SREDSTVA IZ ESI FONDOVA DOSTUPNA JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE	59
3.1. PREGLED MJERA I ALOKACIJA	59
3.2. NATJEČAJNA PROCEDURA	64
3.2.1. POTPORNE ORGANIZACIJE	67
4. PRIPREMA PROJEKATA JLS ZA FINANCIRANJE IZ ESI.....	68
4.1. STRATEŠKO PLANIRANJE RAZVOJA	68
4.2. STRATEŠKO PLANIRANJE NA LOKALNOJ RAZINI.....	68
4.2.1. USKLAĐENOST SA STRATEGIJAMA VIŠEG REDA	70
4.2.2. USKLAĐENOT PLANIRANIH RAZVOJNIH PROJEKATA SA PROSTORNO PLANSKOM DOKUMENTACIJOM I UTJECAJ NA OKOLIŠ	71
4.3. PRIPREMA PROJEKATA.....	72
4.3.1. PRIPREMA EKONOMSKO ANALITIČKE DOKUMENTACIJE O PROJEKTU	72
4.3.2. PRIMJENA EU PROPISA O JAVNOJ NABAVI	76
5. REZULTATI EMPIRIJSKOG ISTRAŽIVANJA PREPREKE NA LOKALNOJ RAZINI ZA USPJEŠNO POVLAČENJE SREDSTAVA IZ ESI FONDOVA.....	78
5.1. PROJEKTI.....	81
5.2. LJUDSKI RESURSI.....	82
5.3. FINANCIJSKA SREDSTVA	83
5.4. POVEĆANJE APSORPCIJSKOG KAPACITETA JLS-E	84

6. ZAKLJUČAK	85
SAŽETAK	87
SUMMARY	87
LITERATURA	88
PRILOZI	94
ABECEDNI POPIS KRATICA	94
POPIS TABLICA	96
POPIS GRAFIKONA	96
UPITNIK ZA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE	97

1. UVODNA RAZMATRANJA

1.1. PROBLEM ISTRAŽIVANJA

1. srpnja 2013. godine Republika Hrvatska postala je punopravna članica Europske unije čime je dovršen proces koji je otpočeo 21. veljače 2003. godine kada je RH podnijela zahtjev za punopravno članstvo.

Punopravnim članstvom u EU RH je stekla pravo raspolaganja sredstvima iz proračuna EU kao i obvezu uplaćivanja sredstava u proračun EU. Proračun EU se planira kroz višegodišnji financijski okvir u trajanju od 7 godina kojim se određuju višegodišnji prioriteti potrošnje sredstava. Godišnji proračun EU prema podacima za 2014. godinu iznosi 142 milijarde EUR što iznosi svega 1% BND EU što je u usporedbi sa nacionalnim proračunima država članica relativno mali iznos kada se uzme u obzir činjenica kako je prosječni proračun država članica oko 49% BND-a.¹ Temeljna distinkcija proračuna EU u odnosu na nacionalne proračune je u tom što je to investicijski proračun koji udruživanjem sredstava zemalja članica stvara ekonomiju razmjera kojom se u zemljama članicama ostvaruje rast i zapošljavanje; gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija; zajednička poljoprivredna politika i ruralni razvoj; povećanje sigurnost i zaštita građana; ali i osiguranje stabilnost, sigurnost i prosperiteta van granica EU.

Republika Hrvatska, jedinice regionalne uprave kao i jedinice lokalne samouprave imaju mogućnost sudjelovati u povlačenju sredstava iz proračuna EU za realizaciju projekata i inicijativa koje su u skladu sa osnovnima ciljevima EU, postavljenim programskim ciljevima RH te u skladu sa nacionalnim, regionalnim i lokalnim strateškim dokumentima.

U financijskoj perspektivi 2014. – 2020. kroz Europske strukturne instrumente RH je dostupno ukupno 10.675.944.270 EUR i to 4.321.499.588 EUR iz Europskog fonda za regionalni razvoj, 2.559.545.971 EUR iz Kohezijskog fonda, 1.516.033.073 EUR iz Europskog socijalnog fonda, 2.026.222.500 EUR iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, 252.643.138 EUR iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo te 2.611.000 EUR iz Europskog fonda za garancije u poljoprivredi (okvirno 373.000.000 EUR godišnje).² Veliki dio ovih sredstava namijenjen je za ostvarenje mjera i ciljeva kroz

¹http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/hr/budget_hr.pdf

² <http://www.strukturnifondovi.hr/esi-fondovi-2014-2020>

realizaciju projekata na lokalnoj razini bilo kroz projekte prijavitelja iz javnog sektora (JLS, regionalna uprava, javne tvrtke i institucije) ili privatnog sektora.

U pred-pristupnom periodu, od podnošenja zahtjeva za punopravno članstvo 2003. godine do pristupanja 2013. godine RH sudjelovala je u povlačenju sredstava iz proračuna EU kroz prvu generaciju EU fondova (programe CARDS-Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation, PHARE-kreiran 1989 kao Poland and Hungary: Assistance for Restructuring their Economies i ISPA-Instrument for Structural Policies for Pre-Accession) te kroz svojevrsan nastavak pod nazivom IPA (Integrirani prepristupni fond 2007-2013) čiji je cilj pomoći državama kandidatkinjama u usklađivanju i provedbi pravne stečevine EU kao i pripremiti ih za korištenje Europskih strukturnih i investicijskih fondova kada postanu punopravne članice EU.

Prema dostupnim podacima RH je bila relativno uspješna u povlačenju pred-pristupnih sredstava sa ostvarenim stopama ugovorenih u odnosu na dostupna sredstva za CARDS 94,61%, PHARE 2005 86,90%, PHARE 2006. 84,69%, ISPA 97,96%, IPA 2007. I komponenta 92,22%, IPA 2008. I komponenta 94,67%, IPA 2009. I komponenta 93,12%, IPA 2010. I komponenta 91,18%.³ Podaci o ugovorenim stopama IPA 2008.-2010. za komponente II, III, IV i V u ovom trenutku nisu dostupne, a podaci o iskorištenosti sredstava IPA programa za 2011., 2012. i 2013. nisu reprezentativni zbog pravila n+3 koje se primjenjuje u svima financijskim alokacijama ESI prema kojem je dodijeljena sredstva moguće ugovoriti, odnosno povući u vremenskom periodu od plus 3 godine od kada su dodijeljena. U svakom slučaju, većina sredstava povučenih kroz pred-pristupne programe nije bila dostupna jedinicama lokalne samouprave, a i nominalno sredstva dostupna ovim putem su značajno manja od iznosa sredstava koja su dostupna kroz ESI (IPA 2007.-2013. alokacija je iznosila 997.740.000 EUR što je svega 9,3% iznosa dostupnog putem ESI 2014.-2020.).

Tablica 1. Financijska vrijednost IPA

Komponente IPA	2007*	2008*	2009*	2010*	2011*	2012*	2013*
I	49,61	45,37	45,60	39,48	39,96	39,97	17,44
II	9,69	14,73	15,90	15,60	15,87	16,44	9,75
III	45,05	47,60	49,70	56,80	58,20	57,54	30,09
IV	11,38	12,70	14,20	15,70	16,00	15,90	8,55
V	25,50	25,60	25,80	26,00	26,50	25,82	27,70
Ukupno:	141,23	146,00	151,20	153,58	156,53	155,67	93,53

* iznosi u mil EUR

Izvor:<http://mrrfeu.hr/default.aspx?id=612>

³ <http://www.safu.hr/hr/o-programima-eu/ipa>

Analizom dostupnih podataka o iskorištenim sredstvima iz programa pred-pristupne pomoći i podataka o sredstvima koja će biti dostupna putem ESI, kao i činjenice o relativno malom udjelu koji su imale jedinice lokalne samouprave u sredstvima pred-pristupne pomoći postavlja se pitanje apsorpcijske moći kao i institucionalne osposobljenosti na svim nivoima javne uprave RH za povlačenje deset puta većih iznosa koji su dostupni.

Nadalje, kroz programe pred-pristupne pomoći prijavna i natječajna procedura u načelu je bila jednostavnija od one koja je postavljena za povlačenje sredstava ESI čime se jedinice lokalne samouprave koje su najvećim dijelom još uvijek neiskusne u procedurama i projektnom načinu rada nalaze u nezavidnoj poziciji sa velikim razvojnim potrebama, ali malim brojem projekata koji su razvijeni do mjere u kojoj ih je moguće aplicirati i dobiti neophodna sredstva.

2010. godine provedenim istraživanjem koje je izloženo kroz znanstveni rad „Organizacijska prilagođenost hrvatske lokalne samouprave za provedbu projekata financiranih od Europske unije“, a provedeno istraživanjem na uzorku od 10 županija, 32 grada i 22 općine, metodom anketiranja, intervjua i analizom službene dokumentacije, pokazalo se kako je svega 6 općina provodilo projekte kroz promatrane tri godine, a iskazani problemi pri provedbi su nedostatak ljudskih resursa za rad na projektima kao i nedovoljna sredstva za preuzimanje obveza iz projekata.⁴

Ulaskom u Europsku uniju mogućnosti financiranja razvojnih projekata za JLS postaju najvećim dijelom usmjerene ka izvorima iz ESI dok prijašnje mogućnosti sufinanciranja kroz nacionalna sredstva se smanjuju posebice za značajnija ulaganja u infrastrukturu. Slijedom, JLS će morati razviti projektni način rada i postupno mijenjati sustav i način poslovanja posebice u smislu izgradnje tima za upravljanje projektima, kontinuirane edukacije kadrova, razvijanja sustava upravljanja i provede projekata, kao i kontinuirano usklađivanje ciljeva razvoja i dostupnih sredstava.

⁴“Organizacijska prilagođenost hrvatske lokalne samouprave za provedbu projekata financiranih od Europske unije“; Morena Mičetić Fabić, izvorni znanstveni rad, UDK 338.246.027(4)EU:352(497.5) 352/353(497.5):338.246.027(4)EU, Primljeno: 28. 7. 2011. Prihvaćeno: 9. 2. 2012.

1.2. PREDMET ISTRAŽIVANJA

Predmet istraživanja je u korelaciji sa postavljenim ciljevima istraživanja i usmjeren je na obrazlaganje institucionalnog okvira ESI fondova u RH, identificiranja sredstava dostupnih jedinicama lokalne samouprave, način pripreme projekata na razini jedinica lokalne samouprave za financiranje iz ESI fondova i identifikaciju prepreka za povlačenje sredstava iz ESI fondova na lokalnoj razini.

1.3. ISTRAŽIVAČKE HIPOTEZE

Temeljne hipoteze ovog rada su:

1. Sredstva iz ESI u RH su dostupna jedinicama lokalne samouprave i mogu omogućiti realizaciju projekata na lokalnoj razini.
2. Specifična procedura prijave i dodjele sredstava iz ESI fondova zahtijeva primjenu projektnog načina rada jedinica lokalne samouprave (što podrazumijeva obučenos kadrova i kontinuiranu edukaciju kako bi se osigurala dobra priprema projekata i povlačenje sredstava).

1.4. CILJEVI ISTRAŽIVANJA

Postavljena su tri osnovna cilja za ovaj rad:

1. Istražiti i obrazložiti institucionalni okvir ESI fondova u RH te identificirati sredstva dostupna jedinicama lokalne samouprave.
2. Istražiti način pripreme projekata na razini jedinica lokalne samouprave, a kako bi se ostvarilo financiranje iz ESI fondova.
3. Identificirati postojeće prepreke za povlačenje sredstava iz ESI fondova.

Istraživanjem i analizom dostupne dokumentacije istražiti će se i obrazložiti funkcioniranje postojećeg odnosa EU i RH u smislu ključnih strateških dokumenata koji su temelj primjene ESI fondova te elaborirati osnovne postavke kohezijske politike i načina ostvarenja kohezije kroz korištenje sredstava iz ESI fondova, detaljno će se obrazložiti svaki od Europskih strukturnih i investicijskih fondova odnosno raspodjela sredstava u RH. Nadalje, izraditi će se detaljni pregled mjera i alokacija iz ESI koja su namijenjena odnosno dostupna jedinicama lokalne samouprave, uz obrazloženje osnova natječajnih procedura i pregled potpornih institucija dostupnih JLS.

Provest će se istraživanje načina pripreme projekata prihvatljivih za financiranje iz ESI fondova uz detaljno objašnjenje specifičnosti strateškog planiranja razvoja i važnosti usklađenosti ciljeva razvoja u vertikalnom smislu. U smislu pripreme projekata obraditi će se elementi koji su problematični na lokalnom nivou uz posebno posvećenu pažnju provedbi projekata koja je specifična u smislu izvješćivanja i dodatne administracije.

Identificirati će se postojeće prepreke u apsorpciji sredstava na lokalnoj razini sa posebnim osvrtom na financijska sredstva koja predstavljaju problem ne samo u smislu sufinanciranja provedbe projekta već posebice u samoj pripremi projektne dokumentacije i prijavne dokumentacije.

1.5. METODE ISTRAŽIVANJA

Za prikupljanje, sistematizaciju, te analizu dosadašnjih spoznaja na području definirane problematike, koristit će se induktivna i deduktivna znanstvena metoda, metoda analize i sinteze, apstrakcije i konkretizacije, generalizacije, klasifikacije, te komparativna i deskriptivna metoda.

Za izradu empirijskog dijela rada koristit će se metoda prikupljanja podataka, metode obrade podataka (matematička obrada podataka u programskom paketu Excel), te metoda tabelarnog i grafičkog prezentiranja dobivenih rezultata.

Za pribavljanje relevantnih znanstvenih članaka i knjiga koristit će se knjižnica Ekonomskog fakulteta u Splitu, Sveučilišna knjižnica u Splitu, kao i dokumentacija dostupna putem relevantnih mrežnih stranica.

2. EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI (ESI) U RH

2.1. EUROPSKA UNIJA I REPUBLIKA HRVATSKA

Hrvatska je 01. srpnja 2013. godine postala punopravna članica Europske unije što podrazumijeva preuzimanje svih prava i obveza koje proizlaze iz članstva u Europskoj uniji, prenošenje pojedinih ovlasti na institucije Europske unije, a sve u skladu sa uredbom Ugovora o Europskoj uniji te Ugovora o funkcioniranju Europske unije kao i odredbama Ustava Republike Hrvatske iz glave VIII.

Sa ciljem efikasnog funkcioniranja doneseni su zakoni i odluke kojima se jasno utvrđuju nadležnosti i obaveze različitih institucija i tijela državne uprave, poput Zakona o suradnji Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima koji je člankom 3. utvrdio da sabor u obavljanju europskih poslova:

- ~ prati i nadzire rad Vlade u institucijama Europske unije,
- ~ razmatra dokumente Europske unije i stajališta Republike Hrvatske i o njima može donositi zaključke,
- ~ nadzire poštovanje načela supsidijarnosti (prijenos određenog stupnja neovisnosti podređenom tijelu u odnosu na tijelo na višoj razini, odnosno lokalnom tijelu u odnosu na središnju vlast),
- ~ odlučuje o primjeni klauzule premošćivanja (klauzula premošćivanja je institucionalna klauzula koja omogućuje prijelaz s mehanizma odlučivanja jednoglasnošću na odlučivanje kvalificiranom većinom, jednoglasnom odlukom predstavnika svih država članica u Vijeću ili u Europskome vijeću),
- ~ sudjeluje u postupku predlaganja kandidata Republike Hrvatske za institucije i tijela Europske unije,
- ~ sudjeluje u postupcima revizije temeljnih ugovora Europske unije u skladu s člankom 48. Ugovora o Europskoj uniji,
- ~ u okviru slobode, sigurnosti i pravde sudjeluje u ocjeni mehanizama za primjenu politika Unije u tim područjima u skladu s člankom 70. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- ~ sudjeluje u političkom praćenju rada Europol (Europski policijski ured - kriminalistička obavještajna agencija Europske unije) i ocjeni aktivnosti Eurojusta

(tijelo osnovano s ciljem poticanja suradnje pravosudnih tijela radi učinkovitoga otkrivanja i procesuiranja kaznenih djela organiziranoga kriminala koji prelazi državne granice na teritoriju svih država članica EU-a) u skladu s člancima 85. i 88. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

- ~ sudjeluje u međuparlamentarnoj suradnji nacionalnih parlamenata i u suradnji s Europskim parlamentom u skladu s Protokolom o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji,
- ~ prati rad Vlade u osiguranju održivosti reformi i provedbi svih obveza proisteklih iz pregovora s Europskom unijom te dosljednoj primjeni pravne stečevine Europske unije.⁵

20. lipnja 2013. donesena je Odluka o osnivanju Međuresorne radne skupine za europske poslove koja razmatra i priprema prijedloge stajališta koja će zastupati predstavnici Republike Hrvatske te ih upućuje Koordinaciji za vanjsku i europsku politiku Vlade Republike Hrvatske⁶, koje je stalno radno tijelo Vlade, a osnovna zadaća je razmatranje pitanja značajnih za međunarodni položaj RH.⁷

Sedam temeljnih institucija Europske unije su: Europsko vijeće, Vijeće europske unije, Europski parlament, Europska komisija, Sud Europske unije, Europska središnja banka i Europski revizorski sud

i. EUROPSKO VIJEĆE

Europsko vijeće određuje opće političko usmjerenje i prioritete Europske unije, a sačinjavaju ga šefovi država ili vlada svih zemalja članica, predsjednik Europske komisije i visoki predstavnik EU za vanjske poslove i sigurnosnu politiku. Radom Europskog vijeća predsjedava stalni predsjednik, a sastaje se četiri puta godišnje kada raspravlja i donosi odluke unutar svojih nadležnosti:

- o odlučuje o općem usmjerenju i političkim prioritetima EU-a – ali ne donosi zakonodavstvo
- o bavi se složenim ili osjetljivim pitanjima koja nije moguće riješiti na nižim razinama međudržavne suradnje
- o određuje zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a, uzimajući u obzir strateške interese i implikacije u području obrane

⁵Oduka o proglašenju Zakona o suradnji Hrvatskog Sabora i Vlade RH u europskim poslovima, čl.3, 28.06.2013.

⁶Odluka o osnivanju Međuresorne radne skupine, 20. 06. 2013.

⁷Poslovnik Vlade RH, NN 154/2011, 121/2012, 7/2013

- nominira i imenuje osobe na određene visoke položaje na razini EU-a, na primjer one u Europskoj središnjoj banci i Komisiji

ii. VIJEĆE EUROPSKE UNIJE (Vijeće ministara)

Vijeće europske unije donosi zakonodavstvo EU i koordinira politike Unije, a sačinjavaju ga ministri nacionalnih vlada zemalja članica. Vijećem predsjedaju zemlje članice naizmjenice po šest mjeseci. Svako zasjedanje Vijeća odvija se u skladu sa utvrđenim dnevnim redom te sudjeluje po jedan ministar iz Vlada zemalja članica, u načelu ministar koji se nalazi na čelu ministarstva koje pokriva tematiku ili resor koji je na dnevnom redu. Vijeće EU :

- pregovara o zakonodavstvu EU-a i donosi ga zajedno s Europskim parlamentom na temelju prijedloga Europske komisije
- koordinira politike država članica EU-a
- razvija vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a na temelju smjernica Europskog vijeća
- sklapa sporazume između EU-a i drugih država ili međunarodnih organizacija
- donosi godišnji proračun EU-a zajedno s Europskim parlamentom.

iii. EUROPSKI PARLAMENT

Europski parlament je izravno izabrano tijelo Europske Unije koje sačinjava 751 zastupnik, a koje ima **zakonodavne, nadzorne i proračunske** ovlasti. U zakonodavnom smislu Parlament :

- zajedno s Vijećem EU-a donosi propise EU-a na temelju prijedloga Europske komisije
- donosi odluke o međunarodnim sporazumima
- donosi odluke o proširenjima
- preispituje program rada Komisije i poziva Komisiju da predloži zakonodavne akte

U nadzornom smislu Parlament:

- provodi demokratski nadzor svih institucija EU-a
- izabire predsjednika Komisije i odobrava Komisiju kao tijelo. Može podnijeti prijedlog za izglasavanje nepovjerenja, kojim se Komisiju obvezuje da podnese ostavku

- daje razrješnicu, odnosno odobrava izvršenje proračuna EU-a
- razmatra predstavke građana i pokreće istrage
- raspravlja o monetarnoj politici s Europskom središnjom bankom
- postavlja pitanja Komisiji i Vijeću
- promatra izbore

U proračunskom smislu Europski parlament zajedno sa Vijećem odlučuje o proračunu EU te odobrava dugoročni proračun EU (višegodišnji financijski okvir).

iv. EUROPSKA KOMISIJA

Europska komisija je politički neovisno izvršno tijelo EU-e, koje je odgovorno za izradu prijedloga novih europskih zakona i provođenje odluka Europskog parlamenta i Vijeća EU-a.

Nadležnosti Europske komisije su:

- predlaganje novog zakonodavstva
- upravljanje politikama i dodjeljivanje financijskih sredstava EU-e
- provođenje zakonodavstva EU-e
- predstavljanje EU-e na međunarodnoj razini

v. SUD EUROPSKE UNIJE

Sud Europske unije osigurava jednako tumačenje i primjenu prava EU-e u svim državama članicama te poštivanje EU prava u svim državama članicama i institucijama EU-e. Sud Europske unije se sastoji od **Suda** koji rješava zahtjeve za prethodne odluke koje podnose nacionalni sudovi, određene postupke za poništenje i žalbene postupke, **Općeg suda** koji donosi odluke u postupcima za poništenje koje su pokrenuli pojedinci, poduzeća ili vlade država članica EU-a i **Službeničkog suda** koji sudi u sporovima između Europske unije i njezinih zaposlenika.

Nadležnosti Suda Europske unije su:

- tumačenje prava
- provedba prava
- poništenje pravnih akata EU-e
- osiguravanje djelovanja EU-e
- kažnjavanje institucija EU-e

vi. EUROPSKA SREDIŠNJA BANKA

Europska središnja banka upravlja eurom, održava stabilnost cijena i provodi gospodarske i monetarne politike EU-e. ESB ima tri tijela za donošenje odluka, Upravno vijeće, Izvršni odbor i Opće vijeće, a na europskim i međunarodnim sastancima je predstavlja predsjednik ESB-e.

Nadležnosti ESB-e su:

- određivanje kamatne stope po kojima dodjeljuje zajmove komercijalnim bankama unutar euro-zone i na taj način upravljanje količinom novca u optjecaju i inflacijom
- upravljanje deviznim pričuvama euro-zone te kupnja ili prodaja valuta čime održava ravnotežu deviznih tečajeva
- osiguravanje nadzora nad financijskim tržištima i institucijama nacionalnih tijela te učinkovitog funkcioniranja platnih sustava
- osiguravanje sigurnost i stabilnost europskog bankarskog sustava
- izdavanje odobrenja za izradu euro-novčanica državama članicama
- nadziranje kretanja cijena i procjena rizika za njihovu stabilnost.

vii. EUROPSKI REVIZORSKI SUD

Europski revizorski sud zadužen je za kontrolu ispravnost prikupljanja i uporabe financijskih sredstava EU-e te pridonosi boljem upravljanju financijama EU, a čini ga po jedan član iz svake od zemalja članica koje imenuje Vijeće na period od 6 godina.

Provodi tri vrste revizija:

- Financijske revizije – provjerava jesu li u financijskim izvješćima točno predstavljeni financijsko stanje, rezultati i novčani tok za predmetnu godinu
- Revizije usklađenosti – provjerava jesu li financijske transakcije u skladu sa pravilima
- Revizije učinkovitosti poslovanja – provjerava jesu li financijskim sredstvima EU-a ostvareni ciljevi uz najmanje moguće resurse i na najekonomičniji način.

2.2. EUROPA 2020

Europa 2020 je naziv strategije razvoja Europske unije za desetogodišnje razdoblje koje je donijela Europska komisija 2010. godine, čiji je cilj ne samo prevladavanje krize već i rješavanje problematika vezanih uz rast i razvoj zemalja unije.

Strategijom su utvrđena 3 prioriteta, 5 glavnih ciljeva i 7 vodećih inicijativa i 11 tematskih ciljeva koji predstavljaju temelj razvoja EU-e u periodu do 2020. godine.

„Strategija Europa 2020. predlaže tri prioriteta koji se međusobno nadopunjuju:

- ~ Pametan rast: razvijanjem ekonomije utemeljene na znanju i inovaciji.
- ~ Održiv rast: promicanje ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse, koja je zelenija i konkurentnija
- ~ Uključiv rast: njegovanje ekonomije s visokom stopom zaposlenosti koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost.“⁸

Pet glavnih ciljeva EU-e kojima se definira gdje Europa želi biti 2020. godine su:

- ~ 75 % populacije u dobi između 20- 64 godina trebalo bi biti zaposleno.
- ~ 3 % BDP-a EU treba investirati u istraživanje i razvoj.
- ~ Treba ispuniti klimatsko-energetske ciljeve „20/20/20“, uključujući i povećanje do 30 % smanjenja emisije stakleničkih plinova ukoliko okolnosti dozvoljavaju.
- ~ Postotak osoba koje rano napuste školovanje trebao bi biti ispod 10 %, a najmanje 40 % mlađe generacije trebalo bi završiti tercijarni stupanj obrazovanja.
- ~ 20 milijuna manje ljudi trebalo bi biti u opasnosti od siromaštva.⁹

„Ovi su ciljevi reprezentativni za tri prioriteta pametnog, održivog i uključivog rasta, ali nisu razrađeni. Za potporu će biti potreban čitav niz aktivnosti na nacionalnoj razini, na razini Europske unije i internacionalnoj razini. Europska komisija predstavlja sedam predvodničkih inicijativa koje će katalizirati napredak u okviru svake prioritetne teme:

- ~ „**Unija inovacija**“ s ciljem unapređenja okvirnih uvjeta i dostupnosti financiranja za istraživanje i inovacije kako bi se osigurala mogućnost transformacije inovativnih ideja u proizvode i usluge koje stvaraju rast i radna mjesta.

⁸EUROPA 2020, Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast; Europska komisija, 3.3.2010.

⁹EUROPA 2020, Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast; Europska komisija, 3.3.2010.

- ~ „*Mladi u pokretu*“ s ciljem povećanja učinka obrazovnih sustava i olakšanja ulaska mladih na tržište rada.
- ~ „*Digitalni program za Europu*“ s ciljem bržeg širenja brzog interneta te korištenja prednosti jedinstvenog digitalnog tržišta za kućanstva i tvrtke.
- ~ „*Resursno učinkovita Europa*“ s ciljem razdvajanja ekonomskog rasta od korištenja resursa, podrške prijelazu na ekonomiju koja koristi male razine ugljena, povećanja korištenja obnovljivih izvora, modernizacije sektora transporta i promicanja energetske učinkovitosti.
- ~ „*Industrijska politika za globalizacijsko doba*“ s ciljem unapređenja poslovnog okruženja, prvenstveno za male i srednje poduzetnike te razvoja snažne i održive globalno konkurentne industrijske osnove.
- ~ „*Program za nove vještine i radna mjesta*“ s ciljem modernizacije tržišta rada te osnaživanja ljudi razvojem njihovih vještina tijekom cijeloga života s ciljem povećanog sudjelovanja radne snage te boljeg slaganja ponude i potražnje, uključujući i kroz mobilnost radne snage.
- ~ „*Europska platforma protiv siromaštva*“ s ciljem jamčenja društvene i teritorijalne povezanosti na način da svi imaju koristi od prednosti rasta i radnih mjesta te da se ljudima koji pate od siromaštva i socijalne isključenosti omogući dostojanstven život i aktivno sudjelovanje u društvu.“¹⁰

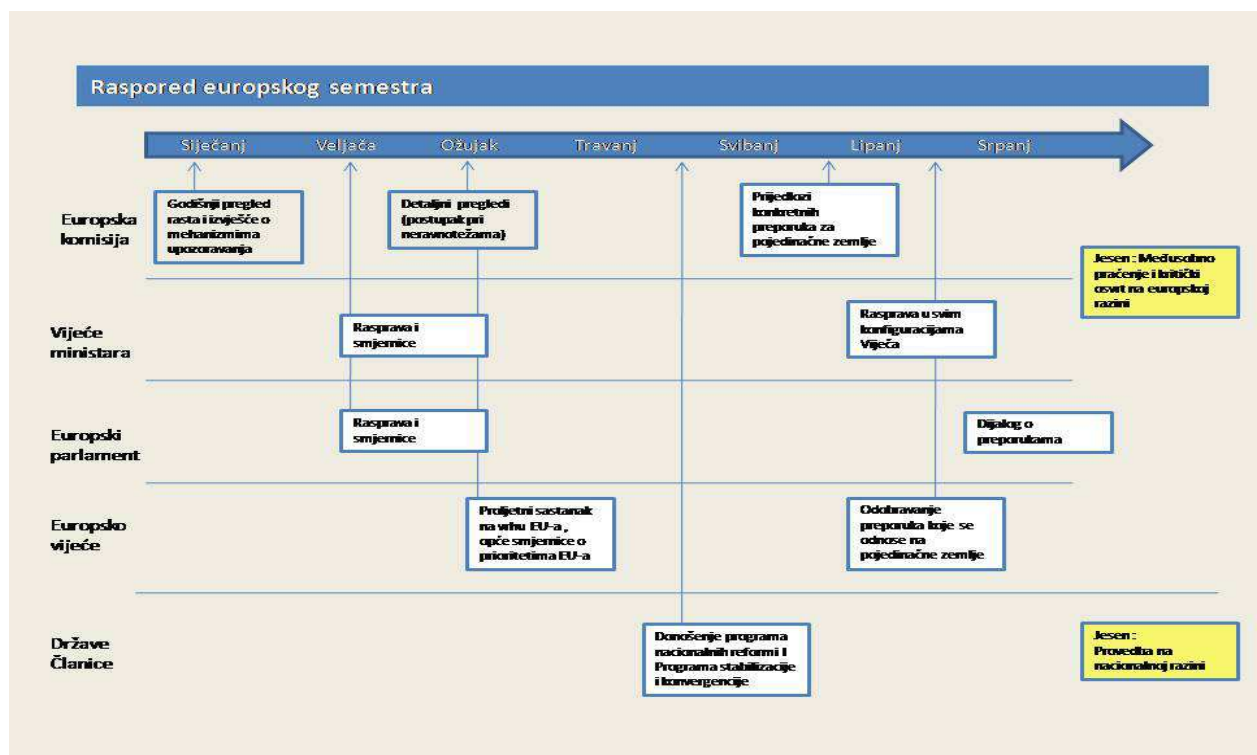
Europska komisija je utvrdila i jedanaest tematskih ciljeva koji su zamišljeni kao osnova za daljnje planiranje razvoja na nivou zemalja članica te kao temelj za utvrđivanje investicijskih prioriteta na nivou svake od zemalja što je nadalje temelj za korištenje Europskih strukturnih i investicijskih fondova kako bi se dostigli postavljeni cijevi za 2020. godinu. Tematski cijevi su srž onog što je potrebno napraviti na nivou država kako bi se ostvarili europski ciljevi, prioriteti i inicijative, to su:

- i. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija.
- ii. Poboljšani pristup, korištenje te kvaliteta informacijskih i komunikacijskih tehnologija.
- iii. Jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća (MSP), poljoprivrednog sektora te sektora ribarstva i akvakulture.

¹⁰EUROPA 2020, Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast; Europska komisija, 3.3.2010.

- iv. Podrška prijelazu prema ekonomiji temeljenoj na niskoj razini emisije CO2 u svim sektorima.
- v. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, prevencija i upravljanje rizicima.
- vi. Zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa
- vii. Promicanje održivog prometa te uklanjanje uskih grla (barijera) u ključnoj infrastrukturi.
- viii. Promicanje zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage.
- ix. Promicanje socijalnog uključivanja te borba protiv siromaštva.
- x. Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje.
- xi. Jačanje institucionalnih kapaciteta te učinkovita javna uprava.

Pristup Europske unije ostvarenju postavljenih ciljeva je kroz koordinaciju aktivnosti svih dionika i financijsku podršku. Kako su posljedice krize jasno pokazale povezanost gospodarstava različitih zemalja, Europska unija je utvrdila važnost usklađenosti nacionalnih gospodarskih politika zemalja članica. Uspostavom „Europskog semestra“ perioda u godini kada članice usklađuju svoje gospodarske politike i rade na dostizanju ciljeva postavljenih u Strategiji, EU je uspostavila sustavan i analitični pregled europskog gospodarstva koji omogućava pravovremene korekcije.

Grafikon 1. Europski semestar

Izvor : Politike Europske Unije, Europa 2020, europska strategija, : http://europa.eu/pol/index_hr.htm
<http://europa.eu/!wT73dg>

Sve mjere koje je Unija odredila kao prioritetne financirane su iz proračuna EU-e te su dio višegodišnjeg proračuna EU za razdoblje 2014.–2020. Strukturni fondovi EU kroz koje su utvrđene financijske alokacije za svaku od država članica namijenjeni su poglavito reformama i otvaranju radnih mjesta. Proračunom EU nije predviđeno financiranje onog što se može pokriti iz nacionalnih proračuna, već je njegova svrha donošenje stvarne dodane vrijednosti, odnosno financiranje onog što država članica inače ne bi bila u mogućnosti financirati, a što doprinosi ostvarenju ciljeva EU-e i postizanju uravnoteženosti nivoa razvoja različitih zemalja članica.

2.2.1. KLJUČNI STRATEŠKI DOKUMENTI

Financiranje aktivnosti kojima se doprinosi ostvarenju ciljeva postavljenih kroz Strategiju Europa 2020. osigurano je kroz Europske strukturne i investicijske fondove uvrštenjem odgovarajućih sredstava u proračun EU-e i višegodišnji financijski okvir za period 2014.-2020. Zajednički strateški okvir (Common Strategic Framework - CSF) je opsežna investicijska strategija koja utvrđuje okvir za ulaganja sredstava putem ESI fondova i prevodi ciljeve postavljene kroz Strategiju Europa 2020. u prioriteta područja za aktivnosti suradnje i ulaganja. Nadalje CSF uspostavlja koordinacijske mehanizme između fondova, osigurava koherentnost/usklađenost i konzistentnost/dosljednost s nacionalnim programima reformi, a uspostavljen je kao obvezujući dodatak regulativi za strukturne i kohezijske fondove.

Temeljem CSF-a svaka zemlja članica treba izraditi cijeli niz dokumenata koji zatim postaju temelj za korištenje dodijeljenih sredstava u sklopu ESI. Temeljni dokument za korištenje sredstava ESI fondova je **Partnerski Sporazum** koji predstavlja krovni plansko-programski sporazum između zemlje članice i Europske komisije, kojeg zemlja članica treba pripremiti, ispregovarati i implementirati. Europska komisija je potvrdila Partnerski sporazum sa Republikom Hrvatskom 30. listopada 2014.

Temeljem **Partnerskog Sporazuma** zemlja članica izrađuje operativne programe za korištenje ESI fondova, koje potvrđuje Europska komisija. Republika Hrvatska izradila je **Operativni program Konkurentnost i kohezija** (usvojen 12.12.2014.) za korištenje sredstava Europskog fonda za regionalni razvoj i kohezijskog fonda, **Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali** (usvojen 17.12.2014.) za korištenje sredstava Europskog socijalnog fonda, **Program ruralnog razvoja** (usvojen 26.05.2015.) za korištenje sredstava Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, **Operativni program za pomorstvo i**

ribarstvo (usvojen početkom listopada 2015.) za korištenje sredstava iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo.

Osim operativnih programa Republika Hrvatska je donijela cijeli niz Zakona kojima se omogućava provedba Operativnih programa kao i strategije i analize koje su temelj samih Operativnih programa, od kojih se navode samo najznačajniji:

- ~ Zakon o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2014. – 2020. (18.07.2014.)
- ~ Uredbe Vlade RH kojima se razrađuju dužnosti pojedinih tijela u okviru Zakona o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova
- ~ Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020. (25.10.2013.)
- ~ Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014. – 2020. (11.09.2014.)
- ~ Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (17.10.2014.)
- ~ Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine (26.04.2013.)
- ~ Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske (30.10.2014.)
- ~ Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2020. (22.07.2014.)

2.2.2. STATISTIČKE REGIJE I NAČIN RASPODJELE SREDSTAVA

Pristupanjem Europskoj uniji Republika Hrvatska preuzela je pravnu stečevinu Europske unije što podrazumijeva i usklađivanje statističkih prostornih jedinica koje je utvrđeno Uredbom (EZ) 1059/2003 a koja propisuje NUTS metodologiju. U ožujku 2007. godine RH je usvojila „Nacionalnu klasifikaciju prostornih jedinica za statistiku (NN35/07) prema kojoj je Hrvatska podijeljena na tri statističke regije, da bi je 2012. promijenila na dvije regije, usuglasivši promjenu sa Eurostatom (Europski zavod za statistiku), tako da danas u smislu statističkog praćenja Hrvatska ima dvije NUTS 2 regije i to kontinentalnu Hrvatsku i Jadransku Hrvatsku.

NUTS je skraćenica od francuskog izraza „*Nomenclature des unités territoriales statistiques*“, odnosno u prijevodu „Klasifikacija prostornih jedinica za statistiku“, a u naravi predstavlja statističku klasifikaciju koja služi za prikupljanje, obradu, analizu i publiciranje statističkih podataka na razini Europske unije koji je razvio Europski ured za statistiku 1980.

godine. NUTS regije podijeljene su u tri kategorije, a prema pokazatelju broja stanovnika određenog područja, tako su područja u kojima živi od 3 milijuna do 7 milijuna stanovnika definirana kao NUTS1, područja u kojima živi od 800.000 do 3 milijuna stanovnika definirana su kao NUTS2, a područja na kojima živi od 150.000 do 800.000 stanovnika definirana su kao NUTS3. U tom smislu statistički Hrvatska se promatra kao jedna NUTS1 regija (cijela država), kao dvije NUTS2 regije (Kontinentalna Hrvatska i Jadranska Hrvatska) i kao 21 NUTS3 regija (21 županija). Svaka NUTS statistička regija ima dodijeljene NUTS kodove koji su za Hrvatsku slijedeći:

HR0 – Hrvatska; HR04 – Kontinentalna Hrvatska i HR03 – Jadranska Hrvatska; HR041 – Grad Zagreb, HR042 – Zagrebačka županija, HR043 – Krapinsko-zagorska županija, HR044 – Varaždinska županija, HR045 – Koprivničko-križevačka županija, HR046 – Međimurska županija, HR047 – Bjelovarsko-bilogorska županija, HR048 – Virovitičko-podravska županija, HR049 – Požeško-slavonska županija, HR04A – Brodsko-posavska županija, HR04B – Osječko-baranjska županija, HR04C – Vukovarsko-srijemska županija, HR04D – Karlovačka županija, HR04E – Sisačko-moslavačka županija, HR031 – Primorsko-goranska županija, HR032 – Ličko-senjska županija, HR033 – Zadarska županija, HR034 – Šibensko-kninska županija, HR035 – Splitsko-dalmatinska županija, HR036 – Istarska županija i HR037 – Dubrovačko-neretvanska županija.¹¹

Važnost statističkih pokazatelja na nivou NUTS2 regija posebno je naglašena kroz Kohezijsku politiku odnosno kroz sredstva ESI fondova čija je namjena ujednačavanje nivoa razvoja Europskih regija, što se posebno odnosi na BDP po stanovniku. EU NUTS 2 regije klasificira na manje razvijene regije (gdje je BDP/stanovniku < 75% EU prosjeka), regije u tranziciji (gdje je BDP/stanovniku 75% > 90% EU prosjeka) i razvijene regije (gdje je BDP/stanovniku >90% EU prosjeka)¹². Alokacije namijenjene financiranju kohezijske politike značajno su veće za regije koje su manje razvijene (odnosi se na područje na kojem obitava 119.2 miliona ljudi) i iznose 68% ukupnih sredstava uz mogućnost sufinanciranja od 75%-85% vrijednosti projekta naspram 15.8% sredstava koja su namijenjena razvijenim regijama (odnosi se na područje na kojem obitava 307 miliona ljudi) uz sufinanciranje od 50% vrijednosti projekta.¹³

¹¹Nacionalna klasifikacija prostornih jedinica za statistiku, NN09/12

¹²Ususret fondovima kohezijske politike u Hrvatskoj, drugo dopunjeno izdanje, HGK,

¹³EU Structural funds 2014.-2020., BIS Department for Business Innovation&Skills, prezentacija

2.3. KOHEZIJSKA POLITIKA

Kohezijska politika, također zvana „regionalna politika“ predstavlja investicijsku politiku EU-e čija je svrha i cilj postizanje uravnoteženog razvoja država članica i njihovih regija, koja prvenstveno podupire nastajanje novih radnih mjesta, konkurentnost, gospodarski rast, unapređenje kvalitete života te održivi razvoj. Regionalna politika je solidarnog karaktera, sredstva usmjerava u ona područja i sektore koji najviše zaostaju, odnosno kojima su najpotrebnija, kako bi se smanjile značajne ekonomske, socijalne i teritorijalne razlike koje postoje u europskim regijama. Institucije Europske unije kreiraju, preispituju i re-definiraju kohezijsku politiku svakih 7 godina.

Razmatrajući kohezijsku politiku povijesno, možemo utvrditi da su prvi izvori koji spominju regionalne razlike i potrebe ujednačenja iz 1957. g. u Rimskom ugovoru kojim je osnovana Europska Ekonomska Unija. Slijedeća važna odrednica je iz 1968. godine kada je formirana Glavna uprava za regionalne politike pri Europskoj komisiji, kao i 1975. g. kada je uspostavljen Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) koji pod tim nazivom postoji i danas te je jedan od temeljnih alata kohezijske politike. 1988. godine, nakon proširenja EU-e pristupanjem Grčke 1981. godine, Španjolske i Portugala 1986. godine, Strukturni fondovi postaju integralni dio Kohezijske politike, uvodeći temeljne principe usmjerenosti na najsiriromašnije regije koje najviše zaostaju, višegodišnje planiranje, stratešku orijentiranost investicija kao i uključivanje regionalnih i lokalnih partnera. Period od 1989. – 1993. g. obilježen je kao prvo razdoblje sa zajedničkim pravilima za Strukturne fondove i uspostava kohezijskog fonda 1993. g. kroz Ugovor iz Maastrichta koji je osim Kohezijskog fonda uspostavio Odbor regija i načelo supsidijarnosti. Period 1994.– 1999. g. označava drugo zajedničko programsko razdoblje u kojem su sredstva za strukturne i kohezijske fondove udvostručena te čine jednu trećinu proračuna EU-e. Donošenjem Lisbonske strategije 2000. godine prioriteta europske unije usmjeren su prema rastu, povećanju zaposlenosti i inovacijama što se reflektiralo i na usmjerenje kohezijske politike. U periodu od 2000. do 2004. uveden je pred-pristupni financijski instrument namijenjen zemljama u postupku pristupanja Europskoj uniji. U 2004. EU pristupilo je 10 novih članica čime je populacija EU porasla za 20% dok je BDP porastao za svega 5%. Period od 2000. – 2006. g. smatra se trećim programskim razdobljem. Slijedeće programsko razdoblje uvodi višegodišnji financijski okvir i planiranje bazirano na sedmogodišnjem razdoblju od 2007. – 2013. g. sa naglaskom na transparentnost i komunikaciju i još jačim fokusom na rast gospodarstva i

zaposlenosti. Hrvatska je pristupanjem EU u srpnju 2013. godine sudjelovala i u financijskim alokacijama iz ovog programskog razdoblja¹⁴.

2.3.1. EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI

Europski strukturni i investicijski fondovi Europske unije 2014. – 2020. su primarna metoda koja podržava ostvarenje ciljeva sadržanih u Strategiji Europa 2020. Financiranje kohezijske politike čiji je cilj konvergencija (smanjenje razlika među državama članicama), razvoj konkurencije i regionalni razvoj i prekogranična suradnja osigurava se iz **Kohezijskog fonda**, **Europskog fonda za regionalni razvoj** i **Europskog socijalnog fonda**. U financijskoj perspektivi 2014. – 2020. na raspolaganju zemljama članicama su još dva fonda i to **Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj** čija je temeljna svrha provođenje Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i **Europski fond za pomorstvo i ribarstvo** čija je temeljna svrha provođenje Zajedničke ribarstvene politike (ZRP).

Grafikon 2. Europski strukturni i investicijski fondovi

Izvor : <http://www.strukturnifondovi.hr/eu-fondovi>, Ministarstvo regionalnog razvoja i europskih fondova

Republika Hrvatska kao punopravna članica Europske unije ima na raspolaganju sredstva za korištenje iz svih navedenih Europskih strukturnih i investicijskih fondova u ukupnom iznosu od 10,676 milijardi eura u financijskom razdoblju 2014. – 2020. koji su raspoređeni unutar ovih pet fondova na slijedeći način:

¹⁴History of the Policy, Europska komisija, http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/what/history/

Europski fond za regionalni razvoj:	4.321.499.588
Kohezijski fond:	2.559.545.971
Europski socijalni fond:	1.516.033.073
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj:	2.026.222.500
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo:	252.643.138

2.3.2. KOHEZIJSKI FOND

„Kohezijski fond ustanovljen je Ugovorom iz Maastrichta, s primarnim ciljem da slabije razvijenim državama članicama osigura zadovoljenje kriterija za sudjelovanje u ekonomskoj i monetarnoj uniji. Kohezijski je fond najmlađi član obitelji instrumenata Kohezijske politike, konačno uspostavljen Uredbom Vijeća 1164/EC od 16. svibnja 1994. g., a namijenjen je državama članicama čiji BND (bruto nacionalni dohodak) ne prelazi 90% prosjeka EU-a. Kohezijski fond kao instrument gospodarske i socijalne kohezijske politike usmjeren je najvećim dijelom na projekte s područja zaštite okoliša i Transeuropske prometne mreže. Fond pridonosi jačanju ekonomske i socijalne kohezije u državama članicama i vodi ispunjenju kriterija konvergencije. Za razliku od ostalih fondova Kohezijske politike, koji funkcioniraju na regionalnoj razini, pri tome se vodeći načelom supsidijarnosti koje propisuje donošenje odluka na što nižoj razini i decentralizaciju provedbe, Kohezijski fond funkcionira na državnoj razini.“¹⁵

Hrvatskoj je u 2013. godini alocirano 655 milijuna EUR, dok je za financijsku perspektivu 2014.-2020. Hrvatskoj na raspolaganju 2.559.545.971 EUR.¹⁶

Kroz Kohezijski fond moguće je ostvariti potporu u maksimalnom iznosu od 85% prihvatljivih troškova projekta, osim u iznimnim situacijama, a udio sufinanciranja može biti i umanjen ukoliko projekt generira prihod ili ako je projekt onečišćivač.

Financiranje putem Kohezijskog fonda moguće je isključivo na nacionalnom nivou i to na način da država članica podnosi zahtjev za financiranje direktno Europskoj komisiji koja u roku od tri mjeseca donosi odluku o financiranju. Zahtjevi koje se podnosi moraju imati sve ključne elemente i obrazloženja (što je predmet prijave, zašto se sufinancira, održivost projekta, društveno-gospodarski i okolišni utjecaj projekta) te moraju dokazati usklađenost s

¹⁵Ususret fondovima kohezijske politike u Hrvatskoj, drugo dopunjeno izdanje, HGK,

¹⁶Europski strukturni i investicijski fondovi, web stranica, Ministarstvo regionalnog razvoja i europskih fondova

važecim EU propisima, posebno s onima vezanim za konkurentnost i okoliš te neophodno potpuno poštivanje svih pravila javne nabave. Europska komisija prije donošenja odluke o financiranju provjerava ispunjava li projekt sve uvjete, da li je okrenut dvama osnovnim investicijskim područjima Kohezijskog fonda: prometu i okolišu, kakvi su gospodarski i društveni učinci projekta u srednjoročnom razdoblju, kako su prikazani u analizi troškova i koristi, da li je u skladu s prioritetima koje su utvrdile države članice EU, kao i usklađenost s drugim politikama i financijskim instrumentima Zajednice.¹⁷

2.3.3. EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ

Europski fond za regionalni razvoj uspostavljen je 1975. godine na testni period od tri godine sa ciljem uravnoteživanja regionalnog razvoja u Europskoj uniji te je u svojim prvim godinama korišten za financiranje investicija u malo poduzetništvo koje bi stvorilo minimalno 10 novih radnih mjesta, infrastrukturu u funkciji malog poduzetništva i infrastrukturu u planinskim područjima. Kohezijska politika EU-e u '80-tim godinama dvadesetog stoljeća postaje sve važnija te je donesena prva regulativa vezana uz strukturne fondove kroz koju su uvedena četiri osnovna principa financiranja: koncentracija (usmjerenost na najsiromašnije regije), partnerstvo (uključenje regionalnih i lokalnih partnera), programiranje (više godišnje financijsko planiranje) i načelo dodavanja (EU sredstva ne zamjenjuju nacionalna već ih nadopunjuju). Temeljna promjena u ovom periodu je pomak sa godišnjeg odabira projekata koji se financiraju prema strateškom višegodišnjem programiranju financiranja koje je temeljeno na partnerstvu regija, članica i Europske komisije. U periodu od 1989. do 1993. standardizirana su pravila, decentralizirano upravljanje fondovima, postavljeno 5 prioriternih ciljeva i značajno povećan proračun dodijeljen strukturnim fondovima. 1994. godine provedena je reforma djelovanja strukturnih fondova, pa tako i Europskog fonda za regionalni razvoj, uveden je Zajednički strateški okvir i donošenje Operativnih programa na nivou država članica kao temelja za korištenje sredstava iz strukturnih fondova uz pojednostavljivanje procedura za dodjeljivanje sredstava. Značajno je i uvođenje novih fondova, Kohezijskog fonda i Fonda za ribarstvo uz dodatno povećanje sredstava dostupnih kroz fondove. Period od 2000. do 2006. obilježen je povećanjem broja članica EU-e, čime je povećana potreba za uravnoteženjem razvoja unutar unije te su razvoj fondova obilježila nastojanja za povećanjem učinkovitosti i priprema za povećanje Unije¹⁸.

¹⁷Ususret fondovima kohezijske politike u Hrvatskoj, drugo dopunjeno izdanje, HGK,

¹⁸History&evolution of EU Regional Policy, European Union Regional Policy, Prezentacija

Europski fond za regionalni razvoj je jedan od starijih strukturnih fondova u Europi koji je doživio mnoge promjene u načinu provođenja, ali je zadržao svoju temeljnu svrhu jačanja gospodarske i socijalne kohezije u EU ispravljanjem neravnoteže između njezinih regija te je ostao jedan od glavnih instrumenata europske kohezijske politike.

Pravna osnova Europskog fonda za regionalni razvoj je Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih i općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 i Uredbe (EU) br. 1301/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Europskom fondu za regionalni razvoj i posebnim odredbama o cilju „Ulaganja za rast i radna mjesta” te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1080/2006¹⁹.

Prema članku 176. UFEU-a, namjena Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) jest pomoći u ispravljanju glavnih regionalnih nejednakosti u Europskoj uniji, koji se postiže pružanjem podrške razvoju i strukturnoj prilagodbi regija koje zaostaju u razvoju i preobrazbi industrijskih regija u nazadovanju.

Kao i ostali Europski strukturni i investicijski fondovi EFRR doprinosi ostvarenju ciljeva Strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast, a glavni prioriteti financiranja su: istraživanja i inovacije; informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT); mala i srednja poduzeća (MSP) i promicanje gospodarstva s niskom emisijom ugljika. „Ovisno o kategoriji regije kojoj je pružena potpora, varira i stupanj usredotočenosti na te prioritete. Razvijeniye regije moraju dodijeliti barem 80% svojih sredstava iz EFRR-a najmanje dvama od tih prioriteta i najmanje 20% gospodarstvu s niskom emisijom ugljika, tranzicijske regije moraju dodijeliti barem 60% svojih sredstava iz EFRR-a najmanje dvama od tih prioriteta i najmanje 15% gospodarstvu s niskom emisijom ugljika, najmanje razvijene regije moraju dodijeliti barem 50% svojih sredstava iz EFRR-a najmanje dvama od tih prioriteta i najmanje 12% gospodarstvu s niskom emisijom ugljika.”²⁰

Kroz Europski regionalni fond u financijskoj perspektivi 2014. – 2020. Hrvatskoj je dodijeljena alokacija u iznosu od 4.321.499.588 EUR.

¹⁹Europski parlament, http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/hr/displayFtu.html?ftuld=FTU_5.1.2.html

²⁰Europski parlament, http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/hr/displayFtu.html?ftuld=FTU_5.1.2.html

Korištenje i namjena sredstava koje su Hrvatskoj osigurane kroz Kohezijski fond i Europski fond za regionalni razvoj utvrđeno je Operativnim programom Konkurentnost i kohezija u ukupnom iznosu 6,881 milijarde eura čemu je neophodno pridodati i iznos obveznog sufinanciranja provedbe programa iz proračuna RH što sačinjava ukupno 8.081 milijardi eura što je raspoređeno na tri osnovna područja financiranja: zaštita okoliša (3,5 milijarde eura); konkurentnost, istraživanje i inovacije, IKT, razvoj MSP, nisko-ugljično gospodarstvo i obrazovanje (2,7 milijardi eura) i podrška MSP i ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije (1,94 milijarde eura)²¹.

2.3.4. EUROPSKI SOCIJALNI FOND

Europski socijalni fond je najstariji strukturni fond koji je uspostavljen kroz Rimski ugovor 1957. godine sa osnovnim ciljem povećanja zaposlenosti uz manje promjene usmjerenja kroz godine od koncentracije na migraciju radne snage u post ratnoj Europi do koncentracije na smanjenje nezaposlenosti među mladima i nisko kvalificiranima.

Danas je Europski socijalni fond (ESF) glavni instrument EU za ostvarivanje strateških ciljeva politike zapošljavanja i dio je kohezijske politike Unije kroz koji se državama članicama pruža potpora za ulaganja u ljudski kapital i jačanje konkurentnosti europskog gospodarstva.

Kroz Europski socijalni fond u financijskoj perspektivi 2014. - 2020. Hrvatskoj je dodijeljena alokacija u iznosu 1,58 milijardi eura, a korištenje sredstava je definirano Operativnim programom Učinkoviti ljudski potencijali koji je uvećan za iznos sufinanciranja iz nacionalnog proračuna te iznosi 1,85 milijardi eura, a sredstva su podijeljena unutar pet prioriteta.

2.3.5. EUROPSKI FOND ZA POMORSTVO I RIBARSTVO

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo je novi Europski fond uspostavljen regulativom (EU) 508/2014 u sklopu financijske perspektive 2014. – 2020. kako bi se osiguralo ostvarenje Zajedničke ribarstvene politike (ZRP) koja je prvi put formulirana u sklopu Zajedničke poljoprivredne politike Rimskim ugovorom iz 1957. godine., a od 2013., kao rezultat reforme pokrenute 2009. godine, postavljena je kao samostalna regulativa EU 1380/2013.

²¹Europski strukturni i investicijski fondovi, web stranica, Ministarstvo regionalnog razvoja i europskih fondova

„Sveobuhvatan cilj Zajedničke ribarstvene politike (ZRP) je osigurati da aktivnosti ribarstva i akvakulture doprinose dugoročnim, održivim uvjetima koji se odnose na okoliš i koji su potrebni za gospodarski i socijalni razvoj. Zajednička ribarstvena politika trebala bi doprinijeti povećanoj produktivnosti, primjerenom životnom standardu u sektoru ribarstva, i stabilnim tržištima te bi trebala osigurati dostupnost resursa i dostupnost ponude za potrošače po razumnim cijenama.“²²

Kroz Europski fond za pomorstvo i ribarstvo u financijskoj perspektivi 2014. – 2020. Hrvatskoj su osigurana sredstva u iznosu 252.643.138 eura čije korištenje detaljno propisuje Operativni program za pomorstvo i ribarstvo.

2.3.6. FOND ZA POLJOPRIVREDU

Pristupanjem EU Hrvatska je preuzela Zajedničku poljoprivrednu politiku Europske unije (ZPP EU) čime je preuzela europski sustav potpora i subvencija u poljoprivredi. ZPP EU je postavljen na 2 stupa – I. stup sadrži mjere tržišne politike i izravne potpore poljoprivrednicima, koji je financiran iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EPJF), a II. stup namijenjen je projektima za ruralni razvoj koje financira Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR). Novac za ova dva fonda je 40% ukupnog godišnjeg proračuna EU.

Cilj Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) je omogućiti europskim poljoprivrednicima da ispune potrebe tržišta koje sačinjava 500 milijuna građana, istovremeno osiguravajući poljoprivrednicima pristojan život i tržištu ustaljenu i sigurnu opskrbu hranom po prihvatljivoj cijeni. ZPP EU se znatno razvila od svojih početaka 1962. te se i dalje razvija sa posljednjom reformom iz 2013. godine koja je utvrdila tri prioriteta: zajamčiti održivu proizvodnju hrane; osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima; poticati uravnoteženi razvoj svih ruralnih područja EU-a.

2.3.6.1. I stup – izravna plaćanja

I stup poljoprivrednog fonda se financira kroz Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EAGF) za čiju je provedbu u Hrvatskoj zadužena Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) koja je u skladu sa europskim kriterijima uspostavila Integrirani administrativni i kontrolni sustav (IAKS) preko kojeg sve zemlje članice zaprimaju, obrađuju i kontroliraju izravna plaćanja poljoprivrednicima.

²²Europski strukturni i investicijski fondovi, web stranica, Ministarstvo regionalnog razvoja i europskih fondova

„**Izravna potpora** je potpora koja se svake godine dodjeljuje poljoprivrednicima za biljnu i/ili stočarsku proizvodnju, kao potpora njihovom dohotku, a poljoprivrednici se za nju prijavljuju jednom godišnje. Da bi ostvarili izravnu potporu poljoprivrednici moraju obavljati poljoprivrednu djelatnost i biti upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Poljoprivredno zemljište koje poljoprivrednici obrađuju mora biti upisano u ARKOD sustav, a sva stoka evidentirana u Jedinstvenom registru domaćih životinja (JRDŽ). Poljoprivrednici pri obavljanju poljoprivredne djelatnosti na svojem gospodarstvu moraju poštivati niz obveznih zahtjeva i uvjeta propisanih Pravilnikom o višestrukoj sukladnosti. To su dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti te standardi upravljanja kojih se poljoprivrednici trebaju pridržavati na svim poljoprivrednim površinama koje koriste.

Osnovni uvjeti za ostvarivanje potpore su:

- ~ Upis poljoprivrednog gospodarstva u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava;
- ~ Upis zemljišta u ARKOD sustav za sve vrste potpora po poljoprivrednoj površini;
- ~ Stoka za koju se podnosi zahtjev za izravna plaćanja u stočarstvu i potpore za očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja mora biti upisana u Jedinstveni registar domaćih životinja (JRDŽ) i ostale propisane upisnike te propisno označena;
- ~ Obavljanje poljoprivredne djelatnosti što podrazumijeva proizvodnju, žetvu i berbu poljoprivrednih kultura, držanje i uzgoj domaćih životinja u svrhu poljoprivredne proizvodnje ili održavanje zemljišta u dobrom poljoprivrednom i okolišnom stanju;
- ~ Ispunjavanje minimalno poticanih količina;
- ~ Održavanje poljoprivredne površine za koju se podnosi zahtjev za potporu u uvjetima višestruke sukladnosti
- ~ Pravodobno podnošenje godišnjeg zahtjeva za potporu i potrebne popratne dokumentacije (elektronički popunjen putem AGRONET-a, a „papirnato“ ispisan, potpisan i podnesen zahtjev regionalnom uredu Agencije), od 1.ožujka do 15. svibnja.“²³

Način dodjele sredstava za izravna plaćanja je kompliciraniji od alokacija drugih fondova jer podrazumijeva mogućnosti značajnih dodatnih nacionalnih sredstava, prenamjenu sredstava iz EPFRR, a postoje i dodatna sredstva za razminiranje. Ukupna sredstva dostupna Hrvatskoj su:

²³Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Izravne potpore, web stranica

- ~ Sredstva za izravna plaćanja i mjere zajedničke organizacije tržišta iz Europskog poljoprivredno-jamstvenog fonda (EPJF) te sredstva za ruralni razvoj iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).
- ~ Za izravna plaćanja predviđena su maksimalna sredstva od 373 milijuna eura godišnje, uz postupno povećanje udjela financiranja iz EPJF kroz 10 godina (35% sredstava za 2015.g. isplaćuje se iz EPJF, 40% za 2016.g, itd. do 100% izravnih plaćanja iz EPJF za 2022. godinu.).
- ~ Dodatno na sredstva fonda EPJF, Republika Hrvatska ima mogućnost nadoplate iz državnog proračuna do 100% iznosa za pojedinu godinu (u skladu s člankom 19. Uredbe 1307/2013).
- ~ Pored toga, Republika Hrvatska raspolaže dodatnom „omotnicom“ za razminirane poljoprivredne površine, koja iznosi maksimalno 9,6 milijuna eura godišnje (godišnji iznos „omotnice“ ovisi o broju razminiranih hektara privedenih poljoprivrednoj svrsi), također s postupnim uvođenjem financiranja iz EPJF kroz 10 godina (do 100% sredstava iz EPJF u 2022.g.).
- ~ Temeljem mehanizma “fleksibilnosti između stupova Zajedničke poljoprivredne politike”, Republika Hrvatska će koristiti 15% godišnje alokacije sredstava EPFRR za financiranje izravnih plaćanja u razdoblju 2015.-2019.g. Radi se o dodatnoj alokaciji od 49,8 milijuna eura godišnje, čime se ukupna „omotnica“ za izravna plaćanja povećava na 183.035.000 eura iz fonda EPJF za 2015.g, uz mogućnost nadoplate iz državnog proračuna do ukupnog iznosa od 430.425.000 eura za izravna plaćanja za 2015.g. (uključujući „omotnicu“ za razminirane površine).

2.3.6.2. II Stup – Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Cilj Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj je jačanje europske politike ruralnog razvoja uz što jednostavniju provedbu za što je osigurano ukupno 96,4 milijardi eura na nivou Europske unije unutar financijske perspektive 2014. – 2020. U ovom obliku fond je uspostavljen u financijskoj perspektivi 2007. – 2013., a ranije se ruralni razvoj financirao iz Europskog fonda za usmjeravanje i garancije u poljoprivredi koji je do 2006. godine bio dio strukturnih fondova EU. Alokacija za Hrvatsku u financijskoj perspektivi 2014. – 2020. iznosi 2.026 milijardi eura, raspodjela sredstava je definirana Programom ruralnog razvoja Hrvatske 2014. – 2020., koji je službeno odobren 26.05.2015. Program je utvrdio tri osnovna cilja prema kojima su podijeljena sredstva: poticanje konkurentnost poljoprivrede; osiguranje održivog upravljanja prirodnim resursima i klimatskim promjenama i postizanje

uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta, unutar kojih je utvrđeno šest prioriteta.

2.4. RASPODJELA SREDSTAVA ESI U RH

U financijskom razdoblju 2014.-2020. Republici Hrvatskoj je iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova na raspolaganju ukupno 10,676 milijardi eura; 8,397 milijardi eura predviđeno je za ciljeve kohezijske politike, 2,026 milijarde eura za poljoprivredu i ruralni razvoj te 253 milijuna eura za razvoj ribarstva.

Grafikon 3. Raspodjela sredstava ESI, 2014. – 2020.

Izvor : Europski strukturni i investicijski fondovi, web stranica, Ministarstvo regionalnog razvoja i europskih fondova

2.4.1. SPORAZUM O PARTNERSTVU

Uredbom (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. utvrđena je obveza svake od država članica EU izrade i podnošenja Partnerskog sporazuma koji utvrđuje nacionalnu strategiju za korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova. Osnovna svrha Partnerskog sporazuma Republike Hrvatske je opisati sveobuhvatnu i koherentnu strategiju za Republike Hrvatske, koja ispunjava zajedničke europske ciljeve za rast i radna mjesta, preneseno u specifični nacionalni kontekst, a zamijenio je Nacionalni strateški referentni okvir (NSRO) koji je ispunjavao tu svrhu do 2014. godine i bio temelj korištenja sredstava Europskih pred-pristupnih fondova i Europskih strukturnih fondova 2017. – 2013.

Sporazum o partnerstvu s Hrvatskom Europska komisija je usvojila 30. listopada 2014., čime su utvrđeni mehanizmi koji osiguravaju strateške odrednice razvoja RH i korištenja EU

sredstava sa strategijom Unije za pametan, održiv i uključiv rast (strategija Europa 2020) i utvrđuju zadaće za pojedine fondove EU u skladu s njihovim ciljevima koji se temelje na Ugovorima o pristupanju, uključujući ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju.

Partnerski sporazum jasno iskazuje na koji način će Republika Hrvatska pristupiti ispunjavanju zajedničkih ciljeva strategije Europa 2020 uz pomoć sredstava iz proračuna EU koja su joj dodijeljena kroz višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2014.-2020. godine.

Sadržaj Partnerskog sporazuma

Sporazum o partnerstvu između Republike Hrvatske i Europske komisije za korištenje EU strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014. – 2020. je sveobuhvatni dokument na 148. stranica (hrvatska inačica) koji sadrži analizu dispariteta, razvojnih potreba i potencijala za rast s obzirom na zadane tematske ciljeve Europske komisije i relevantnih preporuka za pojedine države članice koje su upućene Republici Hrvatskoj u obliku Zaključaka od strane Vijeća Europe u sklopu Europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika na razini EU.

Sporazum o partnerstvu pokriva pet fondova: Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Kohezijski fond (KF), Europski socijalni fond (ESF), Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR), a usredotočen je na sljedeće prioritete:

- ~ promicanje poslovnog okruženja kakvo pogoduje inovacijama i razvijanje konkurentnog i na inovacijama temeljenog gospodarstva poticanjem poduzetništva, istraživanja, razvoja i inovacija te e-gospodarstva
- ~ razvijanje infrastrukture za ekonomski rast i zapošljavanje, posebice ključnih mreža (TEN-T – transeuropska mreža prometnica) i održivog gradskog prometa
- ~ potporu zelenom gospodarstvu s malim udjelom emisije stakleničkih plinova poticanjem održivog i učinkovitog korištenja prirodnih resursa te promicanjem energetske učinkovitosti i prilagodbe klimatskim promjenama
- ~ razvijanje rasta ljudskog kapitala i rješavanje problema nepodudarnosti znanja i vještina radne snage reformom obrazovnog kurikuluma, razvojem strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te samozapošljavanja

- ~ promicanje društvene uključenosti i smanjivanje rizika od siromaštva razvijanjem socijalnih usluga, borbom protiv različitih oblika diskriminacije i osiguravanjem prijelaza s institucionalnih na usluge u zajednici
- ~ poboljšavanje zdravstvenih usluga na učinkovit i ekonomičan način
- ~ izgradnju moderne i stručne javne uprave, razvijanje socijalnog dijaloga i osiguravanje učinkovitosti i nepristranosti sudstva.

Prvi dio Sporazuma o partnerstvu je detaljna analiza razlika, razvojnih potreba i potencijala za rast s obzirom na tematske ciljeve i teritorijalne izazove po slijedećim dijelovima: makroekonomska situacija, fiskalna konsolidacija, strukturne reforme, izazovi i potencijali i teritorijalni izazovi. Na temelju prikazane analize zaključak dokumenta je da se Hrvatska suočava sa šest glavnih izazova vezanih za ispunjavanje zajedničkih ciljeva Europske unije za pametan, održiv i uključiv rast:

- i. Gospodarska konkurentnost
- ii. Zaštita okoliša te učinkovitost resursa
- iii. Razvoj održive i suvremene prometne i mrežne infrastrukture
- iv. Sudjelovanje na tržištu rada te kvaliteta obrazovanja
- v. Siromaštvo, nejednakost i diskriminacija
- vi. Učinkovitost javne uprave

Partnerski sporazum prikazuje odabrane tematske ciljeve sa vrijednostima u 2012. godini i ciljanim vrijednostima koje se želi dostići u 2020. godini:

Tematski cilj 1: Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija

3 % BDP-a EU-a trebalo bi ulagati u istraživanje i razvoj. Hrvatska je u 2012. ulagala 0,75% BDP-a, a cilj za 2020. je 1,4% BDP-a ulagati u istraživanje i razvoj.

Tematski cilj 2: Poboljšanje pristupa informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji te njezine uporabe i kvalitete

Razvoj širokopojasnog pristupa i e-usluga od velike je važnosti za gospodarski razvoj Hrvatske te postizanje zajedničkih europskih ciljeva postavljenih Digitalnom agendom za Europu (DAE). Relevantni ciljevi DAE na europskoj razini kojima Hrvatska nastoji doprinijeti: brzina preuzimanja od 30 Mbps za sve stanovnike, te 50 % europskih kućanstava pretplaćenih na priključak na Internet brzine iznad 100 Mbps do 2020. godine.

Tematski cilj 3: Jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva, poljoprivrednog sektora te sektora ribarstva i akvakulture

Europski cilj je povećanje konkurentnosti kroz veću produktivnost, koji Hrvatska preuzima u tom obliku.

Tematski cilj 4: Podrška prelasku na ekonomiju s niskom razinom emisije CO₂ u svim sektorima

Emisije stakleničkih plinova trebaju biti za 20 % (ili čak 30 %, u odgovarajućim uvjetima) niže nego 1990. Cilj je postići 20 % energije iz obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti za 20 %.

HRVATSKA	2012.	CILJ ZA 2020.
Emisije stakleničkih plinova, (indeks 1990. =100)	89,12	106
Udio energije iz obnovljivih izvora u konačnoj bruto potrošnji energije, (%)	16,8	20
Primarna potrošnja energije, (000 Tona ekvivalenta nafte)	8,7	11,15
Konačna potrošnja energije, (000 Tona ekvivalenta nafte)	5,9	7,00

Tematski cilj 5: Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprečavanje rizika i upravljanje njima

Prioriteti financiranja iz ESI fondova doprinjet će prioritetu održivog rasta Strategije Europa 2020., koja propisuje stvaranje gospodarstva otpornog na klimatske promjene, što uključuje smanjenje rizika od kriznih situacija i prevenciju kao prioritet unutar vodeće inicijative "Energetski učinkovita Europa".

Tematski cilj 6: Očuvanje i zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa

Planirani okvir ulaganja u sklopu ovog tematskog cilja izveden je izravno iz prioriteta Strategije Europa 2020. koji se odnosi na sveobuhvatni cilj EU - promicanje održivog rasta. Nadalje, Strategija Europa 2020. utvrđuje potrebu za postizanjem ciljeva biološke raznolikosti obuhvaćenih Strategijom bioraznolikosti EU do 2020. te općenito povezanih s preokretanjem

procesa gubitka bioraznolikosti i ubrzavanjem prelaska EU-a na gospodarstvo u kojem se (prirodni) izvori energije koriste učinkovito.

Tematski cilj 7: Promicanje održivog prometa i uklanjanje uskih grla u infrastrukturi ključnih mreža

Plan za jedinstveno europsko prometno područje (kao dio Prometne strategije EU-a do 2050.) teži povezivanju različitih oblika prometa, uklanjanju glavnih prepreka i uskih grla u ključnim područjima prometne infrastrukture i ulaganja, inovacija i unutarnjeg tržišta EU-a te poticanju značajnih promjena u načinu prijevoza putnika i tereta.

Tematski cilj 8: Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage

Cilj Europa 2020. je da 75% ljudi u dobi od 20 do 64 godine treba biti zaposleno do 2020. Hrvatska je u 2013. ostvarila stopu od 55,4 %, a cilj za 2020. je dostizanje stope od 62,9 %.

Tematski cilj 9: Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije

Europa 2020. za cilj postavlja smanjenje broja osoba u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti za barem 20 milijuna. U Hrvatskoj je u 2012. godini bilo 1.370.000 osoba u riziku od siromaštva i gladi, a cilj je da 2020. ta brojka bude 1.220.000.

Tematski cilj 10: Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje

Prema cilju Europa 2020. udio osoba koje rano napuštaju školovanje treba biti ispod 10%, a najmanje 40% osoba u dobnoj skupini od 30 do 34 godine treba imati završeno tercijarno ili njemu ekvivalentno obrazovanje.

	2013.	CILJ ZA 2020.
Hrvatska – Završeno tercijarno obrazovanje	25,9 %	35 %
Hrvatska – Rani prekid školovanja i ospos.	3,7 %	4 %

Tematski cilj 11: Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave

Jačanje izvrsnosti u javnoj upravi je cilj Europa 2020., kojeg hrvatska preuzima u tom obliku.

Partnerski sporazum nadalje utvrđuje okvirnu raspodjelu sredstava potpore Europske unije na nacionalnoj razini za svaki od fondova ESI:

Tablica 2. Okvirna raspodjela potpore Unije po tematskim ciljevima na nacionalnoj razini za svaki od ESI-fondova

	EFRR (EUR)	ESF (EUR)	KF (EUR)	EPFRR (EUR)	EFPR (EUR)	UKUPNO (EUR)
1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija	664.792.165			16.500.000		681.292.165
2. Poboľšanje pristupa informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji te njezine uporabe i kvalitete	307.952.676					307.952.676
3. Jačanje konkurentnosti MSP-ova, poljoprivrednog sektora (u sklopu EPFRR-a) te sektora ribarstva i akvakulture (u sklopu EFPR-a)	970.000.000			803.236.573	143.654.447	1.916.141.020
4. Podrška prelasku na ekonomiju s niskom razinom emisije CO ₂ u svim sektorima	531.810.805			216.433.770	8.654.126	756.898.701

	EFRR (EUR)	ESF (EUR)	KF (EUR)	EPFRR (EUR)	EFPR (EUR)	UKUPNO (EUR)
5. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika i upravljanje njim	245.396.147			255.215.471		500.611.618
6. Očuvanje i zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa	338.020.392		1.649.340.216	255.215.471	66.221.932	2.308.798.011
7. Promicanje održivog prometa i uklanjanje uskih grla u infrastrukturi ključnih mreža	400.000.000		910.205.755			1.310.205.755
8. Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage		466.756.129		128.800.000	18.954.045	614.510.174
9. Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije	356.500.000	328.000.000		286.786.653		991.286.653

	EFRR (EUR)	ESF (EUR)	KF (EUR)	EPFRR (EUR)	EFPR (EUR)	UKUPNO (EUR)
10. Ulaganja u obrazovanje, osposobljavanje i strukovna osposobljavanja za vještine i cjeloživotna učenja	270.914.791	450.000.000		9.000.000		729.914.791
11. Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave		191.276.944				191.276.944
Tehnika pomoć	236.112.612	80.000.000		55.034.562	15.158.588	386.305.762
UKUPNO	4.321.499.588	1.516.033.073	2.559.545.971	2.026.222.500	252.643.138	10.675.944.270

Izvor : Partnerski sporazum

Sporazum o partnerstvu nadalje utvrđuje način primjene horizontalnih načela koji su definirani u člancima 5., 7. i 8. Uredbe o zajedničkim odredbama i ciljeva politike za primjenu Europskih strukturnih i investicijskih fondova te utvrđuje mehanizme kojima se osigurava učinkovita provedba fondova ESI u Hrvatskoj i opisuje integrirani pristup teritorijalnom razvoju koji je podupiran iz sredstava ESI.

Fondovi su temelj hrvatske razvojne strategije čije će korištenje mobilizirati dodatna javna nacionalna i privatna sredstva za rast i otvaranje radnih mjesta te umanjiti regionalne nejednakosti unutar zemlje.

Partnerski sporazum je strateški okvir za mjere za provedbu strategije Europa 2020, a mjere se detaljno razrađuju u operativnim programima povezanim s korištenjem Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda, Kohezijskog fonda te Europskog pomorskog i ribarskog fonda, kao i u Programu ruralnog razvoja za korištenje Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj.

2.4.2. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA PROVEDBU ESI U RH

Institucionalni okvir za provedbu ESI u RH uspostavljen je 18. 07. 2014. godine. donošenjem Zakona o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu Europskih strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2014. – 2020.

Institucionalni okvir obuhvaća: koordinacijsko tijelo; tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“; tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“; tijela u Sustavu

upravljanja i kontrole za provedbu Programa „IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora“ i „IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija“; tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Programa „Program prekogranične suradnje Mađarska – Hrvatska“, „Program prekogranične suradnje Slovenija – Hrvatska“, „Program prekogranične suradnje Italija – Hrvatska“, „Program transnacionalne suradnje Središnja Europa“, „Program transnacionalne suradnje Mediteran“, „Program transnacionalne suradnje Dunav“, „Jadransko-jonski program transnacionalne suradnje“, „Program međuregionalne suradnje INTERREG EUROPE“, „Program međuregionalne suradnje INTERACT“, „Program međuregionalne suradnje URBACT“ te „Program međuregionalne suradnje ESPON“; tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Operativnog programa za ribarstvo; tijela u Sustavu upravljanja i kontrole za provedbu „Programa ruralnog razvoja“ te Neovisno revizijsko tijelo²⁴.

Institucije koje imaju ulogu tijela u sustavu korištenja Europskih strukturnih i investicijskih fondova određene su Uredbom o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole korištenja Europskog socijalnog fonda, Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda, u vezi s ciljem, „Ulaganje za rast i radna mjesta“ (Narodne novine br. 107/14). Uredbom se razrađuje funkcije tijela u sustavu, njihove zadaće i odgovornosti.

2.4.3. PROGRAMIRANJE

Sporazum o partnerstvu pokriva pet fondova: Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Kohezijski fond (KF), Europski socijalni fond (ESF), Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) te je temelj za izradu operativnih programa za korištenje tih fondova. Sporazum o partnerstvu zajednički su izradili Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo poljoprivrede i šest Tematskih radnih skupina koje djeluju u okviru Koordinacijskog povjerenstva za pripremu programskih dokumenata za financijsko razdoblje Europske unije 2014.-2020.

Republika Hrvatska je izradila četiri programa, OP Konkurentnost i kohezija koji obuhvaća korištenje sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoja i Kohezijskog fonda, OP Učinkoviti ljudski potencijali koji obuhvaća korištenje sredstava Europskog socijalnog fonda, OP za pomorstvo i ribarstvo koji obuhvaća korištenje sredstava iz Europskog fonda za

²⁴Zakon o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu Europskih strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2014. – 2020., NN 92/14

pomorstvo i ribarstvo te Program ruralnog razvoja koji obuhvaća korištenje sredstava iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj.

Koordinacijsko povjerenstvo za izradu programskih dokumenata za financijsko razdoblje Europske unije 2014.-2020. nositelj je izrade svih operativnih programa te osniva tematske radne skupine, definira pravila i procedure rada i imenuje vodeća ministarstva Tematskih radnih skupina čiji su članovi su ministarstva odgovorna za izradu programskih dokumenata i predstavnici relevantnih agencija, javnih poduzeća, ostalih dionika i regija. Zadatak je tematskih radnih skupina izraditi prijedlog programskih dokumenata s prioritetima, osigurati uporišta za predložene prioritete u nacionalnim strategijama i planovima te priprema dodatnih relevantnih materijala.

„Na prvoj sjednici Koordinacijskog povjerenstva, održanoj dana 19. studenog 2012. godine usvojen je prijedlog uspostave Tematskih radnih skupina koji se temelji na ukupno sedam Tematskih radnih skupina. Šest tematskih radnih skupina formira se na temelju tematskih ciljeva dok se sedma tematska radna skupina formira zbog obveze izrade Ekonomskog programa Republike Hrvatske.“²⁵

Tablica 3. Formirane tematske radne skupine

Tematska radna skupina	Tematski cilj	Vodeće ministarstvo
I.	1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija 2. Poboļjšani pristup, korištenje te kvaliteta informacijskih i komunikacijskih tehnologija	MINISTARSTVO GOSPODARSTVA
II.	3. Jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, poljoprivrednog sektora te sektora ribarstva i akvakulture	MINISTARSTVO PODUZETNIŠTVA I OBRTA
III.	4. Podrška prijelazu prema ekonomiji temeljenoj na niskoj razini emisije CO ₂ u svim sektorima 5. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, prevencija i upravljanje rizicima 6. Zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa	MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PRIRODE
IV.	7. Promicanje održivog prometa te uklanjanje uskih grla u ključnoj infrastrukturi	MINISTARSTVO POMORSTVA, PROMETA I INFRASTRUKTURE
V.	8. Promicanje zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage 9. Promicanje socijalnog uključivanja te borba protiv siromaštva 10. Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje	MINISTARSTVO RADA I MIROVINSKOG SUSTAVA
VI.	11. Jačanje institucionalnih kapaciteta te učinkovita javna uprava	MINISTARSTVO UPRAVE
VII. Ekonomski program Republike Hrvatske	/	MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EU I MINISTARSTVO FINANCIJA

Izvor : www.strukturnifondovi.hr

²⁵Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije

Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., koji je izrađen je u suradnji tijela državne uprave, predstavnika jedinica lokalne i regionalne samouprave, socijalnih partnera i civilnog društva, odnosno od strane tematskih radnih skupina je plansko-programski dokument koji detaljno opisuje i razrađuje mjere i aktivnosti za učinkovitu provedbu i korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda, a Europska komisija ga je odobrila 12. 12. 2014.

„Temelj Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020. (OPKK) analiza je socioekonomskog stanja, utvrđenih prepreka za rast i razvojnih potreba u Hrvatskoj, u kontekstu Sporazuma o partnerstvu (SP), relevantnih strategija Unije i nacionalnih strategija, njihovih povezanih ciljeva i temeljnih strateških odredaba.²⁶“

Cilj Operativnog programa Konkurentnost i kohezija je provođenje kohezijske politike EU-e i doprinos cilju „Ulaganje za rast i radna mjesta“ koje se planira postići kroz poticanje ulaganja u infrastrukturne investicije (u područjima prometa, energetike, zaštite okoliša, ICT-a) i pružanje potpore razvoju poduzetništva i istraživačkih djelatnosti.

Operativni program Konkurentnost i kohezija utvrđuje tematske ciljeve kojima se doprinosi te investicijske prioritete (IP) unutar svakog cilja:

„Tematski cilj 01 - Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija

IP 1a Poboljšanje infrastrukture i kapaciteta za istraživanje i inovacije s ciljem razvijanja uspješnosti istraživanja i inovacija te promoviranje centara za kompetencije, posebno onih od europskog interesa.

IP 1b Promicanje poslovnih ulaganja u inovacijama i istraživanjima te razvoj veza i sinergija između poduzeća, IR centara i visokog obrazovanja, posebno razvoja proizvoda i usluga, tehnološko povezivanje, socijalna inovacija, ekološka inovacija, usluge javnog servisa, zahtjevi za poticajima, umrežavanje, klasteri i otvorena inovacija kroz pametnu specijalizaciju, tehnološko jačanje i primijenjeno istraživanje, pilot linije, pred proizvodna provjera valjanosti, napredne proizvodne mogućnosti i početne proizvodnje, posebno u Ključnim

²⁶Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., prosinac 2014.

tehnologijama koje potiču razvoj i inovacije i širenje tehnologija za opću namjenu.²⁷“

„Tematski cilj 02 – Poboljšanje dostupnosti, korištenja i kvalitete informacijskih i komunikacijskih tehnologija

- IP2a Daljnji razvoj širokopojasnog pristupa i iskorak prema mrežama velikih brzina i podrška prihvaćanju novih tehnologija i mreža za digitalno gospodarstvo.
- IP2c Jačanje aplikacija informacijskih i komunikacijskih tehnologija za e-upravu, e-učenje, e-uključenost, e-kulturu i e-zdravlje.

Tematski cilj 03 – Poboljšanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, poljoprivrednog sektora (za EPFRR) i sektora za ribarstvo i akvakulturu (za EFPR)

- IP3a Promicanje poduzetništva, posebno olakšavajući ekonomsko iskorištavanje novih ideja i poticanje stvaranja novih poduzeća, uključujući putem poslovnih inkubatora.
- IP3d Podupiranje kapaciteta MSP-ova za rast na regionalnim, nacionalnim i međunarodnim tržištima i inovacijske procese.

Tematski cilj 04 – Podržavanje prelaska na nisko-ugljično gospodarstvo u svim sektorima

- IP 4b Promicanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u poduzećima.
- IP 4c Podupiranje energetske učinkovitosti, pametnog upravljanja energijom i korištenje obnovljivih izvora energije u javnoj infrastrukturi, uključujući javne zgrade te u stambenom sektoru.
- IP 4d Razvoj i provedba pametnih sustava distribucije koji djeluju pri niskim i srednjim razinama napona.

Tematski cilj 05 – Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, prevencije i upravljanja rizicima

- IP 5a Podupiranje ulaganja za prilagodbu na klimatske promjene, uključujući pristupe temeljene na ekosustavu.
- IP 5b Poticanje ulaganja koja se odnose na posebne rizike, osiguranje otpornosti na katastrofe i razvoj sustava za upravljanje katastrofama.²⁸“

²⁷Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., prosinac 2014.

„Tematski cilj 06 – Očuvanje i zaštita okoliša i promocija učinkovitosti resursa

- IP 6c Očuvanje, zaštita, promicanje i razvoj prirodne i kulturne baštine
- IP 6e Aktivnosti kojima se poboljšava urbani okoliš, revitalizacija gradova, obnova i dekontaminacija nekadašnjeg industrijskog zemljišta (uključujući prenamijenjena područja), smanjenje zagađenja zraka i promicanje mjera za smanjenje buke.
- IP 6i Ulaganje u sektor otpada kako bi se ispunili zahtjevi pravne stečevine Unije u području okoliša i zadovoljile potrebe koje su utvrdile države članice za ulaganjem koje nadilazi te zahtjeve.
- IP 6ii Ulaganje u sektor upravljanja vodama kako bi se ispunili zahtjevi pravne stečevine Unije u području okoliša i zadovoljile potrebe koje su utvrdile države članice za ulaganjem koje nadilazi te zahtjeve.
- IP 6iii Zaštita i obnova bioraznolikosti i tla te promicanje usluga ekosustava, uključujući Natura 2000 i „zelenu“ infrastrukturu.

Tematski cilj 07 – Promicanje održivog transporta i eliminacije uskih grla u ključnim mrežnim infrastrukturama

- IP 7a Podupiranje multimodalnog jedinstvenog europskog prometnog prostora ulaganjem u TEN-T.
- IP 7b Poboljšavanje regionalne mobilnosti povezivanjem sekundarnih i tercijarnih čvorišta s infrastrukturom TEN-T-a, uključujući multimodalna čvorišta.
- IP 7i Podupiranje multimodalnog jedinstvenog europskog prometnog prostora ulaganjem u TEN-T.
- IP 7ii Razvoj i unapređenje prometnih sustava prihvatljivih za okoliš (uključujući one s niskom razinom buke), i prometni sustavi sa niskim emisijama CO₂, uključujući unutarnje plovne putove i pomorski prijevoz, luke, multimodalne veze i aerodromsku infrastrukturu, radi promicanja održive regionalne i lokalne mobilnost.
- IP 7iii Razvoj i obnova sveobuhvatnih, visokokvalitetnih i interoperabilnih željezničkih sustava te promicanje mjera za smanjenje buke.²⁹

²⁸Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., prosinac 2014

²⁹Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., prosinac 2014

„Tematski cilj 09 – Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svih oblika diskriminacije

IP 9a Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu infrastrukturu koje pridonose nacionalnom, regionalnom i lokalnom razvoju, smanjujući nejednakosti u pogledu zdravstvenog statusa, promicanjem socijalne uključenost boljim pristupom socijalnim, kulturnim i rekreativnim uslugama te prijelazom s usluga javnih ustanova na one koje se pružaju u zajednici.

IP 9b Pružanje potpore fizičkoj, gospodarskoj i socijalnoj obnovi zapuštenih zajednica na urbanim i ruralnim područjima.

Tematski cilj 10 – Ulaganje u obrazovanje, izobrazbu i strukovno osposobljavanje te cjeloživotno učenje

IP 10a Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje s ciljem stjecanja vještina te cjeloživotno učenje razvijanjem infrastrukture za obrazovanje i osposobljavanje.³⁰

OP Konkurentnost i kohezija utvrđuje nadalje područja financiranja i prioritetne osi te raspodjelu sredstava iz EFRR i Kohezijskog fonda po tim područjima za financijski period 2014. -2020.

Tablica 4.Raspodjela sredstava po prioritetnim osima

Prioritetna os	Alokacija ESIF (EUR)
Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija	664.792.165
Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije	307.952.676
Poslovna konkurentnost	970.000.000
Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije	531.810.805
Klimatske promjene i upravljanje rizicima	245.396.147
Zaštita okoliša i održivost resursa	1.987.360.608
Povezanost i mobilnost	1.310.205.755
Socijalno uključivanje i zdravlje	356.500.000
Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje	270.914.791
Tehnička pomoć	236.112.612
Ukupno	6.881.045.559

- navedeni iznosi predstavljaju 85 % ukupnog iznosa za pojedinu os
- preostalih 15 % do punog iznosa za os izdvaja se iz proračuna RH

Izvor : Mogućnosti financiranja iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija, Ministarstvo regionalnog razvoja i EF

³⁰Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020., prosinac 2014

Unutar svake od prioritetnih osi utvrđeni su investicijski prioriteti i specifični ciljevi te alocirana sredstva i postavljeni pokazatelji koje je potrebno dostići do ciljanog termina i koji su obvezujući:

Tablica 5. Prikaz prioritetnih osi sa investicijskim prioritetima, specifičnim ciljevima i alociranim sredstvima te postavljenim pokazatelji koje je potrebno dostići do ciljanog termina i koji su obvezujući

Investicijski prioritet:	Specifični cilj:	Alokacija:	Fond:	Pokazatelji:			
Prioritetna os 1. Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija		664.792.165 EUR	EFRR	Pokazatelj:	Mjerna jedinica:	Polazna vr.:	Ciljna vr.:
IP1A - Pобољшanje infrastrukture i kapaciteta za istraživanje i inovacije (I&I) s ciljem razvijanja uspješnosti I&I-a te promoviranje centara za kompetencije, posebice onih od europskog interesa	SC 1a1 – Povećana sposobnost istraživanja, razvoja i inovacija (IRI) za obavljanje istraživanja vrhunske kvalitete i zadovoljavanje potreba gospodarstva	334.321.739 EUR	EFRR	Broj znanstvenih publikacija objavljenih u znanstvenim časopisima indeksiranim na platformi „Web ofScience“	Broj znanstvenih publikacija	30.362	36.430
	SC 1b1 – Novi proizvodi i usluge kao rezultat djelatnosti istraživanja, razvoja i inovacija (IRI)	205.000.000 EUR	EFRR	Povećanje prijava patenata, žigova i industrijskog dizajna u Hrvatskoj	Broj prijava	1.826	2.700
				Prodaja inovacija koje su nove na tržištu	Postotak	10,50	14,40
SC 1b2 – Jačanje djelatnosti istraživanja, razvoja inovacija (IRI) poslovnog sektora kroz stvaranje povoljnog inovacijskog okruženja	125.470.426 EUR	EFRR	Poslovni rashodi za istraživanje i razvoj	milijuna eura	151,29	180,00	
Prioritetna os 2. Korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija		307.952.676 EUR	EFRR	Pokazatelj:	Mjerna jed.:	Polazna vr.:	Ciljna vr.:
IP 2a - Razvoj infrastrukture širokopolasne mreže	SC 2a1 – Razvoj infrastrukture širokopolasne mreže sljedeće generacije u područjima bez infrastrukture širokopolasne mreže sljedeće generacije i bez dovoljno komercijalnog interesa, za maksimalno povećanje socijalne i ekonomske dobrobiti	209.370.040 EUR	EFRR	Ukupna pokrivenost pristupnim mrežama sljedeće generacije	% kućanstava	33	53
				IP 2c – Jačanje aplikacija informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) za e–vladu, e–učenje, e–uključenost, e–kulturu i e–zdravlje	SC 2c1 – Povećanje korištenja IKT–a u komunikaciji između građana i javne uprave putem uspostave IKT koordinacijske strukture i softverskih rješenja	98.582.636 EUR	EFRR
Komunikacija stanovništva s državnim ustanovama putem online aplikacija	Postotak	30,80	60,0				

Prioritetna os 3. Poslovna konkurentnost		970.000.000 EUR	EFRR	Pokazatelj:	Mjerna jed.:	Polazna vr.:	Ciljna vr.:
IP 3a – Promicanje poduzetništva, posebno olakšavajući ekonomsko iskorištavanje novih ideja i poticanje stvaranja novih poduzeća, uključujući putem poslovnih inkubatora	SC 3a1 – Bolji pristup financiranju za MSP	250.000.000 EUR	EFRR	Pristup javnoj financijskoj potpori	Postotak	22	15
	SC 3a2 – Omogućavanje povoljnog okruženja za razvoj poduzetništva	233.000.000 EUR	EFRR	Poduzetništvo pokretano prilikama Novoregistrirana poduzeća po godini	Postotak broj	29,80 13.491	40,00 15.100
IP 3d – Podupiranje kapaciteta MSP-a za rast na regionalnim, nacionalnim i međunarodnim tržištima i inovacijske procese	SC 3d1 – Poboļjšani razvoj i rast MSP-a na domaćim i stranim tržištima	307.000.000 EUR	EFRR	Dodana vrijednost po zaposlenom u MSP Udio izvoza MSP u ukupnom izvozu roba	EUR po djelatniku/god. Postotak	16.824 44,00	25.000 47,50
	SC 3d2 – Poboļjšana inovativnost MSP-a	180.000.000 EUR	EFRR	Inovativni MSP u usporedbi s ukupnim brojem MSP	Postotak	33,10	35,00

Prioritetna os 4. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije		531.810.805 EUR	EFRR	Pokazatelj:	Mjerna jed.:	Polazna vr.:	Ciljna vr.:
IP 4b - Promicanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u poduzećima	SC 4b1 - Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja OIE-a u proizvodnim industrijama	60.000.000 EUR	EFRR	Udio obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji energije u proizvodnim industrijama Ušteda energije u proizvodnim industrijama	1000 tona ekvivalenta nafte PJ	51 1,21	56 1,91
	SC 4b2 - Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja OIE-a u privatnom uslužnom sektoru (turizam i trgovina)	40.000.000 EUR	EFRR	Udio obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji energije u sektoru usluga Ušteda energije u sektoru usluga	1000 tona ekvivalenta nafte PJ	10,30 0,33	11,33 0,63
IP 4c – Podupiranje energetske učinkovitosti, pametnog upravljanja energijom i korištenja OIE-a u javnoj infrastrukturi, uključujući javne zgrade i u stambenom sektoru	SC 4c1 - Smanjenje potrošnje energije u zgradama javnog sektora	211.810.805 EUR	EFRR	Prosječna energija potrebna za grijanje/hlađenje u obnovljenim zgradama javnog sektora	kWh/m2	250	50
	SC 4c2 - Smanjenje potrošnje energije u stambenim zgradama (u višestambenim zgradama i obiteljskim kućama)	100.000.000 EUR	EFRR	Prosječna potražnja energije za grijanje/hlađenje u obnovljenim stambenim zgradama	kWh/m2	250	50
	SC 4c3 - Povećanje učinkovitosti sustava toplinarstva	80.000.000 EUR	EFRR	Gubitci topline u mrežama centralnog grijanja	Postotak	12	8
	SC 4c4 - Povećanje učinkovitosti sustava javne rasvjete	20.000.000 EUR	EFRR	Ušteda energije u javnoj rasvjeti	PJ	0,08	0,90
IP 4d – Razvoj i provedba pametnih sustava distribucije koji djeluju pri niskim i srednjim razinama napona	SC 4d1 – Pilot-projekt uvođenja naprednih mreža	20.000.000 EUR	EFRR	Broj dodatnih korisnika povezanih s naprednim mrežama	korisnici	nema	5.800

Prioritetna os 5. Klimatske promjene i upravljanje rizicima		245.396.147 EUR	EFRR	Pokazatelj:	Mjerna jed.:	Polazna vr.:	Ciljna vr.:
IP 5a - Podupiranje ulaganja za prilagodbu na klimatske promjene, uključujući pristupe temeljene na ekosustavu	SC 5a1 - Pобољшanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama	30.396.147 EUR	EFRR	Potpuno automatizirane površinske meteorološke postaje	Broj	nema	450
IP 5b - Promicanje ulaganja koja se odnose na posebne rizike, osiguranje otpornosti na katastrofe i razvoj sustava za upravljanje katastrofama	SC 5b1 - Jačanje sustava upravljanja katastrofama	215.000.000 EUR	EFRR	Sposobnost reakcije u kriznim situacijama	Postotak	10	50
				Područje podložno potencijalno značajnim rizicima od poplava	km2	30.000	27.000

Prioritetna os 6. Zaštita okoliša i održivost resursa		1.987.360.608 EUR	KF i EFRR	Pokazatelj:	Mjerna jed.:	Polazna vr.:	Ciljna vr.:
IP 6c - Očuvanje, zaštita, promicanje i razvoj prirodne i kulturne baštine	SC 6c1 - Povećanje zapošljavanja i turističkih izdataka kroz unaprjeđenje kulturne baštine	128.351.269 EUR	EFRR	Novozaposleni u turističkom sektoru	broj	80.000	81.000
				Turistički izdatci za kulturne, sportske i rekreativne usluge	EUR	410.000.000	530.000.000
	SC 6c2 - Povećanje atraktivnosti, edukativnog kapaciteta i održivog upravljanja određitim prirodne baštine	109.669.123 EUR	EFRR	Veći broj posjeta podržanim nacionalnim parkovima i parkovima prirode	broj	2.360.483	2.596.531
				Povećanje broja posjetitelja koji su educirani o prirodnoj baštini	Postotak	1	30
IP 6e - Pобољшanje urbanog okoliša, revitalizacija gradova, obnova i dekontaminacija nekadašnjeg industrijskog zemljišta, smanjenje zagađenja zraka i buke	SC 6e1 - Pобољшanje sustava upravljanja i praćenja kvalitete zraka sukladno Uredbi 2008/50/EZ	20.000.000 EUR	EFRR	Udio stanovništva obuhvaćen podacima o kvaliteti zraka u urbanim područjima	Postotak	50	100
	SC 6e2 - Obnova brownfield lokacija (bivša vojna i/ili industrijska područja) unutar ITU-a	80.000.000 EUR	EFRR	Površina neobnovljenih brownfield područja u vlasništvu gradova koji provode ITU-ove	m2	917.800	867.800
IP 6i - Ulaganje u sektor otpada	SC 6i1 - Smanjena količina otpada koji se odlaze na odlagališta	475.000.000 EUR	KF	Udio komunalnog otpada deponiran na ili u zemlju	Postotak	83	35
IP 6ii - Ulaganje u vodni sektor	SC 6ii1 - Unapređenje javnog vodoopskrbnog sustava sa svrhom osiguranja kvalitete i sigurnosti usluga opskrbe pitkom vodom	1.049.340.216 EUR	KF	Smanjenje broja stanovnika bez pristupa javnim vodoopskrbnim sustavima	broj	930.000	350.000
	SC 6ii2 - Razvoj sustava prikupljanja i obrade otpadnih voda s ciljem doprinosa poboljšanju stanja voda			Količina tereta onečišćenja koji se pročišćava u skladu sa zahtjevima DOKOV-a	Postotak	4,60	40,00
				Vodna tijela s dobrim i vrlo dobrim stanjem prema pokazateljima organskog opterećenja	broj	1.116	1.134

IP 6iii - Zaštita i obnova biološke raznolikosti i tla te promicanje eko usluga	SC 6iii1 - Poboľšano znanje o stanju bioraznolikosti kao temelja za uĉinkovito praćenje i upravljanje bioraznolikošću	125.000.000 EUR	KF	Vrste i staništa s uspostavljenim programima praćenja	Broj	78	400
	SC 6iii2 - Uspostava okvira za održivo upravljanje bioraznolikošću (primarno Natura 2000)			Kapacitet oporavišta za smještaj i brigu o divljim životinjama	broj	300	450
				Okvir za upravljanje područjima mreže Natura 2000 na snazi	Postotak	-	40
				Površina miniranih šuma i šumskog zemljišta u zaštićenim i Natura 2000 područjima	Hektari	25.600	18.600

Prioritetna os 7. Povezanost i mobilnost		1.310.205.755 EUR	KF i EFRR	Pokazatelj:	Mjerna jed.:	Polazna vr.:	Ciljna vr.:
IP 7a - Potpora jedinstvenom multimodalnom europskom prometnom prostoru	SC 7a1 – Unaprjeđenje cestovne mreže TEN-T i pristupa cestovnoj mreži TEN-T	330.000.000 EUR	EFRR	Trajanje cestovnog putovanja na obuhvaćenim glavnim uskim grlima	minute	101	35
IP 7b - Poboľšanje regionalne mobilnosti putem povezivanja sekundarnih i tercijarnih ĉvorišta s TEN-T infrastrukturom	SC 7b1 – Poboľšanje cestovne sigurnosti u dijelovima s visokom razinom mješovitog prometa	70.000.000 EUR	EFRR	Povećana razina sigurnosti cestovnog prometa – opća	Broj smrtno stradalih na milijun stanovnika	86	45
				Povećana razina sigurnosti cestovnog prometa – pješaci	Broj smrtno stradalih – pješaci / milijun stanovnika	64	32
				Povećana razina sigurnosti cestovnog prometa – biciklisti	Broj smrtno stradalih – biciklista / milijun stanovnika	12	6
IP 7i – Podupiranje multimodalnog jedinstvenog europskog prostora ulaganjem u TEN-T	SC 7i1. – Povećanje teretnog prometa na unutarnjim vodnim putovima	60.000.000 EUR	KF	Prijevoz tereta unutarnjim plovnim putovima	mil. tona / km	47	50
IP 7ii - Razvoj i unaprjeđenje prometnih sustava prihvatljivih za okoliš radi promicanja održive regionalne i lokalne mobilnost	SC 7ii1 – Poboľšanje dostupnosti naseljenih otoka za njihove stanovnike	80.000.000 EUR	KF	Uĉestalost putovanja koja povezuju otoke izvan turistiĉke sezone	broj/tjedana	1.279	1.400
	SC 7ii2 – Povećati broj prevezenih putnika u gradskom javnom prijevozu	170.000.000 EUR	KF	Putnici u gradskom prijevozu	broj/putnika	371.840.000	390.432.000
	SC 7ii3 – Poboľšanje dostupnosti Dubrovnika zrakom	100.000.000 EUR	KF	Kapacitet zrakoplovnog ĉvorišta u DNŽ	mil. putnika/ godišnje	1,50	2,80
IP7iii – Razvoj i obnova interoperabilnih željezniĉkih sustava	SC 7iii1 – Povećanje uporabe i važnosti željezniĉke mreže	500.205.755 EUR	KF	Udio željeznica u modalnoj podjeli u prijevozu tereta	Postotak	19,80	20,00
				Udio željeznica u modalnoj podjeli u prijevozu putnika	Postotak	3,50	4,00

Prioritetna os 8. Socijalno uključivanje i zdravlje		356.500.000 EUR	EFRR	Pokazatelj:	Mjerna jed.:	Polazna vr.:	Ciljna vr.:
IP 9a - Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu infrastrukturu što pridonosi smanjenju nejednakosti u smislu zdravstvenog statusa i promicanju socijalnog uključivanja	SC 9a1 - Poboljšanje pristupa primarnoj i hitnoj zdravstvenoj zaštiti, sa fokusom na udaljena i deprivirana područja	45.000.000 EUR	EFRR	Smanjenje broja uputnica pružatelja primarne zdravstvene skrbi u bolnice	Broj uputnica	490.207	416.676
	SC 9a2 - Poboljšanje učinkovitosti i dostupnosti bolničkog liječenja	105.000.000 EUR	EFRR	Smanjenje broja prijema na akutne bolničke odjele obuhvaćene nacionalnim planom razvoja KBC	broj	4.157.784	3.742.000
	SC 9a3 - Promicanje socijalne uključenosti i smanjenje nejednakosti kroz poboljšani pristup socijalnim uslugama te prelazak s institucionalne skrbi na skrb u zajednici putem poboljšane socijalne infrastrukture	86.500.000 EUR	EFRR	Smanjenje broja osoba u institucijama	Postotak	5	25
	SC 9a4 - Provedba pilot-aktivnosti koje imaju za cilj promociju socijalne uključenosti i smanjenje siromaštva ratnih veterana i civilnih žrtava Domovinskog rata	20.000.000 EUR	EFRR	Prosječni udjel	Postotak	13,80	10,30
IP 9b: Pružanje podrške fizičkoj, gospodarskoj i socijalnoj obnovi zapuštenih zajednica na urbanim i ruralnim područjima	SC 9b1 Održiva fizička, socijalna i gospodarska regeneracija pet depriviranih pilot-područja s ciljem smanjenja socijalnih nejednakosti, isključenosti i siromaštva	100.000.000 EUR	EFRR				

Prioritetna os 9. Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje		270.914.791 EUR	EFRR	Pokazatelj:	Mjerna jed.:	Polazna vr.:	Ciljna vr.:
IP 10a - Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje razvijanjem infrastrukture za obrazovanje i osposobljavanje	SC 10a1 Razvoj digitalno zrelih škola koje su spremne za korištenje potencijala informacijsko komunikacijske tehnologije u obrazovanju i razvoju vještina za 21. stoljeće, neophodnih na tržištu rada	102.914.791 EUR	EFRR	Omjer osnovnih i srednjih škola na razini e-osposobljenosti digitalne zrelosti	Postotak	10	50
	SC 10a2 Modernizacija, unaprjeđenje i proširenje infrastrukture studentskog smještaja u visokom obrazovanju s ciljem poboljšanja pristupa visokom obrazovanju te završetak studija za studente u nepovoljnom položaju	105.000.000 EUR	EFRR	Broj studenata iz skupina u nepovoljnom položaju s boljim pristupom studentskim domovima	broj	6.930	9.200
	SC 10a3 Povećanje relevantnosti strukovnog obrazovanja kroz poboljšanje uvjeta za stjecanje praktičnih vještina u ciljanim sektorima srednjeg strukovnog obrazovanja s ciljem postizanja veće zapošljivosti učenika srednjeg strukovnog obrazovanja	63.000.000 EUR	EFRR	Stopa zaposlenosti studenata koji su nedavno diplomirali	Postotak	50,08	55,00

Prioritetna os TA Tehnička pomoć		236.112.612 EUR	EFRR	Pokazatelj:	Mjerna jed.:	Polazna vr.:	Ciljna vr.:
IP Tehnička pomoć	SC TA1 Osiguranje odgovarajućih i učinkovitih ljudskih resursa za provedbu operativnih programa	78.704.204 EUR	EFRR	Maksimalna razina fluktuacije djelatnika	Postotak	8	4
	SC TA2 Podrška učinkovitoj provedbi, praćenju i evaluaciji programa	78.704.204 EUR	EFRR	Prosječno vrijeme potrebno za izvršenje isplate korisniku od datuma podnošenja zahtjeva za nadoknadu troškova	Broj dana	45	30
	SC TA3 Podrška informiranju javnosti i podizanju kapaciteta potencijalnih korisnika za pripremu projekata i njihovu provedbu	78.704.204 EUR	EFRR	Udio javnosti informiran o prilikama financiranja iz fondova EU	Postotak	14	60

Izvor : Prikaz autora

Upravljačka struktura OPKK podrazumijeva tri vrste tijela za provedbu:

Upravljačko tijelo

Upravlja i odgovara za cjelokupnu provedbu OP-a i za OP Konkurentnost i kohezija je Ministarstvo regionalnog razvoja i Europskih fondova

Posredničko tijelo razine 1

Planira sredstva, provodi mjere informiranja i vidljivosti, priprema natječajnu dokumentaciju za odabir projekata, inicira strateške projekte, sudjeluje u izboru projekata koji će se financirati, sudjeluje u procesima plaćanja korisnicima i povrata sredstava kod nepravilnosti, itd. Za OP Konkurentnost i kohezija posrednička tijela prve razine su različita ministarstva ovisno o prioritetnoj osi i specifičnom cilju.

Posredničko tijelo razine 2

Sudjeluje u pripremi natječajne dokumentacije i izboru projekata, zaključuje ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava s korisnikom, “dnevno” surađuje s korisnikom i savjetuje ga, provjerava izvršenje ugovornih obveza korisnika i nadzire napredak projekta, ispituje sumnje na nepravilnosti, odlučuje o prihvatljivosti troškova tijekom provedbe i inicira financijske korekcije (prva razina kontrole trošenja sredstava ESI fondova na razini projekta), itd. Za OP Konkurentnost i kohezija posrednička tijela druge razine su različite agencije ovisno o prioritetnoj osi i specifičnom cilju.

KOORDINACIJSKO TJELO	PRIORITETNA OS	SPECIFIČNI CILJ	UPRAVLJAČKO TJELO	POSREDNIČKO TJELO RAZINE 1	POSREDNIČKO TJELO RAZINE 2
Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije	1. Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija	1a1	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	Agencija za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU
		1b1		Ministarstvo gospodarstva	Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU
1b2	Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture				
2a1	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU			
2c1	Ministarstvo poduzetništva i obrta	Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije			
3a1, 3a2, 3d1, 3d2	Ministarstvo gospodarstva	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost			
4b1, 4b2	Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost			
4c1, 4c2	Ministarstvo gospodarstva	Hrvatske vode			
4c1, 4c4, 4d1	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU			
5a1	Ministarstvo poljoprivrede	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost			
5b1	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU			
6c1, 6c2	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost			
6e1	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU			
6e2	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost			
6f1	Ministarstvo poljoprivrede	Hrvatske vode			
6f2	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost			
6g1, 6g2	Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU			
6g1, 6g2, 6g3	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU			
7a1, 7b1, 7f1, 7f1, 7f1, 7f3, 7f1	Ministarstvo poljoprivrede	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost			
8a1, 8a2, 8a3, 8a4, 8b1	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Hrvatske vode			
10a1, 10a2, 10a3	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU			
TA1, TA2, TA3	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU			
7. Povezanost i mobilnost					
8. Socijalno uključivanje i zdravlje					
9. Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje					
10. Tehnička pomoć					

Grafikon 4. Upravljačka struktura OPKK
Izvor : Operativni program Konkurentnost i kohezija

2.4.5. OPERATIVNI PROGRAM UČINKOVITI LJUDSKI POTENCIJALI

Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. (OPLJUP) pripremljen je kroz rad tematske radne skupine broj V, pod vodstvom Ministarstva rada i mirovinskog sustava, a Europska komisija ga je odobrila 18. prosinca 2014. godine među prvih 68 od ukupno zaprimljenih 187 prijedloga operativnih programa čime je otvoren put za korištenje novca iz Europskog socijalnog fonda.

Osnovni cilj Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali je pridonijeti rastu zapošljavanja i jačanju socijalne kohezije u Hrvatskoj. Njegova je ukupna vrijednost 1,85 milijardi eura, od čega se 1,58 milijardi financira iz proračuna Europske unije, uključujući 66 milijuna eura iz Inicijative za zapošljavanje mladih.

OPULJP se temelji na koncentraciji ulaganja kroz 4 tematska cilja Zajedničkog strateškog okvira i njihovim specifičnim investicijskim prioritetima:

1. Visoka zapošljivost i mobilnost radne snage;

Više od trećine sredstava namijenjeno je mjerama za potporu pristupu održivom i kvalitetnom zapošljavanju nezaposlenih osoba. Naglasak je osobito stavljen na učinkovite mjere aktivne politike tržišta rada za mlade, dugotrajno nezaposlene, žene i starije radnike, kao i na preventivne mjere za smanjenje rizika od gubitka radnih mjesta u izmijenjenim gospodarskim prilikama.

2. Socijalno uključivanje;

Aktivnosti vezane uz područje socijalnog uključivanja predviđaju promicanje socijalne i ekonomske jednakosti, suzbijanje diskriminacije, prijelaz s institucionalne skrbi na skrb u zajednici, poboljšanje dostupnosti i održivosti socijalnih i zdravstvenih usluga, kao i poticanje društvenog poduzetništva.

3. Obrazovanje i cijelo-životno učenje;

Oko 28 posto proračuna OP-a investirat će se u osiguravanje adekvatnog usklađenja znanja i vještina s potrebama tržišta rada i u tom će se smislu poticati tercijarno obrazovanje, strukovno obrazovanje i cjeloživotno učenje te poboljšanje pristupa kvalitetnom obrazovanju.

4. Dobro upravljanje.

Potpora javnoj upravi obuhvaćena je kroz aktivnosti poboljšanja kapaciteta i usluga javne uprave, uključujući bolje upravljanje javnim financijama, razvoj e-uprave i borbu protiv korupcije. Predviđa se i promicanje javnog dijaloga, partnerstva i jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i socijalnih partnera. U pravosuđu se osobit naglasak stavlja na poboljšanje učinkovitosti i neovisnosti.³¹

Ukupna indikativna alokacija EU sredstava Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali iznosi 1,582 milijardi eura, dok su njegovi osnovni naglasci sljedeći: gotovo 930 milijuna eura (61,34% ESF alokacije) dodijeljeno je u pet prioriteta vezanih za pristup zapošljavanju i jačanje mobilnosti radne snage, integraciju mladih na tržište rada, poboljšanje pristupa socijalnim i zdravstvenim uslugama, tercijarno obrazovanje i cijelo-životno učenje; 328 milijuna eura dodijeljeno je za socijalno uključivanje ranjivih skupina; 132 milijuna eura dodijeljeno je za integraciju mladih na tržište rada u razdoblju 2014.-2015. godine (50% ESF sredstva i 50% posebna alokacija Inicijative za zapošljavanje mladih).

Tablica 6 : Pregled prioriteta, investicijskih prioriteta, specifičnih ciljeva i alociranih sredstava iz ESF-a, prema usvojenom OPULJP

Prioritetna os 1: Zapošljavanje i mobilnost radne snage		Alokacija za specifični cilj	Alokacija za investicijski prioritet
Ukupna alokacija za prioritetnu os 1: 532.933.273			
Investicijski prioritet 8.i: Pristup zapošljavanju za osobe koje traže posao i neaktivne osobe, uključujući one koji su dugotrajno nezaposleni i one koji su daleko od tržišta rada, kao i provedbom lokalnih inicijativa za zapošljavanje i potpore za mobilnost radne snage	Specifični cilj 8.i.1: Povećanje zapošljavanja nezaposlenih osoba, posebice dugotrajno nezaposlenih i osoba čije vještine ne odgovaraju potrebama tržišta rada	101.879.135	250.085.369
	Specifični cilj 8.i.2: Povećanje održivog samozapošljavanja nezaposlenih osoba, posebice žena	128.486.234	

³¹Europski strukturni i investicijski fondovi, web stranica, Ministarstvo regionalnog razvoja i europskih fondova

	<p>Specifični cilj 8.i.3:</p> <p>Očuvanje radnih mjesta, zadržavanje u zaposlenju radnika koji su proglašeni viškom te jačanje brzog ponovnog zapošljavanja osoba koje su postale nezaposlene nakon što su proglašene viškom</p>	19.720.000	
<p>Investicijski prioritet 8.ii (YEI):</p> <p>Održiva integracija mladih na tržište rada, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju, uključujući mlade koji su izloženi riziku od socijalne isključenosti i mlade iz marginaliziranih zajednica, uključujući provedbom Garancije za mlade</p>	<p>Specifični cilj 8.ii.1 (YEI):</p> <p>Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih na tržište rada</p>	132.354.288	201.010.904
<p>Investicijski prioritet 8.ii (ESF):</p> <p>Održiva integracija mladih na tržište rada, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju, uključujući mlade koji su izloženi riziku od socijalne isključenosti i mlade iz marginaliziranih zajednica, uključujući provedbom Garancije za mlade</p>	<p>Specifični cilj 8.ii.1 (ESF):</p> <p>Povećanje zapošljavanja i integracije dugotrajno nezaposlenih iz NEET skupine na tržište rada i za sve iz NEET skupine od 2019. godine</p>	68.656.616	

Investicijski prioritet 8.vii: Modernizacija ustanova tržišta rada kao što su javne i privatne službe za zapošljavanje te bolja usklađenost s potrebama tržišta rada, uključujući putem djelovanja koja povećavaju transnacionalnu mobilnost radne snage, kao i putem programa mobilnosti, te bolja suradnja institucija i relevantnih dionika	Specifični cilj 8.vii.1: Jačanje kapaciteta lokalnih partnerstava za zapošljavanje i povećanje zaposlenosti najranjivijih skupina na lokalnim tržištima rada	16.320.000	81.837.000
	Specifični cilj 8.vii.2: Povećanje dostupnosti i kvalitete javno dostupnih informacija i usluga na tržištu rada, uključujući mjere APZ	65.517.000	
Prioritetna os 2: Socijalno uključivanje Ukupna alokacija za prioritetnu os 2: 328.000.000		Alokacija za specifični cilj	Alokacija za investicijski prioritet
Investicijski prioritet 9.i: Aktivna uključenost, uključujući s ciljem promicanja jednakih mogućnosti te aktivnog sudjelovanja i poboljšanja zapošljivosti	Specifični cilj 9.i.1: Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti kroz promociju integracije na tržište rada i socijalne integracije ranjivih skupina, i borba protiv svih oblika diskriminacije	96.000.000	116.000.000
	Specifični cilj 9.i.2: Jačanje aktivnog uključivanja kroz implementaciju integriranih projekata za obnovu 5 nerazvijenih pilot područja	20.000.000	
Investicijski prioritet 9.iv: Poboljšanje pristupa pristupačnim, održivim i	Specifični cilj 9.iv.1: Održivo poboljšanje pristupa zdravstvenoj skrbi	45.000.000	180.000.000

visokokvalitetnim uslugama, uključujući usluge zdravstvene skrbi i socijalne usluge od općeg interesa	u nerazvijenim područjima i za ranjive skupine te promocija zdravlja		
	Specifični cilj 9.iv.2: Poboljšanje pristupa visokokvalitetnim socijalnim uslugama, uključujući podršku procesu deinstucionalizacije	135.000.000	
Investicijski prioritet 9.iv: Promicanje društvenog poduzetništva i strukovne integracije u društvenim poduzećima te socijalne ekonomije i ekonomije solidarnosti radi olakšavanja pristupa zapošljavanju	Specifični cilj 9.v.1: Povećanje broja i održivosti društvenih poduzeća i njihovih zaposlenika	32.000.000	32.000.000
Prioritetna os 3: Obrazovanje i cjeloživotno učenje Ukupna alokacija za prioritetnu os 3: 450.000.000		Alokacija za specifični cilj	Alokacija za investicijski prioritet
Investicijski prioritet 10.ii: Poboljšanje kvalitete i učinkovitosti tercijarnog i ekvivalentnog obrazovanja te pristupa njemu radi povećanja sudjelovanja u njemu i njegova stjecanja, posebno za skupine u nepovoljnom položaju	Specifični cilj 10.ii.1: Poboljšanje kvalitete, relevantnosti i učinkovitosti visokog obrazovanja	110.000.000	205.000.000
	Specifični cilj 10.ii.2: Povećanje stope stečenog visokog obrazovanja	45.000.000	
	Specifični cilj 10.ii.3: Poboljšanje uvjeta rada za hrvatske istraživače	50.000.000	
Investicijski prioritet 10.iii: Povećanje jednakog pristupa	Specifični cilj 10.iii.1: Omogućavanje boljeg	40.000.000	160.000.000

<p>cjeloživotnom učenju za sve dobne skupine u formalnom, neformalnom i formalnom okruženju, unapređenje znanja, vještina i kompetencija radne snage, promicanje fleksibilnih načina učenja, između ostalog profesionalnim savjetovanjem i potvrđivanjem stečenih kompetencija</p>	<p>pristupa obrazovanju učenicima u nepovoljnom položaju u pred-tercijarnom obrazovanju</p>		
	<p>Specifični cilj 10.iii.2: Promicanje pristupa cjeloživotnom učenju kroz unapređivanje ključnih kompetencija studenata, te primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija u poučavanju i učenju</p>	70.000.000	
	<p>Specifični cilj 10.iii.3: Poboljšanje obrazovnog sustava za odrasle i unapređenje vještina i kompetencija odraslih polaznika</p>	50.000.000	
<p>Investicijski prioritet 10.iv: Poboljšanje značaja obrazovnih sustava i sustava osposobljavanja za tržište rada, olakšavanje prijelaza iz škole na posao, jačanje sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te njihove kvalitete, između ostalog mehanizmima za predviđanje vještina, prilagodbom nastavnih planova i programa te uvođenjem i razvojem sustava učenja koji se</p>	<p>Specifični cilj 10.iv.1: Modernizacija ponude strukovnog obrazovanja te podizanje njegove kvalitete radi povećanja zapošljivosti učenika kao i mogućnosti za daljnje obrazovanje</p>	85.000.000	85.000.000

temelje na radu, uključujući dualne sustave učenja i programe naukovanja			
Prioritetna os 4: Dobro upravljanje		Alokacija za specifični cilj	Alokacija za investicijski prioritet
Ukupna alokacija za prioritetnu os 4: 191.276.944			
Investicijski prioritet 11.i: Ulaganje u institucionalne kapacitete te u učinkovitost javnih uprava i javnih usluga na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini s ciljem reformiranja, boljeg uređivanja i dobrog upravljanja	Specifični cilj 11.i.1: Povećanje djelatnosti i kapaciteta u javnoj upravi kroz poboljšanje pružanja usluga i upravljanja ljudskim potencijalima	88.076.944	109.976.944
	Specifični cilj 11.i.2: Unapređenje kapaciteta i funkcioniranja pravosuđa kroz poboljšanje upravljanja i kompetencija	21.900.000	
Investicijski prioritet 11.ii: Izgradnja kapaciteta za sve dionike koji osiguravaju obrazovanje, cjeloživotno obrazovanje, osposobljavanje te zapošljavanje i socijalne politike, uključujući uz pomoć sektorskih i teritorijalnih paktova radi omogućavanja reformi na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini	Specifični cilj 11.ii.1: Razvoj kapaciteta organizacija civilnog društva, osobito udruga i socijalnih partnera, te jačanje civilnog i socijalnog dijaloga radi boljeg upravljanja	81.300.000	81.300.000
Prioritetna os 5: Tehnička pomoć		Ukupna alokacija za specifični cilj	Ukupna alokacija za tehničku pomoć
Ukupna alokacija za prioritetnu os 5: 80.000.000			

	Specifični cilj 1: Osiguranje učinkovite pripreme, upravljanja, provedbe, praćenja, vrednovanja i kontrole Operativnog programa	50.000.000	80.000.000
	Specifični cilj 2: Podrška potencijalnim korisnicima i regionalnim dionicima u uspješnom prijavljivanju i provedbi ESF projekata jačanjem njihovih kapaciteta i razvijanjem kvalitetne zalihe budućih projekata	20.000.000	
	Specifični cilj 3: Podrška komunikacijskim aktivnostima u svrhu djelotvorne provedbe Komunikacijske strategije i osiguranje kvalitetnog informiranja potencijalnih korisnika i voditelja projekata o mogućnostima i uvjetima financiranja u okviru Operativnog programa	10.000.000	

Izvor : Priprema programskih dokumenata za financijsko razdoblje Europske unije 2014. -2020. Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.

Upravljačka struktura OPULJP podrazumijeva tri nivoa upravljanja i provedbe tijela utvrđenih institucionalnim okvirom:

Upravljačko tijelo upravlja i odgovara za cjelokupnu provedbu OP-a, a za
OPULJP to je Ministarstvo rada i mirovinskog sustava

Posredničko tijelo razine 1

Planira sredstva, provodi mjere informiranja i vidljivosti, priprema natječajnu dokumentaciju za odabir projekata, inicira strateške projekte, sudjeluje u izboru projekata koji će se financirati, sudjeluje u procesima plaćanja korisnicima i povrata sredstava kod nepravilnosti, itd., a za OPULJP to su različita ministarstva, ovisno o prioritetnim osima i specifičnim ciljevima.

Posredničko tijelo razine 2

Sudjeluje u pripremi natječajne dokumentacije i izboru projekata, zaključuje ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava s korisnikom, “dnevno” surađuje s korisnikom i savjetuje ga, provjerava izvršenje ugovornih obveza korisnika i nadzire napredak projekta, ispituje sumnje na nepravilnosti, odlučuje o prihvatljivosti troškova tijekom provedbe i inicira financijske korekcije (prva razina kontrole trošenja sredstava ESI fondova na razini projekta), itd., a za OPULJP to su ovisno o specifičnim ciljevima HZZO, ASOO i Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva.

Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.					
KOORDINACIJSKO TJELO Ministarstvo regionalnoga razvoja I fondova Europske unije	PRIORITETNA OS	SPECIFIČNI CILJ	UPRAVLJAČKO TJELO	POSREDNIČKO TJELO RAZINE I	POSREDNIČKO TJELO RAZINE 2
TJELO ZA OVJERAVANJE Ministarstvo financija	1. Visoka zaposljivost i mobilnost radne snage	8.i.1, 8.i.2, 8.i.3	Ministarstvo rada i mirovinskog sustava	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava	Hrvatski zavod za zapošljavanje
		8.ii.1 (ESF)		Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava	Hrvatski zavod za zapošljavanje
8.ii.1 (VFO)	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	Hrvatski zavod za zapošljavanje Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih			
8.vii.1, 8.vii.2	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava	Hrvatski zavod za zapošljavanje			
2. Socijalno uključivanje	9.i.1	Ministarstvo socijalne politike i mladih Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava Ministarstvo kulture		Hrvatski zavod za zapošljavanje Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	
	9.i.2	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava		Hrvatski zavod za zapošljavanje	
	9.iv.1	Ministarstvo zdravlja		Hrvatski zavod za zapošljavanje	
	9.iv.2	Ministarstvo socijalne politike i mladih Ministarstvo turizma		Hrvatski zavod za zapošljavanje	
3. Obrazovanje i cjelovito učenje	9.v.1	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava Ministarstvo socijalne politike i mladih		Hrvatski zavod za zapošljavanje Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	
	10.ii.1, 10.ii.2, 10.ii.3, 10.ii.4, 10.ii.5, 10.ii.6	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta		Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih	
4. Dobro upravljanje	10.iv.1	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Ministarstvo turizma	Hrvatski zavod za zapošljavanje		
	11.1.1, 11.1.2	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava	Hrvatski zavod za zapošljavanje		
5. Tehnička pomoć	11.ii.1	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava Ured za udruge Ministarstvo kulture	Hrvatski zavod za zapošljavanje Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva		
	TA1, TA2, TA3	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava	Hrvatski zavod za zapošljavanje		

Grafikon 5. Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020

Izvor : <http://www.strukturnifondovi.hr/upravljacka-struktura-operativnog-programa-ucinkoviti-ljudski-potencijali-2014-2020>

2.4.6. OPERATIVNI PROGRAM ZA POMORSTVO I RIBARSTVO

Izradu i pripremu Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo 2014. – 2020. koordiniralo je Ministarstvo poljoprivrede a Europska komisija ga je potvrdila 06.11.2015. „Ova strategija je namijenjena djelovanju u sklopu sveobuhvatnog okvira kao odgovor na hijerarhijsku vezu između strategije Europa 2020 za pametan, održiv i uključiv rast, reformirane ZRP-e, Strategije EU za Jadransko-jonsku regiju (EUSAIR), Strategije EU za Dunavsku regiju (EUSDR, Stup „Zaštita okoliša“), Nacionalnog programa reformi, nacionalnih strateških razvojnih prioriteta koje je RH definirala u Sporazumu o Partnerstvu i sektorskim ambicijama koje su izrazili ključni dionici.“³²

U prvom dijelu dokumenta provedena je analiza trenutnog stanja sa ex-ante evaluacijom te SWOT analizom temeljem kojih su utvrđena 4 strateška cilja i 6 prioriteta:

³²Operativni program za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014.-2020., str. 50

Strateški cijevi:

- i. Promicanje konkurentnog, okolišno i gospodarski održivog i društveno odgovornog ribarstva i akvakulture,
- ii. Poticanje provedbe Zajedničke ribarstvene politike (ZRP),
- iii. Promicanje uravnoteženog i uključivog teritorijalnog razvoja ribarstvenih područja i akvakulturnih područja u akvakulturi,
- iv. Poticanje razvoja i provedbe Integrirane pomorske politike (IPP) Unije.

Prioriteti (s iznosima sredstava za period 2014. – 2020.):

I. Poticanje okolišnog održivog, resursno učinkovitog, inovativnog, konkurentnog i na znanju utemeljenog ribarstva	86.827.381 EUR
II. Poticanje okolišno održive, resursno učinkovite, inovativne, konkurentne i na znanju utemeljene akvakulture	55.261.186 EUR
III. Poticanje provedbe ZRP-a	34.824.000 EUR
IV. Povećanje zaposlenosti i teritorijalne kohezije	18.954.045 EUR
V. Poticanje stavljanja na tržište i prerade	40.617.938 EUR
VI. Poticanje provedbe integrirane pomorske politike	1.000.000 EUR
TEHNIČKA POMOĆ	15.158.588 EUR

Upravljačka struktura OP za pomorstvo i ribarstvo je znatno pojednostavljena zbog nepostojanja većeg broja javnih tijela koja sudjeluju u provedbi te je upravljačko tijelo Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva, a provedbeno tijelo obje razine je Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Grafikon 6. Upravljačka struktura OP Pomorstvo i ribarstvo

Izvor: <http://www.strukturnifondovi.hr/upravljacka-struktura-operativnog-programa-za-pomorstvo-i-ribarstvo-2014-2020>

2.4.7. PROGRAM RURALNOG RAZVOJA

Izradu i pripremu Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. koordiniralo je Ministarstvo poljoprivrede, a Europska komisija ga je potvrdila 26.05.2015.

Program ruralnog razvoja je najopsežniji dokument pripremljen u cilju povlačenja sredstava namijenjenih razvoju poljoprivrede koji na preko 700 stranica detaljno analizira trenutno stanje poljoprivrede u Hrvatskoj, prezentira zaključke ex-ante evaluacije, provodi SWOT analizu te postavlja 3 strateška cilja, 6 prioriteta i 16 mjera:

Strateški ciljevi:

- I. Poticati konkurentnost poljoprivrede.
- II. Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama.
- III. Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta.

Prioriteti:

- I. Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima
- II. Povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava te konkurentnosti svih vrsta poljoprivrednih djelatnosti u svim regijama, promovirajući pri tome i inovacijske poljoprivredne tehnologije, kao i održivo upravljanje šumama
- III. Promicanje organiziranja lanca prehrane, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizicima u poljoprivredi
- IV. Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava vezanih uz poljoprivredu i šumarstvo
- V. Promicanje učinkovitosti resursa i pomaka prema klimatski elastičnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru
- VI. Promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj u ruralnim područjima

Tablica 7. Mjere s alokacijom sredstava

MJERA:	Ukupno EUR
M1 - Prenos znanja i aktivnosti informiranja	13.333.333,33 EUR
M2 - Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima	21.176.470,59 EUR
M3 - Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu	7.058.823,53 EUR
M4 - Ulaganja u fizičku imovinu	667.058.823,53 EUR
M5 - Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti	118.117.647,06 EUR
M6 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	262.928.104,58 EUR
M7 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	265.882.352,94 EUR
M8 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	92.941.176,47 EUR
M9 - Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	8.888.888,89 EUR
M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	138.830.280,00 EUR
M11 - Ekološki uzgoj	128.309.623,50 EUR
M13 - Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	321.600.000,00 EUR
M16 - Suradnja	8.333.333,33 EUR
M17 - Upravljanje rizicima	56.673.373,50 EUR
M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku	139.875.000,00 EUR
M19 - LEADER (CLLD)	67.540.725,00 EUR
M20 - Tehnička pomoć	64.746.543,59 EUR
Ukupno:	2.383.294.499,84 EUR

Izvor: Prikaz autora

Upravljačka struktura Programa ruralnog razvoja je znatno pojednostavljena zbog nepostojanja većeg broja javnih tijela koja sudjeluju u provedbi te je upravljačko tijelo Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju, a provedbeno tijelo obje razine je Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju uz Agenciju za reviziju sustava provedbe programa Europske unije (ARPA) koja ima ulogu tijela za ovjeravanja, a u naravi je zadužena za reviziju aktivnosti APPRRR.

3. SREDSTVA IZ ESI FONDOVA DOSTUPNA JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE

Znatna sredstva koja su dostupna za korištenje u cilju ostvarivanja postavljenih ciljeva kroz Partnerski sporazum detaljno su programirana kroz Operativne programe sa jasno razrađenim mjerama u okviru kojih će Provedbena tijela provedbom javnih natječaja birati projekte koji u najvećoj mjeri doprinose osiguranju ostvarenja postavljenih pokazatelja čime jedinice lokalne samouprave imaju mogućnost planirati, pripremati i prijavljivati projekte od interesa za razvoj lokalne zajednice. Dio sredstava osiguranih ovim putem namijenjen je za dodjelu privatnom sektoru i javnim institucijama, posebice u obrazovnom i istraživačkom sustavu, a dio koji je dostupan jedinicama lokalne samouprave je jasno definiran u smislu vrsta aktivnosti i projekata koje je moguće financirati te ne pokriva sve potrebe koje jedinice lokalne samouprave imaju u smislu razvojnih ulaganja. Za jedinice lokalne samouprave važno je imati jasnu strategiju razvoja i utvrđene strateške razvojne projekte te fokusirano pripremati dokumentaciju i planirati proračun uzimajući u obzir mogućnosti bespovratnih sredstava iz ESI za realizaciju, ali znajući da nije moguće osigurati sredstva za sve projekte te da prijavom projekta nema garancije dobivanja sredstava.

3.1. PREGLED MJERA I ALOKACIJA

U narednom segmentu ovog rada prikazane su mjere iz svih dostupnih ESI fondova unutar kojih je moguće za jedinicu lokalne samouprave ostvariti bespovratna sredstva, bilo samostalno, u partnerstvu s drugim subjektima ili putem nacionalnih ministarstava.

Pregledom alokacija koje su dostupne JLS-e može se utvrditi da je na raspolaganju otprilike 3 milijarde eura iz EFRR i KF, 813 milijuna eura iz EPFRR i 721 milijun eura iz ESF, što je ukupno 4,5 milijardi eura, odnosno oko 40% ukupno dostupnih sredstava.

Slijedom možemo utvrditi kako uspješnost povlačenja sredstava ESI fondova na nivou Republike Hrvatske uvelike ovisi o uspješnosti povlačenja sredstava na nivou jedinica lokalne samouprave.

Tablica 8. Pregled mjera i alokacija europskog fonda za regionalni razvoj dostupnih JLS

Inv. Prioritet / Spec. Cilj	Naziv:	Alokacija EUR:	Način prijave:
IP 3a	Promicanje poduzetništva, posebno olakšavajući ekonomsko iskorištavanje novih ideja i poticanje stvaranja novih poduzeća, uključujući putem poslovnih inkubatora		
SC 3a2	Omogućavanje povoljnog okruženja za razvoj poduzetništva	233.000.000	Otvoreni poziv
IP 4c	Podupiranje energetske učinkovitosti, pametnog upravljanja energijom i korištenja OIE-a u javnoj infrastrukturi, uključujući javne zgrade i u stambenom sektoru		
SC 4c1	Smanjenje potrošnje energije u zgradama javnog sektora	311.810.805	Otvoreni poziv
SC 4c4	Povećanje učinkovitosti sustava javne rasvjete	100.000.000	Otvoreni poziv
IP 4d	Razvoj i provedba pametnih sustava distribucije koji djeluju pri niskim i srednjim razinama napona		
SC4D1	Pilot-projekt uvođenja naprednih mreža	20.000.000	Otvoreni poziv
IP 5a	Podupiranje ulaganja za prilagodbu na klimatske promjene, uključujući pristupe temeljene na ekosustavu		
SC 5a1	Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama	30.396.147	Ograničeni i otv.p
IP 5b	Promicanje ulaganja koja se odnose na posebne rizike, osiguranje otpornosti na katastrofe i razvoj sustava za upravljanje katastrofama		
SC5b1	Jačanje sustava upravljanja katastrofama	215.000.000	Ograničeni i otv.p
IP 6c	Očuvanje, zaštita, promicanje i razvoj prirodne i kulturne baštine		
SC 6c1	Povećanje zapošljavanja i turističkih izdataka kroz unaprjeđenje kulturne baštine	238.020.392	Ograničeni i otv.p
SC 6c2	Povećanje atraktivnosti, edukativnog kapaciteta i održivog upravljanja odredištima prirodne baštine		
IP 6e	Poboljšanje urbanog okoliša, revitalizacija gradova, obnova i dekontaminacija nekadašnjeg industrijskog zemljišta, smanjenje		
SC 6e1	Poboljšanje sustava upravljanja i praćenja kvalitete zraka sukladno Uredbi 2008/50/EZ	20.000.000	Otvoreni poziv
SC 6e2	Obnova brownfield lokacija (bivša vojna i/ili industrijska područja) unutar ITU-a	80.000.000	Otvoreni poziv
IP 6i	Ulaganje u sektor otpada		
SC 6i1	Smanjena količina otpada koji se odlaže na odlagališta	475.000.000	Ograničeni pozivi
IP 6ii	Ulaganje u vodni sektor		
SC 6ii1	Unaprjeđenje javnog vodoopskrbnog sustava sa svrhom osiguranja kvalitete i sigurnosti usluga opskrbe pitkom vodom	1.049.340.216	Otvoreni poziv
SC 6ii2	Razvoj sustava prikupljanja i obrade otpadnih voda s ciljem doprinosa poboljšanju stanja voda		

IP 7b	Poboljšanje regionalne mobilnosti putem povezivanja sekundarnih i tercijarnih čvorišta s TEN-T infrastrukturom		
SC 7b1	Poboljšanje cestovne sigurnosti u dijelovima s visokom razinom mješovitog prometa	70.000.000	Strateški pr. / ogr.poz.
IP 7ii	Razvoj i unapređenje prometnih sustava prihvatljivih za okoliš radi promicanja održive regionalne i lokalne mobilnosti		
SC 7ii1	Poboljšanje dostupnosti naseljenih otoka za njihove stanovnike	80.000.000	Strateški pr. / ogr.poz.
SC 7ii2	Povećati broj prevezenih putnika u gradskom javnom prijevozu	170.000.000	Strateški pr. / ogr.poz.

Izvor : Prikaz autora

Tablica 9. Pregled mjera i alokacija europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj dostupnih JLS

Mjera / podmjera	Naziv:	Tip ulaganja:	Visina potpore EUR:	Intezitet potpore:
Mjera 4:	Ulaganja u fizičku imovinu			
Podmjera 4.3	Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju ili prilagodbu poljoprivrede i šumarstva	1. Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja	150.000 - 15.000.000	do 100%
		2. Komasacija poljoprivrednog zemljišta	150.000 - 3.000.000	do 100%
		3. Ulaganje u šumsku infrastrukturu	10.000 - 1.000.000	do 100%
Mjera 5:	Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti			
Podmjera 5.2	Potpora za ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima	2. Razminiranje poljoprivrednog zemljišta	/	do 100%
Mjera 7:	Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima			
Podmjera 7.1	Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i sela u ruralnim područjima i njihovih temeljnih usluga te planova zaštite i upravljanja koji se odnose na lokalitete Natura 2000. i druga područja visoke prirodne vrijednosti	1. Izrada planova za razvoj jedinica lokalne samouprave i naselja u ruralnim područjima	5.000 - 70.000	do 100%

Podmjera 7.2	Ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture, uključujući ulaganja u obnovljive izvore energije i uštedu energije	1. Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda	30.000 - 1.000.000	do 100%
Podmjera 7.4	Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	2. Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta Ulaganje u građenje i/ili opremanje čitavog niza objekata javne namjene. Od vatrogasnih domova, dječjih vrtića, trgova, igrališta itd.	30.000 - 1.000.000 15.000 - 1.000.000	do 100% 80% - 100%
Mjera 8: Ulaganje u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma				
Podmjera 8.6	Potpora za ulaganja u šumarske tehnologije te u preradu, mobilizaciju i marketing šumskih proizvoda	3. Marketing drvnih i nedravnih šumskih proizvoda	5.000 - 30.000	do 50%
Mjera 19: LEADER (samo one JLS koje su članovi LAG-a)				
Podmjera 19.1	Pripremna pomoć	Izgradnja kapaciteta za zaposlenike, volontere i članove LAG-a u svrhu izrade LRS	do 100.000	do 100%
Podmjera 19.2	Provedba operacija unutar CLLD strategije	Projekti koji su u skladu sa lokalnom razvojnom strategijom	do 3.000.000	ovisi o aktivnostima
Podmjera 19.3	Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a	Priprema aktivnosti suradnje lokalne akcijske grupe	do 100.000	do 100%
Podmjera 19.4	Tekući troškovi i animacija	Tekući troškovi: djelatnici i administrativni troškovi odabranih LAG-ova	/	do 100%

Izvor : Prikaz autora

Tablica 10. Pregled mjera i alokacija europskog socijalnog fonda dostupnih JLS

Inv. Prioritet / Spec. Cilj	Naziv:	Alokacija EUR:	Način prijave:
IP 3a	Promicanje poduzetništva, posebno olakšavajući ekonomsko iskorištavanje novih ideja i poticanje stvaranja novih poduzeća, uključujući putem poslovnih inkubatora		
SC 3a2	Omogućavanje povoljnog okruženja za razvoj poduzetništva	233.000.000	Otvoreni poziv

IP 4c	Podupiranje energetske učinkovitosti, pametnog upravljanja energijom i korištenja OIE-a u javnoj infrastrukturi, uključujući javne zgrade i u stambenom sektoru		
SC 4c1	Smanjenje potrošnje energije u zgradama javnog sektora	311.810.805	Otvoreni poziv
SC 4c4	Povećanje učinkovitosti sustava javne rasvjete	100.000.000	Otvoreni poziv
IP 4d	Razvoj i provedba pametnih sustava distribucije koji djeluju pri niskim i srednjim razinama napona		
SC4D1	Pilot-projekt uvođenja naprednih mreža	20.000.000	Otvoreni poziv
IP 5a	Podupiranje ulaganja za prilagodbu na klimatske promjene, uključujući pristupe temeljene na ekosustavu		
SC 5a1	Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama	30.396.147	Ograničeni i otv.p
IP 5b	Promicanje ulaganja koja se odnose na posebne rizike, osiguranje otpornosti na katastrofe i razvoj sustava za upravljanje katastrofama		
SC5b1	Jačanje sustava upravljanja katastrofama	215.000.000	Ograničeni i otv.p
IP 6c	Očuvanje, zaštita, promicanje i razvoj prirodne i kulturne baštine		
SC 6c1	Povećanje zapošljavanja i turističkih izdataka kroz unaprjeđenje kulturne baštine	238.020.392	Ograničeni i otv.p
SC 6c2	Povećanje atraktivnosti, edukativnog kapaciteta i održivog upravljanja odredištima prirodne baštine		
IP 6e	Poboljšanje urbanog okoliša, revitalizacija gradova, obnova i dekontaminacija nekadašnjeg industrijskog zemljišta, smanjenje		
SC 6e1	Poboljšanje sustava upravljanja i praćenja kvalitete zraka sukladno Uredbi 2008/50/EZ	20.000.000	Otvoreni poziv
SC 6e2	Obnova brownfield lokacija (bivša vojna i/ili industrijska područja) unutar ITU-a	80.000.000	Otvoreni poziv
IP 6i	Ulaganje u sektor otpada		
SC 6i1	Smanjena količina otpada koji se odlaze na odlagališta	475.000.000	Ograničeni pozivi
IP 6ii	Ulaganje u vodni sektor		
SC 6ii1	Unaprjeđenje javnog vodoopskrbnog sustava sa svrhom osiguranja kvalitete i sigurnosti usluga opskrbe pitkom vodom	1.049.340.216	Otvoreni poziv
SC 6ii2	Razvoj sustava prikupljanja i obrade otpadnih voda s ciljem doprinosa poboljšanju stanja voda		
IP 7b	Poboljšanje regionalne mobilnosti putem povezivanja sekundarnih i tercijarnih čvorišta s TEN-T infrastrukturom		
SC 7b1	Poboljšanje cestovne sigurnosti u dijelovima s visokom razinom mješovitog prometa	70.000.000	Strateški pr. / ogr.poz.
IP 7ii	Razvoj i unaprjeđenje prometnih sustava prihvatljivih za okoliš radi promicanja održive regionalne i lokalne mobilnosti		
SC 7ii1	Poboljšanje dostupnosti naseljenih otoka za njihove stanovnike	80.000.000	Strateški pr. / ogr.poz.
SC 7ii2	Povećati broj prevezenih putnika u gradskom javnom prijevozu	170.000.000	Strateški pr. / ogr.poz.

Izvor : Prikaz autora

EFPR - europski fond za pomorstvo i ribarstvo nema mjera namijenjenih korištenju jedinica lokalne samouprave.

3.2. NATJEČAJNA PROCEDURA

Natječaji za korištenje sredstva iz ESI fondova su različiti u smislu da su pravila financiranja, teme, prioriteta i načini provedbe drugačiji, ali jasno definirani natječajnom dokumentacijom koja je utvrđena pravilnikom koji je izrađen u skladu sa Operativnim programom koji je utemeljen u Partnerskom sporazumu.

Procedura natječaja za dodjelu sredstava iz ESI fondova izgleda otprilike ovako:

- ~ Provedbeno tijelo raspiše natječaj i objavi dokumentaciju na referentnim internetskim stranicama i u drugim glasilima. Trajanje natječaja može biti utvrđeno na dva načina, kao kontinuirano otvoreni poziv do iskorištenja sredstava ili kao vremenski ograničeni natječaj koji je otvoren minimalno 60 dana.
- ~ Potencijalni prijavitelji pripremaju projektnu prijavu koju šalju u zadanom roku
- ~ Ugovorno tijelo zaprima prijave u skladu s naznačenim rokom
- ~ Provodi se evaluacija projektnih prijava
- ~ U svakoj fazi evaluacije, prijavitelje se izvještava o njihovim (ne)uspjehu
- ~ Po završetku evaluacije, radi se indikativna lista projekata preporučenih za financiranje i rezervna lista
- ~ Prijavitelji dostavljaju popratnu dokumentaciju te se vrši se provjera njihove prihvatljivosti
- ~ Istovremeno se može raditi „čišćenje proračuna“, odnosno provjera relevantnosti navedenih iznosa i proračunskih stavki
- ~ Uspješne prijavitelje poziva se na potpis ugovora, nakon čega započinje provedba.

Najvažniji dokument za svakog prijavitelja je svakako poziv za dostavu projektnih prijedloga. Radi se o skupini dokumenata koji predstavljaju natječajnu dokumentaciju, a uobičajeno sadržava:

- ~ tekst poziva,
- ~ upute za prijavitelje (sadrže sve relevantne podatke o natječaju),
- ~ prijavni obrazac,
- ~ obrazac proračuna
- ~ obrazac za provjeru prihvatljivosti
- ~ obrazac za ocjenjivanje projektne prijave
- ~ popis dokumentacije koju je potrebno dostaviti

- ~ nacrt ugovora o dodjeli potpore
- ~ zahtjev za nadoknadu sredstava
- ~ obrazac za izvješća o provedbi

Prilikom planiranja pripreme i razvoja projekata na nivou JLS-e potrebno je svakako primjenjivati opća pravila koja vrijede za sve korisnike sredstava ESI fondova te proučiti Pravilnik o prihvatljivosti troškova i Pravilnik o uvjetima za pripremu i provedbu projekata financiranih strukturnim instrumentima.

Najvažniji opći zahtjevi koji se primjenjuju u svim natječajima su:

- ~ Prijavitelj mora biti spreman započeti s provedbom projektnih aktivnosti, uključujući i pokretanje postupaka nabave koje su važne za pravovremenu provedbu projektnih aktivnosti, u skladu s planom aktivnosti koji je utvrđen u Prijavnom obrascu za projekt, u trenutku zatvaranja postupka odabira i donošenja financijske odluke
- ~ Kupnja zemljišta i/ili osiguranje pristupa zemljištu treba biti zaključena u trenutku prijave
- ~ Proveden postupak procjene utjecaja na okoliš i prirodu u skladu sa Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN, br. 64/2008, 67/2009) i Pravilnikom o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu (NN, br. 118/2009)
- ~ Svi relevantni ugovori u okviru projekata na koji se odnosi Zakon o prostornom uređenju i gradnji trebali bi u trenutku početka postupka odabira imati barem spremno idejno rješenje te izdanu lokacijsku dozvolu. Ovaj zahtjev ili zahtjev za naprednijim idejnim rješenjem i građevinskom dozvolom određuje se u Uputama za prijavitelje. (u većini do sada objavljenih natječaja uvjet je bilo imanje građevinske dozvole, odnosno dokaz da je zahtjev za istu podnesen)
- ~ Svi projekti moraju se odvijati u prihvatljivom razdoblju što u načelu znači provedbu unutar 24/36 mjeseci od dana potpisa ugovora o financiranju
- ~ Svi projekti moraju ponuditi procjenu kojom se utvrđuje je li projekt vrijedan su-financiranja, i u kojoj mjeri, odnosno potrebno je izraditi analizu troškova i koristi. Od ovog pravila su izuzeti projekti sufinancirani iz EPFRR.
- ~ Uključivanje horizontalnih politika unije
- ~ Strogo poštivanje Zakona o javnoj nabavi
- ~ Trajnost, odnosno zadržavanje rezultata projekta određeni broj godina u funkciji prema odredbama natječaja koji definira broj godina

- ~ Planiranje aktivnosti vidljivosti prema Priručniku za komunikaciju i vidljivost za vanjske aktivnosti EU
- ~ Strogo je zabranjeno dvostruko financiranje (podnošenje prijave za istu stavku izdatka različitim izvorima bilo EU, nacionalnim ili regionalnim)
- ~ Izrađen plan nabave³³

U smislu prihvatljivosti izdataka izrađena su dva Pravilnika, jedan za OPKK i jedan za OPULJP. Svaki natječaj jasno utvrđuje prihvatljivost izdataka u smislu vrste troška i u smislu vremenskog okvira unutar kojeg je prihvatljiva vrsta troška ujedno i prihvatljivi izdatak. Najširi vremenski okvir koji je utvrđen je *razdoblje prihvatljivosti izdataka* koje započinje 1. siječnja 2014. te završava 31. prosinca 2023.

Najvažniji opći uvjeti prihvatljivosti izdataka su:

- ~ povezanost s projektom i nastanak u okviru projekta kojega je odabralo nadležno tijelo u skladu s kriterijima koje je utvrdio odbor za praćenje, a za koje je preuzeta obveza u ugovoru o dodjeli bespovratnih sredstava
- ~ stvarnost nastanka kod Korisnika
- ~ izvršenje plaćanja Korisnika dobavljačima roba, izvođačima radova te pružateljima usluga tijekom razdoblja prihvatljivosti izdataka, uz preduvjet da operacija nije završena prije datuma Korisnikovog podnošenja zahtjeva za financiranje Upravljačkom tijelu
- ~ dokazivost putem računa ili dokumenata jednake dokazne vrijednosti
- ~ usklađenost s pravilima o državnim potporama
- ~ usklađenost s primjenjivim pravilima javne nabave

U prilogu 1 Pravilnika je popis neprihvatljivih i uvjetno prihvatljivih izdataka od čega je važno istaknuti:

- ~ Kamate na dug
- ~ Izdatak povezan s ulaganjem u stambeni sektor
- ~ Kupnja korištene opreme
- ~ Kupnja vozila koja se koriste u svrhu upravljanja projektom
- ~ Operativni troškovi
- ~ Bankovni troškovi za otvaranje i vođenje računa, naknade za financijske transfere i drugi troškovi u potpunosti financijske prirode

³³Uvjeti za pripremu i provedbu projekata, MRRFEU

- ~ Troškovi amortizacije
- ~ Kupnja neizgrađenog zemljišta (osim iznimnih slučajeva kada natječaj to dozvoljava)

Natječajna procedura koja se primjenjuje u dodjeli sredstava ESI je jasno definirana i u administrativnom smislu kompleksna te zahtjeva dodatnu pripremnu dokumentaciju koju je u nekim slučajevima nemoguće pripremiti u vremenskom periodu u kojem je natječaj otvoren što zahtjeva planiranje pripreme projektne dokumentacije u skladu sa propozicijama planiranog izvora financiranja, prije otvaranja natječaja.

3.2.1. POTPORNE ORGANIZACIJE

Jedinice lokalne samouprave u RH su manje-više prepuštene same sebi u smislu pripreme dokumentacije, izrade prijavne dokumentacije i provedbi projekata. U smislu potpore mogu se osloniti na privatne konzultante te ovisno o regiji na županijske razvojne agencije ili odjele unutar regionalne uprave. Neke od razvojnih agencija provode kontinuiranu izobrazbu djelatnika lokalne samouprave po pitanju pripreme i provedbe EU projekata sa ciljem jačanja kapaciteta za apsorpciju sredstava EU.

U smislu javnog potpornog sustava osim županijskih razvojnih agencija ili razvojnih agencija većih gradova nema na nacionalnom nivou uspostavljenog subjekta čija bi isključiva ili pretežita uloga bila potpora jedinicama lokalne samouprave u pripremi i provedbi projekata financiranih sredstvima ESI fondova.

4. PRIPREMA PROJEKATA JLS ZA FINANCIRANJE IZ ESI

Pri pripremi projekata jedinica lokalne samouprave koje se planira financirati sredstvima ESI potrebno je prije same pripreme projekta utvrditi usklađenost projekta sa strateškim dokumentima lokalnog, regionalnog i nacionalnog nivoa te usklađenost sa prostorno planskom dokumentacijom. U smislu pripreme projekta osim projektne dokumentacije i uredne imovinsko pravne pozadine potrebno je pripremiti i odgovarajuću ekonomsko analitičku dokumentaciju te provedbeno financijski plan. Osobito je važno strogo pridržavanje propisa o javnoj nabavi kako bi svi troškovi projekta prilikom prijave bili prihvatljivi troškovi.

4.1. STRATEŠKO PLANIRANJE RAZVOJA

Strateško planiranje razvoja u Hrvatskoj postavljeno je na temeljima istovremene primjene „odozdo prema gore“ („bottom-up“) i „odozgo dole“ („top-down“) principa u smislu postavljanja strateških ciljeva prema lokalnim potrebama i težnjama uz poštivanje postavljenih ciljeva, prioriteta i mjera strategija višeg reda.

Strateško planiranje kao zakonska obveza je utemeljeno u „Strategiji regionalnog razvoja RH 2011. – 2013.“ i u Zakonu o regionalnom razvoju, NN 147/14 za županije i državu, a donosi se za sedmogodišnji period u skladu s višegodišnjim financijskim okvirom kohezijske politike EZ uz primjenu obvezne usklađenosti dokumenta niže razine sa dokumentom više razine. Zakonom nije predviđena obveza donošenja razvojne strategije jedinica lokalne samouprave, ali je postavljena kao uvjet za povlačenje sredstava iz EPFRR.

4.2. STRATEŠKO PLANIRANJE NA LOKALNOJ RAZINI

Strateško planiranje razvoja na lokalnoj razini realizira se kroz donošenje Strategije razvoja grada ili općine odnosno kroz donošenje Lokalne razvojne strategije za područje LAG-a (lokalna akcijska grupa čije su članice i jedinice lokalne samouprave), odnosno zajednička strategija više lokalne samouprave koje su članice LAG-a.

Kako ne postoji zakonsko utemeljenje sadržaja Strategije razvoja jedinice lokalne samouprave pri izradi ovih dokumenata najčešće se koristi metodologija detaljno obrađena u „Vodiču za izradu strateških razvojnih dokumenata na lokalnoj razini“ iz 2007. godine. Strateško planiranje bi trebalo slijediti proces koji otpočinje analizom stanja sa SWOT analizom pri čemu se identificiraju ključni problemi, postavje vizija i ciljevi razvoja sa mjerama koje su u

naravi aktivnosti koje je potrebno provesti kako bi se ostvarili prioriteti i ciljevi te izradi provedbeni dio Strategije. Provedbeni dio strategije trebao bi sadržavati plan aktivnosti za sektore sa popisom prioriteta projekata i financijsko-provedbenim planom realizacije barem prioriteta projekata te ustanovljen način praćenja i vrednovanja.

Većina jedinica lokalne samouprave u RH koja ima donesene strategije raspolaže dokumentima koji se pretežito bave prvim dijelom, analizom i postavljanjem ciljeva, a drugi dio je vrlo šturo obrađen zbog čega su rezultati realizacije postavljenih ciljeva slabiji.

Lokalna razvojna strategija za područje LAG-a jasno je definirana odredbama Pravilnika za provedbu mjere „pripremna pomoć“ u okviru mjere 19 „LEADER – CLLD“ iz programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. Sadržajno u prvom dijelu analize je istovjetna prethodno opisanom dok u dijelu postavljanja ciljeva, prioriteta i mjera i provedbenom dijelu je usmjerena isključivo na planiranje i postavljanje ciljeva koji su usklađeni sa mjerama ruralnog razvoja i planiranja provedbe aktivnosti povezanih uz mjere koje su dodijeljene za provedbu putem LAG-a.

Pri odabiru projekata koje se planira financirati iz sredstava ESI fondova važno je odabrati projekte koji su u skladu sa donesenim strateškim dokumentima jedinice lokalne samouprave, posebice u slučaju korištenja sredstava iz EPFRR kada je usklađenost sa strategijom razvoja JLS-e uvjet prihvatljivosti projekta, a u slučaju ostalih fondova može donijeti dodatne bodove.

4.2.1. USKLAĐENOST SA STRATEGIJAMA VIŠEG REDA

Kako svaki strateški dokument lokalnog karaktera mora biti u skladu sa strateškim dokumentom višeg reda, odnosno sa Županijskom razvojnom strategijom, Strategijom regionalnog razvoja RH i Strategijom održivog razvitka RH kao i sektorskim strategijama županijske i nacionalne razine.

RH je donijela cijeli niz strategija koje treba uzeti u obzir pri izradi lokalne strategije kao i pri odabiru projekata.

Tablica 11: Popis nacionalnih strategija RH

#	Naziv	Period
1	Strategija prometnog razvoja RH	2014.-2030.
2	Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti	2014.-2020.
3	Industrijska strategija RH	2014.-2020.
4	Strategija pomorskog razvitka RH	2014.-2020.
5	Strategija razvoja turizma Hrvatske	do 2020.
6	Nacionalna strategija za uključivanje Roma	do 2020.
7	Strategija zbrinjavanja radioaktivnog otpada	iz 2014.
8	Strategija razvitka službene statistike RH	2013.-2023.
9	Strategija razvoja poduzetništva u RH	2013.-2020.
10	Strategija upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu RH	2013.-2017.
11	Strategija zaštite od požara	2013.-2022.
12	Strategija razvoja pravosuđa	2013.-2018.
13	Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije	iz 2013.
14	Nacionalna strategija razvoja zdravstva	2012.-2020.
15	Nacionalna strategija suzbijanja zloporabe droga u RH	2012.-2017.
16	Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva	2012.-2016.
17	Strategija razvoja širokopojsnog pristupa u RH	2012.-2015.
18	Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji	2011.-2016.
19	Strategija reforme pravosuđa	2011.-2015.
20	Strategija regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva	2011.-2013.
21	Strategija učenja za poduzetništvo	2010.-2014.
22	Nacionalna strategija razvoja sustava intelektualnog vlasništva RH	2010.-2012.
23	Nacionalna strategija prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih	2009.-2012.
24	Nacionalna strategija razvojne suradnje RH	2009.-2014.
25	Strategija održivog razvitka RH	iz 2009.
26	Strategija upravljanja vodama	iz 2009.
27	Strategija energetskog razvoja RH	iz 2009.
28	Nacionalna strategija i akcijski plan za kontrolu malog i lakog oružja	iz 2009.
29	Strategija razvitka riječnog prometa u RH	2008.-2018.
30	Strategija i akcijski plan biološke i krajobrazne raznolikosti RH	iz 2008.
31	Nacionalna strategija kemijske sigurnosti	iz 2008.
32	Nacionalna strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma	iz 2008.
33	Strategija o suzbijanju korupcije	iz 2008.
34	Plan gospodarenja otpadom u RH	2007.-2015.
35	Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom	2007.-2015.

36	Strategija gospodarenja otpadom RH	iz 2005.
37	Strategija kulturnog razvitka	iz 2003.
38	Strategija razvoja kulturnog turizma	iz 2003.
39	Strategija razvitka RH: RH u 21 stoljeću	iz 2003.
	<i>Znanost</i>	iz 2003.
	<i>Mirovinski sustav i socijalna politika</i>	iz 2003.
	<i>Makroekonomija</i>	iz 2003.
	<i>Informacijska i komunikacijska tehnologija</i>	iz 2003.
	Nacionalna strategija zaštite okoliša	iz 2002.
40	Strategija prostornog uređenja RH	iz 1997.
41	Strategija razvoja industrijske prerade drva i papira	iz 2004.
42	Nacionalna šumarska politika i strategija	iz 2003.
43	Strategija poljoprivrede i ribarstva RH	iz 2002.
44	Strategija odbrane RH	iz 2002.
45	Strategija nacionalne sigurnosti RH	iz 2002.

Izvor : Prikaz autora

4.2.2. USKLAĐENOT PLANIRANIH RAZVOJNIH PROJEKATA SA PROSTORNO PLANSKOM DOKUMENTACIJOM I UTJECAJ NA OKOLIŠ

Planirani razvojni projekti koji podrazumijevaju zahvate u prostoru, moraju biti usklađeni sa prostorno planskom dokumentacijom jedinice lokalne samouprave na čijem području se nalaze kao i sa prostorno planskom dokumentacijom županijskog nivoa. Uvjet prihvatljivosti za financiranje sredstvima ESI fondova koje uključuju građenje je posjedovanje građevinske dozvole, bilo pri prijavi ili tijekom provedbe, što podrazumijeva usklađenost projekta sa svim dokumentima prostornog planiranja ali i Zakonima iz područja prostornog planiranja i građenja.

Osim poštivanja prostorno planskih uvjeta za načela financiranja sredstvima ESI fondova postavljena su tako da se financiraju zahvati u prostoru koji nemaju negativan učinak na okoliš i prirodu. Stoga je za sve zahvate potrebno provesti procjene prema odredbama Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 64/2008 i 67/2009) i Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu (NN 118/2009), posebno pažljivo za projekte koji se nalaze na području ekološke mreže RH (Natura 2000) ili u kontaktnom području.

4.3. PRIPREMA PROJEKATA

Priprema projekta koji uključuju građenje za financiranje sredstvima ESI obuhvaća:

- ~ Neupitan imovinsko pravni interes podnositelja
- ~ Pripremljenu tehničku dokumentaciju u skladu sa Zakonima i Prostorno planskom dokumentacijom
- ~ Pripremljenu ekonomsko analitičku dokumentaciju o projektu
- ~ Osiguranje vlastitog udjela financiranja kroz proračun JLS-e
- ~ Ispunjavanje prijavne dokumentacije u skladu sa tehničkom dokumentacijom i ekonomsko analitičkom dokumentacijom

Jedinice lokalne samouprave imaju iskustva sa rješavanjem imovinsko pravnih pitanja kao i sa postupcima i procesima pripreme tehničke dokumentacije, odnosno ishođenjem dozvola potrebnih za građenje. Pri provođenju aktivnosti u ovom segmentu pripreme projekta potrebno je dodatno obratiti pažnju na potrebu ishođenja dokumenata iz sfere zakonodavstva o zaštiti okoliša koja je uvjet prijave na neke od fondova ESI poput Ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš.

Jedinice lokalne samouprave imaju manje iskustva u pripremi ekonomsko analitičke dokumentacije.

4.3.1. PRIPREMA EKONOMSKO ANALITIČKE DOKUMENTACIJE O PROJEKTU

Vrsta i opsežnost ekonomsko tehničke dokumentacije potrebne za projekte planirane za financiranje sredstvima ESI fondova ovisno o vrsti i veličini investicije i uvjetima pojedinog natječaja, a može biti: poslovni plan, investicijska studija, studija izvedivosti s analizom troškova i koristi.

Poslovni plan je pisani dokument koji sadrži potanko razrađenu analizu o ulaganju u posao, o budućim rezultatima poslovanja, te o varijantnim rješenjima za moguće rizične situacije koje donosi buduće vrijeme, a u kontekstu ESI fondova potreban je za projekte koji ostvaruju poslovne prihode. Poslovni plan obuhvaća podatke o nositelju projekta, opis projekta, analizu tržišta i opravdanost projekta, tehničko tehnološke elemente projekta, opis i analizu lokacije, opis zaštite okoliša, financijsku analizu projekta koja obuhvaća minimalno: investicije u

osnovna sredstva, proračun amortizacije, kalkulaciju cijena, troškove poslovanja, investicije u obrtna sredstva, izvore financiranja, račun dobiti (dohotka), pokazatelje učinkovitosti i financijski tok (primici i izdaci).

Investicijska studija je dokument za donošenje investicijske odluke, a sadrži informacijsku osnovicu u pogledu analize tržišta, tehnološko-tehničke, lokacijske, organizacijske i ekonomsko-financijske analize s ocjenom uspješnosti i prihvatljivosti investicijskog projekta za izvedbu na detaljniji način od poslovnog plana i uz opsežnije financijske analize koje uključuju projekciju bilance, izračun obrtnih sredstava i financijski tok, statičku i dinamičku ocjenu projekta i analize osjetljivosti.

Studija izvedivosti s analizom troškova i koristi obavezan su dio projektne dokumentacije potrebne za sufinanciranje iz sredstava ESI fondova (osim EPFRR) većih projekata, koji zbog svoje složenosti vrlo često zahtijevaju proces pojašnjenja na navedeni način. Kada studija izvedivosti s analizom troškova i koristi čini obavezni dio projektne dokumentacije, onda ona predstavlja ključni element za prijavu na EU natječaj. Razlog tome je što studija u stvarnosti predstavlja nadogradnju onoga što čini sami projektни prijedlog i to tako da daje kvantificirane potporne podatke te razrađuje analize potrebne za određivanje indikatora, rezultata i ciljeva projektnog prijedloga.

Studija izvedivosti s analizom troškova i koristi ima točno propisan sadržaj za svaki pojedini natječaj, a u nastavku je primjer preporučenog sadržaja Studije izvedivosti i analize troškova i koristi iz Sheme dodjele bespovratnih sredstava za poslovnu infrastrukturu koji je proveden u 2014.-toj godini za jedinice lokalne samouprave:

1. Sažetak
 - 1.1. Nosioци projekta
 - 1.2. Opis projekta
 - 1.3. Cilj nosioca projekta
 - 1.4. Glavni rezultati analize
 - 1.4.1. Financijski povrati
 - 1.4.2. Ekonomski povrati
 - 1.4.3. Utjecaj na nezaposlenost
 - 1.4.4. Utjecaj na okoliš
 - 1.4.5. Ostali rezultati
2. Socio-ekonomski okvir

- 2.1. Glavne karakteristike socio-ekonomskog okruženja
 - 2.1.1 Teritorijalni i demografski aspekt
 - 2.1.2. Socio-kulturalno nasljeđe
 - 2.1.3. Ekonomski aspekt
- 2.2. Definiranje cilja projekta i njegov utjecaj (doprinos) na socio-ekonomsko okruženje
- 2.3. Usuglašenost s EU i Nacionalnim okvirima
- 2.4. Institucionalni aspekt
 - 2.4.1. Izvori financiranja
 - 2.4.2. Administrativne i proceduralne obveze
 - 2.4.3. Očekivano vrijeme za ishodovanje licenci, dozvola, poticaja i sl.
3. Identifikacija projekta
 - 3.1. Što je projekt?
 - 3.2. Indirektni i mrežni efekti projekta
 - 3.3. Tko su korisnici / ciljna skupina?
4. Analiza izvedivosti i opcija
 - 4.1. Identifikacija alternativa
 - 4.1.1. Što su alternative
 - a/ Nema promjena (eng. BAU, business as usual)
 - b/ Učini minimalno (eng. do minimum)
 - c/ Učini nešto drugo (eng. do something else)
 - 4.2. Analiza izvedivosti
 - 4.2.1. Analiza potražnje (sadašnja i planirana)
 - 4.2.2. Raspoloživa tehnološka rješenja
 - 4.2.3. Plan proizvodnje (uključujući iskorištenje infrastrukture)
 - 4.2.4. Kadrovi
 - 4.2.5. Obim projekta
 - a/ Lokacija
 - b/ Materijalni ulazi
 - c/ Vremenski plan s implementacijom
 - d/ Faze širenja i financijski plan
 - 4.2.6. Utjecaj na okoliš
 - 4.3. Izbor opcije
5. Financijska analiza

- 5.1. Pretpostavke financijske analize
 - 5.1.1. Valuta – cijene koje su korištene u analizi
 - 5.1.2. Razdoblje financijske analize
 - 5.1.3. Procjena prihoda i rashoda
 - 5.1.3. Diskontna stopa
- 5.2. Visina investicije
 - 5.2.1. Materijalni troškovi
 - 5.2.2. Nematerijalni troškovi
 - 5.2.3. Promjene u obrtnom kapitalu u promatranom vremenskom razdoblju
- 5.3. Operativni prihodi i rashodi
 - 5.3.1. Direktni troškovi proizvodnje
 - 5.3.2. Opći i administrativni troškovi
 - 5.3.3. Troškovi prodaje i distribucije
 - 5.3.4. Prihodi
- 5.4. Financijski povrat investicije (FNPV(C) i FRR(C))
- 5.5. Izvori financiranja
- 5.6. Financijska održivost
- 5.7. Financijski povrat kapitala (FNPV(K) i FRR(K))
- 6. Ekonomska analiza
 - 6.1. Konverzija tržišnih u ekonomske cijene
 - 6.1.1. Primijenjeni konverzijski faktori
 - 6.1.2. Iskrivljenost plaća u sjeni (eng. Shadow wages)
 - 6.1.3. Fiskalne korekcije
 - 6.2. Kvantifikacija društvenih koristi
 - 6.3. Ostali indirektni učinci
 - 6.4. Diskontiranje procijenjenih troškova i koristi
 - 6.5. Indikatori ekonomskih učinaka (Ekonomska stopa povrata ili neto sadašnja vrijednost projekta u monetarnim uvjetima)
- 7. Procjena rizika
 - 7.1. Definiranje kritičnih varijabli primjenom analize osjetljivosti
 - 7.2. Simulacija najboljeg i najgoreg scenarija
 - 7.3. Procjena rizika
 - 7.4. Upravljanje i smanjenje rizika

Analiza troškova i koristi financijski je instrument kojim se kvantificiraju svi troškovi i gubici s jedne, te svi očekivani prihodi i koristi nekog pothvata s druge strane, tako da se u obzir ne uzima samo financijsko-ekonomska analiza već se gleda širi društveni kontekst: utjecaj na okoliš, socijalna pitanja i sl. Cost-benefit analiza bi trebala biti temelj izračuna opravdanosti svakog javnog projekta kao i osnovni instrument kojim je moguće napraviti kvalitetnu usporedbu više različitih javnih projekata, jer kvantificira inače nevidljive koristi/prihode i štete/troškove.

Izrada studije izvedivosti i analize troškova i koristi opsežan je posao za koji treba osigurati dovoljno vremena kao i planirati financijska sredstva.

4.3.2. PRIMJENA EU PROPISA O JAVNOJ NABAVI

Praktični vodič kroz procedure ugovaranja u sklopu vanjskih aktivnosti Europske unije (PRAG) je priručnik koji objašnjava procedure ugovaranja koje se primjenjuju na sve ugovore o vanjskoj pomoći Europske unije koji se financiraju iz općeg proračuna EU i ESI fondova, a sadržava opća pravila, pravila za ugovore o uslugama, pravila za ugovore o nabavi opreme, pravila za ugovore o radovima i pravila za ugovore o bespovratnim sredstvima.

PRAG jasno utvrđuje procedure koje treba provoditi u nabavi koje su uvjetovane tipom ugovora koji se sklapa i vrijednosti ugovora:

Tablica 12. Pregled tipova ugovora i vrijednosti ugovora

USLUGE	> 300.000 € međunarodni ograničeni natječajni postupak		20.000 €>300.000 € Okvirni ugovor ili natjecateljski pregovarački postupak	do 20.000 € Jedna ponuda
NABAVA ROBE	> 300.000 € međunarodni ograničeni natječajni postupak	300.000 €>100.000€ Lokalni otvoreni natječajni postupak	20.000 €>100.000€ Natjecateljski pregovarački postupak	do 20.000 € Jedna ponuda
RADOVI	>5.000.000 € međunarodni otvoreni ili ograničeni natječajni postupak	5.000.000 €>300.000€ Lokalni otvoreni natječajni postupak	20.000 €>300.000 € Natjecateljski pregovarački postupak	do 20.000 € Jedna ponuda

Izvor : Prikaz autora

Otvoreni postupak je natječaj na koji svi zainteresirani ekonomski subjekti mogu predati ponudu.

Ograničeni postupak je natječaj u kojem svi ekonomski subjekti mogu zatražiti sudjelovanje, ali samo kandidati koji zadovoljavaju kriterije odabira mogu predati ponudu.

Natjecateljski pregovarački postupak je natječaj u kojem Ugovorno tijelo poziva kandidate, koje je samo odabralo, na dostavu ponuda.

Okvirni ugovor jest sporazum između jednog ili više Ugovornih tijela s jednim ili više ekonomskih subjekata, čija je svrha ustanoviti uvjete za uređenje posebnih ugovora koji se mogu dodijeliti u određenom razdoblju, posebice vezane uz trajanje, predmet, cijenu, pravila izvedbe i predviđene količine.

Natjecateljski dijalog se koristi u slučaju osobito složenih ugovora, kada Ugovorno tijelo smatra da izravna primjena otvorenog postupka ili postojećih sporazuma koji uređuju ograničeni postupak neće omogućiti dodjeljivanje ugovora ponuditelju koji ima ekonomski najpovoljniju ponudu. Ugovor se smatra „osobito složenim“ kada Ugovorno tijelo ne može objektivno definirati tehnička sredstva koja bi zadovoljila potrebe ili ciljeve ili kada ne može odrediti pravne i financijske specifikacije projekta. Prag ne postoji. Postupak se treba koristiti oprezno, s obzirom na njegovu izvanrednu prirodu.

Pregovarački postupak/Postupak jedne ponude predviđa izravnu dodjelu ugovora ako vrijednost ugovora koji bi se trebao zaključiti ne prelazi 20.000,00 EUR i u iznimnim i opravdanim slučajevima, kada su zadovoljene činjenične ili pravne okolnosti definirane u člancima 266., 268. i 270. Provedbenih pravila Financijske uredbe.

5. REZULTATI EMPIRIJSKOG ISTRAŽIVANJA: PREPREKE NA LOKALNOJ RAZINI ZA USPJEŠNO POVLAČENJE SREDSTAVA IZ ESI FONDOVA

Pri izradi rada napravljena je opsežna analiza dostupnih podataka kroz:

- ~ Knjige i publikacije dostupne u knjižnici Ekonomskog fakulteta u Splitu i Sveučilišnoj knjižnici u Splitu
- ~ Znanstveni radovi i članci dostupni u knjižnici Ekonomskog fakulteta u Splitu i Sveučilišnoj knjižnici u Splitu i na mrežnim stranicama
- ~ Javno dostupni statistički podaci
- ~ Podaci, članci, revizije javnih tijela i institucija RH
- ~ Članci, prezentacije i mišljenja javnih tijela i institucija RH kao i stručnjaka privatnog sektora predmetne tematike
- ~ Zakonski i podzakonski akti RH
- ~ Strateška dokumentacija RH i programska dokumentacija vezana uz provedbu ESI u RH
- ~ Natječajna dokumentacija provedbenih tijela ESI fondova
- ~ Provedbom istraživanja kroz intervju i razgovore sa osobama iz JLS-e, regionalne uprave, ministarstava i regionalnih razvojnih agencija
- ~ Provedbom anketnog istraživanja sa predstavnicima JLS-e

Analizom institucionalnog okvira, programske dokumentacije ESI fondova i intervjuima sa predstavnicima lokalne i regionalne uprave potvrđene su hipoteze:

1. Sredstva iz ESI u RH su dostupna jedinicama lokalne samouprave i mogu omogućiti realizaciju projekata na lokalnoj razini.
2. Specifična procedura prijave i dodjele sredstava iz ESI fondova zahtijeva primjenu projektnog načina rada jedinica lokalne samouprave (što podrazumijeva obučenost kadrova i kontinuiranu edukaciju kako bi se osigurala dobra priprema projekata i povlačenje sredstava).

Provedbom anketnog istraživanja i istraživanja intervjuima sa predstavnicima lokalne i regionalne samouprave utvrđene su značajne prepreke na lokalnom nivou za uspješno povlačenje sredstava iz ESI fondova:

- ~ **Projekti** – nepostojanje sustavnog praćenja i pripreme projekata u korelaciji sa dostupnim sredstvima iz ESI fondova
- ~ **Ljudski resursi** – nedovoljan broj i osposobljenost djelatnika jedinica lokalne samouprave za projektni način rada koji je temelj za povlačenje sredstava ESI fondova
- ~ **Financijska sredstva** – JLS-e nemaju dovoljna sredstva u sklopu vlastitih proračuna za pripremu tehničko prijavne dokumentacije za financiranje projekata iz ESI fondova kao ni za financiranje vlastitog udjela u provedbi.
- ~ **Apsorpcijski kapacitet** – JLS-e imaju ograničen apsorpcijski kapacitet za povlačenje sredstava iz ESI fondova, najčešće su ograničene na provođenje 1 projekta.

Provedba istraživanja trajala je od rujna 2015. do veljače 2016. Istraživanje se sastojalo od razgovora sa predstavnicima lokalne samouprave, regionalne samouprave i konzultantima koji surađuju na pripremi i provedbi EU projekata sa JLS i od provođenja anketnog ispitivanja. Anketni upitnici su poslani na adrese 20 jedinica lokalne samouprave u Splitsko dalmatinskoj županiji i 20 jedinica lokalne samouprave u drugim županijama. Povratne informacije dobivene su samo od 12 JLS. Ipak anketirane jedinice lokalne samouprave su reprezentativne i obuhvaćaju male, srednje i velike JLS, a povratne informacije su u skladu sa informacijama iz obavljenih razgovora.

Tablica 13. Anketirane JLS po broju stanovnika

Veličina JLS:	broj JLS
> 2.000	5
2.000 > 10.000	5
> 10.000	2

Izvor : Prikaz autora

Tablica 14. Anketirane JLS po visini proračuna

Proračun:	broj JLS
> 10.000.000 Kn	3
10.000.000 > 50.000.000 Kn	7
> 50.000.000	2

Izvor : Prikaz autora

Jedinice lokalne samouprave trebaju strukturnu pomoć regionalnih i nacionalnih tijela kako bi osnažile vlastite kapacitete, u smislu ljudskih resursa i u smislu financijskih sredstava, a kako bi se ostvarili rezultati povlačenja sredstava iz ESI fondova u skladu sa programiranim iznosima.

U sljedećem dijelu analizirati će se svaka od utvrđenih prepreka na lokalnom nivou za uspješno povlačenje sredstava iz ESI fondova.

5.1. PROJEKTI

Nepostojanje sustavnog praćenja i pripreme projekata u korelaciji sa dostupnim sredstvima iz ESI fondova jedna je od prepreka na lokalnom nivou za uspješno povlačenje sredstava iz ESI fondova.

Jedinice lokalne samouprave nemaju zakonsku obvezu donošenja dokumenata strateškog razvoja te u najvećem broju slučajeva nemaju donesenu „Strategiju razvoja“ promatrano na ispitanom uzorku 33% JLS ima donesenu Strategiju razvoja sa listom razvojnih projekata.

JLS-e pretežito nemaju projektni pristup u radu rezultat čega je da većina JLS nema funkcionalnu bazu projekata sistematiziranu prema važnosti projekata koja prati pripremljenost projekata u smislu pripremne dokumentacije i povezanosti projekta sa mogućim izvorima financiranja iz ESI fondova. U promatranom uzorku 16,6% JLS ima bazu projekata sistematiziranu prema važnosti projekata koja prati pripremljenost projekata u smislu pripremne dokumentacije i povezanosti projekta sa mogućim izvorima financiranja iz ESI fondova.

Tablica 15. Postojanje strateške dokumentacije i baza projekata na nivou JLS-a

Razvojne strategije i projektne baze:	DA	NE
Postoji li razvojna strategija na nivou JLS ?	4	8
Postoji li lista razvojnih projekata ?	4	8
Da li su projekti kategorizirani po važnosti ?	2	10
Da li su projekti sistematizirani po nivou pripremljenosti i mogućim izvorima financiranja ?	2	10
Postoji li odgovorna osoba unutar općine dodijeljena svakom od projekata ?	2	10

Izvor : Prikaz autora

Najveći broj projekata je na nivou projektne ideje, manji broj je pripremljen do faze lokacijske dozvole a većina JLS ima jedan ili dva projekta pripremljena do faze građevinske dozvole. Broj projekata u različitim fazama pripremljenosti značajno varira, a znakovito je kako JLS-e sa bazom projekata sistematiziranih prema važnosti projekata koja prati pripremljenost projekata u smislu pripremne dokumentacije i povezanosti projekta sa mogućim izvorima financiranja iz ESI fondova imaju značajno veći broj projektnih ideja (40+), lokacijskih dozvola (5+) i građevinskih dozvola (3+) u odnosu na prosjek koji je za projektne ideje 15,25, za lokacijske dozvole 4, a za građevinske dozvole 1,25 po JLS-e.

Tablica 16. Postojanje strateške dokumentacije i baza projekata na nivou JLS-a

Pripremljenost projekata:	broj proj.
Ideja	183
Lokacijska dozvola	48
Građevinska dozvola	15
Ukupno:	246

Izvor : Prikaz autora

Na anketno pitanje broj 16. svi ispitanici su naveli kako su najveće prepreke prilikom pripreme i prijave projekata sporo rješavanje imovinsko pravne problematike i ishoda akata za građenje, čime se može zaključiti kako je funkcioniranje tijela državne uprave i sudstva najveća kočnica u dostizanju uvjeta za prijavu projekata na natječaje za dobivanje sredstava iz ESI fondova.

5.2. LJUDSKI RESURSI

Nedovoljan broj i osposobljenost djelatnika JLS-a jedna je od prepreka na lokalnom nivou za uspješno povlačenje sredstava iz ESI fondova.

„Uvođenje projektne organizacije i primjena projektnog menadžmenta nužni su u organizacijama koje se žele natjecati za dobivanje bespovratnih sredstava iz fondova EU jer se zahtjevi Europske komisije između ostalog odnose na obvezu primjene PCM (Project Cycle Management; upravljanje projektnim ciklusom) kao skupine alata za izradu i upravljanje projektima (www.entereurope.hr).“³⁴ Uvođenje projektnog načina rada zahtjeva dodatnu edukaciju postojećih djelatnika i/ili zapošljavanje kvalificiranih/iskusnih djelatnika. Nadalje projektni način rada u smislu pripreme i provođenja projekata financiranih sredstvima ESI zahtjeva kontinuiranu edukaciju posebice u procedurama i postupcima povezanim uz administrativno vođenje projekata te kvaliteta i osposobljenost djelatnika ima značajan utjecaj na uspješnost projekata i povlačenja sredstava. Manje JLS koje imaju ograničena proračunska sredstva i koje su udaljene od regionalnih centara ili većih gradova imaju objektivnih poteškoća u pronalaženju odgovarajućih djelatnika za ove poslove kao i u financiranju troškova zapošljavanja čime su ograničeni u apsorpcijskim kapacitetima povlačenja sredstava i razvojnim učincima.

³⁴Organizacijska prilagođenost hrvatske lokalne samouprave za provedbu projekata financiranih od Europske unije, Morena Mičetić Fabis, 2012 – izvorni znanstveni rad

Nedostatak ljudskih resursa koji se ponajprije odnosi na nemogućnost zapošljavanja ljudi i na preopterećenost postojećih djelatnika jedan je od najizraženijih problema jedinica lokalne samouprave. Anketno pitanje br. 15 sa opisnim odgovorom na pitanje „Što smatrate najvećim nedostatkom u vašoj JLS pri prijavi projekata na fondove EU?“ daje jasnu sliku jer su svi ispitanici u odgovoru spomenuli nedostatak ljudskih kapaciteta kao ključni nedostatak.

5.3. FINANCIJSKA SREDSTVA

Sredstva za pripremu projekata i prijavne dokumentacije

Jedinice lokalne samouprave imaju pripremljen mali broj projekata. Uzrok malo broja pripremljenih projekata osim imovinsko pravne problematike velikim dijelom je uzrokovan nedostatnim sredstvima u proračunu za izradu tehničke dokumentacije uz nepostojanje nacionalnog ili regionalnog izvora sufinanciranja izrade tehničke dokumentacije.

Na anketno pitanje br. 15 sa opisnim odgovorom na pitanje „Što smatrate najvećim nedostatkom u vašoj JLS pri prijavi projekata na fondove EU?“ deset od dvanaest ispitanika je navelo nedostatna sredstva za pripremu tehničke i prijavne dokumentacije kao ključni nedostatak.

Sredstva za sufinanciranje provedbe projekata

Jedinice lokalne samouprave, posebice manje JLS imaju značajnih poteškoća u osiguranju sredstava za financiranje vlastitog udjela u projektima. Uspostavom Fonda za sufinanciranje provedbe EU projekata na lokalnoj i regionalnoj razini pri Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova Europske Unije u 2015. godini olakšano je osiguravanje sredstava za vlastito učešće, ali nije riješeno u potpunosti. Za manje JLS je nemoguće provoditi više od jednog do dva projekta istovremeno, najviše zbog nedostatnih sredstava za sufinanciranje.

Na anketno pitanje 18. sve JLS koje su provodile projekte financirane sredstvima iz ESI fondova navele su osiguranje vlastitih sredstava kao problem na koji su naišli u provedbi projekata.

5.4. POVEĆANJE APSORPCIJSKOG KAPACITETA JLS-e

U anketnom listiću pitanja 19. 20. i 21. odnose se na apsorpcijske kapacitete JLS, odnosno na prepreke i mogućnosti za prevladavanje prepreka, a postavljena pitanja su koncipirana sa otvorenim odgovorima.

Analizom prikupljenih odgovora povećanje apsorpcijskog kapaciteta JLS-e, a prema mišljenju predstavnika JLS-e moguće je ostvariti:

- ~ Osiguranjem finansijskih sredstava za pripremu projektne tehničke dokumentacije i osiguranje vlastitog sufinansiranja u fazi provedbe
- ~ Kako su ljudski resursi jedan od najznačajnijih načina povećanja apsorpcijske moći JLS-e jačanjem Županijskih razvojnih agencija i povećanje intenziteta njihove pomoći u pripremi i provedbi ESI financiranih projekata uvelike bi se povećale mogućnosti JLS za povlačenjem ESI sredstava
- ~ Učinkovitije funkcioniranje državne uprave posebice u sektoru upravljanja državnim imovinom olakšalo bi i ubrzalo pripremu i provedbu projekata

6. ZAKLJUČAK

Korištenje sredstava iz ESI fondova u RH funkcionira prema jasno određenim pravilima i propisima koji, između ostalog, uređuju djelokrug, prioritete, aktivnosti, ali i prava i obveze nadležnih tijela u programskom i provedbenom smislu, nadzor nad provedbom te sustav izvješćivanja.

Republika Hrvatska izradila je sve temeljne dokumente za korištenje sredstava ESI fondova što uključuje Partnerski sporazum i Operativne programe za korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda, Europskog socijalnog fonda, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj i Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo.

Završni rad „Financiranje lokalnih projekata sredstvima Europskih strukturnih i investicijskih fondova“ postavljen je na dvije temeljne hipoteze koje su potvrđene rezultatima rada te tri cilja koja su ispunjena, istražen je i obrazložen institucionalni okvir ESI fondova u RH i identificirana sredstva dostupna jedinicama lokalne samouprave, istražen je način pripreme projekata za financiranje sredstvima ESI fondova na lokalnoj razini te su identificirane postojeće prepreke za povlačenje sredstava iz ESI fondova.

Hipoteza 1 „Sredstva iz ESI u RH su dostupna jedinicama lokalne samouprave i mogu omogućiti realizaciju projekata na lokalnoj razini“ ispravna je što je jasno potvrđeno kroz poglavlje 3. Programski dokumenti koji su temelj korištenja sredstava ESI fondova u RH osiguravaju znatna sredstva za korištenje direktno od strane jedinica lokalne samouprave. Pregledom mjera i alokacija u kojima su prihvatljivi prijavitelji jedinice lokalne samouprave utvrđeno je kako je JLS na raspolaganju ukupno 4,5 milijarde EUR u sedmogodišnjem periodu, a sredstva su namijenjena pretežito za realizaciju projekata u funkciji poboljšanja društvene, poslovne i komunalne infrastrukture. Udio sufinanciranja varira ovisno o tipu projekata, a može iznositi do 100% vrijednosti projekta što omogućava realizaciju projekata na lokalnoj razini koje JLS inače ne bi bile u mogućnosti realizirati.

Hipoteza 2. „Specifična procedura prijave i dodjele sredstava iz ESI fondova zahtijeva primjenu projektnog načina rada jedinica lokalne samouprave (što podrazumijeva obučenost kadrova i kontinuiranu edukaciju kako bi se osigurala dobra priprema projekata i povlačenje sredstava).“ potvrđena je podacima u poglavljima 3 i 4, kao i rezultatima empirijskog dijela rada u poglavlju 5.

Procedura pripreme projekata za financiranje sredstvima ESI fondova osim pripreme tehničke dokumentacije, s čime JLS imaju iskustva, uključuje i pripremu dokumentaciju koja dokazuje kako projekti i zahvati nemaju negativan utjecaj na okoliš, pripremu ekonomsko analitičke dokumentacije, pripremu prijavne dokumentacije te poštivanje uvjeta natječaja za dodjelu sredstava i pravila javne nabave uključujući pravila iz Praktičnog vodiča kroz procedure ugovaranja u sklopu vanjskih aktivnosti Europske unije (PRAG). Nadalje provedba projekata kojima su dodijeljena sredstva iz ESI fondova zahtjeva pojačanu administraciju i projektni način rada jedinica lokalne samouprave koje ih provode. Priprema i provedba projekata financiranih sredstvima ESI fondova postavlja zahtjevne zadatke djelatnicima lokalne samouprave što JLS dovodi u situaciju u kojoj nemaju dovoljan broj djelatnika, nedovoljnu stručnost djelatnika i nedovoljnu obučenost djelatnika.

Procedura pripreme projekata i broj projekata na kojima JLS može istovremeno raditi osim nedovoljnim brojem djelatnika ograničena je i dostupnim financijskim sredstvima za tehničku i ostalu pripremnu dokumentaciju. Istraživanje je pokazalo kako je učinkovitost veća (veći broj projektnih ideja, veći broj projekata sa lokacijskom ili građevinskom dozvolom) u JLS-e koje imaju projektni pristup u radu sa projektima i uspostavljenom bazom projekata sistematiziranih prema važnosti projekata koja prati pripremljenost projekata u smislu pripremne dokumentacije i povezanosti projekta sa mogućim izvorima financiranja iz ESI fondova.

Empirijski dio rada utvrdio je slijedeće prepreke za povlačenje sredstava iz ESI fondova na razini JLS-e: nedovoljan broj pripremljenih projekata, ljudski resursi, financijska sredstva i apsorpcijski kapaciteti. Najznačajniji su svakako ljudski resursi i nedostatna financijska sredstva, odnosno jačanjem kapaciteta ljudskih resursa i povećanjem financijskih sredstava povećati će se broj pripremljenih projekata kao i apsorpcijska moć.

Jedinice lokalne samouprave trebaju usmjeriti svoje resurse u izgradnju kapaciteta vlastitih djelatnika jer povećanjem kapaciteta i osposobljenosti vlastitih ljudskih resursa će im omogućiti povlačenje sredstava dostupnih iz ESI fondova u skladu sa razvojnim potrebama i projektnim potencijalom.

SAŽETAK

Rad „Financiranje lokalnih projekata sredstvima europskih strukturnih i investicijskih fondova“ detaljno objašnjava institucionalni okvir provedbe ESI fondova u RH i identificira sredstva dostupna jedinicama lokalne samouprave. Osim teorijskog dijela koji se bavi pretežito ESI fondovima u radu su prezentirani rezultati istraživanja koji se odnose na način pripreme projekata za financiranje iz ESI fondova na razini jedinica lokalne samouprave i objektivne prepreke koje jedinice lokalne samouprave imaju u povlačenju sredstava iz ESI fondova.

Ključne riječi:

ESI fondovi, jedinice lokalne samouprave, financiranje lokalnih projekata, prepreke u povlačenju sredstava ESI

SUMMARY

Paper „Financing local projects from ESI funds “explains in detail the institutional frame for ESI funds in Republic of Croatia and it identifies funds available to municipalities. In addition to the theoretical part which is predominately about ESI funds paper displays results of the research related to the way projects are prepared at the local level and which obstacles municipalities face in obtaining grants from ESI funds.

Key words:

ESI funds, municipalities, financing local projects, obstacles in absorption of ESI funds

LITERATURA

1. Bogunović, A. : (2006) : *Europska unija - stanje i perspektive* : Ekonomski pregled, 57 (1-2) 31-63 : Zagreb
2. Bošnjak, S., Tolušić, E. : (2012) : *NUTS II regije kao dio kohezijske politike Europske unije : Praktični menadžment, Vol. III, br. 5* : Virovitica
3. Čulo, K., Skendrović, V. : (2010): *Communication management is critical for project success*: Informatol. 43, 3
4. Devčić, A., Šostar, M. : (2011) : *Upravljanje apsorpcijskim kapacitetima u korištenju fondova europske unije- izazovi panonske regije* : Praktični menadžment, Vol. II, br. 3 : Virovitica
5. Ersroy, A., Taylor, M. : (2012) : *Understanding dynamics of local and regional economic development in emerging economies* : Economic research, Vol 25., No 4.
6. Grčić, B. (2015) : *Velike mogućnosti za razvoj Hrvatske* : Vlada republike Hrvatske
7. Ignjatović, R. (2011): *Upravljanje imovinom jedinica lokalne samouprave* : LIBUSOFT CICOM d.o.o., Zagreb
8. Jovič, L., Šćepanović, D. : (2015) : *Strategija upravljanja i raspolaganja imovinom Općine Selca od 2015 do 2016* : Aktiva Brač, Vlačica 11, Supetar,
9. Jurčić, L.J. (2012.) : *Europska unija: Hrvatska ante portas: 20. Tradicionalno opatijsko savjetovanje hrvatskih ekonomista* : Opatija
10. Lovrinčević, Ž., Marić Z., Rajh Edo : (2005) : *Kako optimalno regionalizirati hrvatsku?* : Ekonomski pregled, 56 (12) 1109-1160
11. Marić, Z., Maletić I., Rukelj D. : (2011) : *Analiza agregatnih investicija i perspektiva njihova kretanja u hrvatskoj s posebnim naglaskom na mogućnosti korištenja europskih fondova* : Ekonomski pregled 62 (1-2) 3-34, Zagreb
12. Marković, B. , Dunković, B.: (2007) : *Zaduživanje i financiranje lokalnog razvoja* : Ekonomski fakultet u Osijeku : Osijek

13. Matić, B., Serdarušić H. : (2013) : *Financiranje regionalnog razvitka putem subvencija i donacija* : Sveučilište u Požegi : Požega
14. Mičetić Fabrić, M. : (2012) : *Organizacijska prilagođenost hrvatske lokalne samouprave za provedbu projekata financiranih od Europske unije* : HKJU – CCPA; god. 12., br. 1.
15. Perić, M., Martić, I. : (2013) : *Karakteristike menadžmenta tijekom životnog ciklusa EU projekata* : Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu : Opatija
16. Rubelj, A. : (2006) : *Planiranje financiranja i upravljanje investicijskim procesima* : Tourism and Hospitality Management, Vol. 12, No. 1 : Opatija
17. Sumpor, M., Jurlina Alibegović, D., Đokić, I., Vojnović, F., Franov Beoković, I., Hajduković, D., Tonković, Z. : (2012): *Ocjena sustava strateškog planiranja i mogućnosti financiranja razvoja županija i lokalnih jedinica u kontekstu provođenja politike regionalnog razvoja Republike Hrvatske* : Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije i Ekonomski institut Zagreb
18. Tušek, Z. (2012) : *Provedba zajedničke politike u Republici Hrvatskoj* : Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
19. Vasilid, D., Miler, Č., Ignjatović, R., Guszak, I. : (2011) : *Projekt upravljanja imovinom Grada Krka* : LIBUSOFT CICOM d.o.o., Zagreb
20. Vela, A., Madaras, M., Pavlica, M., Šimrak, L. :(2013) : *EU FONDOVI 2014.-2020.: Mini vodič kroz europske strukturne i investicijske fondove s primjerima projekata* : Institut za razvoj poduzetništva i europske projekte : Zagreb
21. Vujić, V., Tepšić, Ž. : (2011) : *Izazovi regionalnog pridruživanja Europskoj uniji – primjer Hrvatske* : Acta Turistica Nova, Vol 5, No. 2 : Zagreb
22. Zelenika Z. ; Zelenika S. : (2007) : *Klasifikacija znanosti u fokusu metodologije i tehnologije znanstvenoga istraživanja* : Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci
23. X.,X. : (2015) : *Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, web stranica* : Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju Ulica grada Vukovara 269d, Zagreb : <http://www.apprrr.hr/>

24. X.,X. : (2014) : *ESI fondovi 2014-2020* : Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije : <http://www.strukturnifondovi.hr/esi-fondovi-2014-2020>
25. X.,X. : (2014) : *EU structural funds 2014-2020: commission proposals* : BIS History of the Policy for Business Innovation and Skills
26. X.,X. : (2014) : *Europa 2020.: Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast*: Europska komisija, Glavna uprava za komunikaciju, Publikacije, 1049 Bruxelles, Belgija
27. X.,X. : (2015) : *Europski parlament web stranica*: Europski parlament: <http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/hr/20150201PVL00025/Po%C4%8Detna-stranica>
28. X.,X. : (2015) : *Europski strukturni i investicijski fondovi web stranica*: Ministarstvo regionalnog razvoja i europskih fondova : <http://www.strukturnifondovi.hr/eu-fondovi>
29. X.,X. : (2014) : *Financijska vrijednost IPA-e* : Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije : <http://mrrfeu.hr/default.aspx?id=612>
30. X.,X. : (2010) : *History and evolution of EU Regional and Cohesion Policy*: DG Regional Policy European Commission
31. X.,X. : (2015.) : *Hrvatski model izravnih plaćanja u programskom razdoblju EU 2015.-2020.g.*: Ministarstvo poljoprivrede Republike Hrvatske
32. X.,X. : (2014) : *IPA i Prijelazni instrumenti* : Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije (SAFU) : <http://www.safu.hr/hr/ipa-i-prijelazni-instrument>
33. X.,X. : (2015) : *Izvješće o obavljenoj reviziji učinkovitosti upravljanja sredstvima EU fondova u Republici Hrvatskoj* : Državni ured za reviziju
34. X.,X. : (2015) : *Mogućnosti financiranja iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020.* : Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
35. X.,X. : (2012) : *Nacionalna klasifikacija prostornih jedinica za statistiku 2012. (NKPJS 2012.)* : Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

36. X.,X. : (2014) : Odluka o osnivanju međuresorne radne skupine za europske poslove :
Vlada Republike Hrvatske
37. X.,X. : (2014.) : *Operativni program:Konkurentnost i kohezija* : Ministarstvo
regionalnoga razvoja i fondova Europske unije :
<http://www.strukturnifondovi.hr/UserDocsImages/Documents/Strukturni%20fondovi%202014.%20%E2%80%93%202020/01%20OPKK%202014-2020%20hrv%2027112014.docx>
38. X.,X. : (2014.) : *Operativni program:Učinkoviti ljudski potencijali* : Ministarstvo
regionalnoga razvoja i fondova Europske unije :
<http://www.strukturnifondovi.hr/UserDocsImages/Novosti/FINAL%20OP%20EHR.pdf>
39. X.,X. : (2014.) : *Operativni program učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.*
Hrvatski prijevod engleskog originala: „Operational Programme Efficient Human Resources 2014 - 2020 2014HR05M9OP001 - 1.3“: Zagreb, prosinac 2014.
40. X.,X. : (2015.) : *Operativni program za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014.-2020.* : Ministarstvo poljoprivrede Republike Hrvatske
41. X.,X. : (2014) : *Politike Europske unije: Europa 2020, Europska strategija* : Europska komisija - Glavna uprava za komunikaciju - Informiranje građana : Bruxelles :
http://europa.eu/pol/index_hr.htm<http://europa.eu/!wT73dg>
42. X.,X. : (2014) : *Politike Europske unije: Proračun* : Europska komisija - Glavna uprava za komunikaciju - Informiranje građana : Bruxelles :
http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/hr/budget_hr.pdf
43. X.,X. : (2014) : *POSLOVNIK VLADE REPUBLIKE HRVATSKE - urednički pročišćeni tekst, NN br.154_2011 do 61_2015* :www.poslovni-savjetnik.com
44. X.,X. : (2014) : *Pravilnik o prihvatljivosti izdataka u okviru projekata Operativnog programa Konkurentnost i kohezija* : NN 143/14 Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije
45. X.,X. : (2014) : *Pravilnik o prihvatljivosti izdataka u okviru Europskoga socijalnog fonda* : Narodne novine«, broj 149/2014 Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

46. X.,X. : (2014) : *Predstavljanje Operativnog programa "Učinkoviti ljudski potencijali"*
Europski socijalni fond 2014.-2020. : Sektor obrazovanja i cjeloživotnog
učenja
47. X.,X. : (2010.) : *Priopćenje komisije: EUROPA 2020 – Strategija za pametan, održiv i
uključiv rast* : Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije :
[http://www.strukturnifondovi.hr/UserDocsImages/Documents/Strukturni%20fondovi
%202014.%20%E2%80%93%202020/eu_hr.pdf](http://www.strukturnifondovi.hr/UserDocsImages/Documents/Strukturni%20fondovi%202014.%20%E2%80%93%202020/eu_hr.pdf)
48. X.,X. : (2015) :
Pripremaprogramskih dokumenata za financijsko razdoblje Europske unije 2014.-2020.
Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali: Ministarstvo regionalnog razvoja i
fondova Europske unije
49. X.,X. : (2015) : *Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-
2020. – Popis mjera s osnovnim informacijama* : Ministarstvo poljoprivrede RH
50. X.,X. : (2015) : *Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-
2020.* : Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj
EU i međunarodnu suradnju
51. X.,X. : (2014.) : *SPORAZUM O PARTNERSTVU između Republike Hrvatske i
Europske komisije za korištenje EU strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna
mjestu u razdoblju 2014.-2020. ("Partnership Agreement Republic of Croatia
2014HR16M8PA001 - 1.2)*
52. X.,X. : (2013.) : *Što se može financirati iz fondova EU u razdoblju 2014.-2020* : Dani
EU fondova : Daruvar
53. X.,X. : (2013.) : *U susret EU fondovima* : Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova
Europske unije : Zagreb
54. X.,X. : (2015.) : *U susret fondovima kohezijske politike u Hrvatskoj, drugo dopunjeno
izdanje* : Hrvatska gospodarska komora, Centar za EU, Nova cesta 3-7, Zagreb
55. X.,X. : (2014.) : *U susret EU strukturnim fondovima : Mogućnosti i pretpostavke za
financiranje javne infrastructure* : Banka/Razbor : Zagreb

56. X.,X. : (2014.) : *Ugovor o Europskoj uniji i Ugovor o funkcioniranju Europske unije - Pročišćene inačice (2010/C 83/01)*
57. X.,X. : (2014.) : *Uredba o tijelima u sustavima upravljanja i kontrole korištenja europskog socijalnog fonda, europskog fonda za regionalni razvoj i kohezijskog fonda, u vezi s ciljem »ulaganje za rast i radna mjesta : Narodne novine : Zagreb*
58. X.,X. : (2014.) : *Uvjeti za pripremu i provedbu projekata ZNP02: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije : <http://www.strukturnifondovi.hr/koji-su-uvjeti-za-pripremu-i-provedbu-projekata-financiranih-strukturnim-instrumentima>*
59. X.,X. : (2014.) : *Zakon o uspostavi institucionalnog okvira za provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova u republici hrvatskoj u financijskom razdoblju 2014. – 2020. : Narodne novine : Zagreb*
60. X.,X. : (2013.) : *Zakon o suradnji hrvatskoga Sabora i vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima : Narodne novine : Zagreb*

PRILOZI

ABECEDNI POPIS KRATICA

Kratica	Značenje
AGRONET	Aplikacija namijenjena za pomoć poljoprivrednim gospodarstvima i ostalim korisnicima u ostvarivanju prava na potpore u poljoprivredi
APPRRR	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
APZ	Aktivna politika zapošljavanja
ARKOD	Nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela
ARPA	Agenciju za reviziju sustava provedbe programa Europske unije
BDP	Bruto domaći proizvod
BND	Bruto nacionalni dohodak
CARDS	Pomoć zajednice za obnovu, razvitak i stabilizaciju (<i>en. Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation</i>)
CLLD	Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice (<i>en. Community Led Local Development CLLD</i>)
DAE	Digitalna agenda za Europu (<i>en. Digital agenda for Europe – DAE</i>)
EFPR	Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (<i>en. European Maritime and Fisheries Fund EMFF</i>)
EFRR	Europski fond za regionalni razvoj (<i>en. European Regional Development Fund ERDF</i>)
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (<i>en. European Agricultural Fund for Rural Development EAFRD</i>)
EPJF	Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (<i>en. European Agricultural Guarantee Fund EAGF</i>)
ESB	Europska središnja banka
ESF	Europski socijalni fond (<i>en. European Social Fund ESF</i>)
ESI	Europski strukturni i investicijski fondovi (<i>en. European Structural & Investment Funds</i>)
EU	Europska unija (<i>en. European Union</i>)
EUSAIR	Strategije EU za Jadransko-jonsku regiju (<i>en. The EU Strategy for the Adriatic and Ionian Region EUSAIR</i>)
EUSDR	Strategije EU za Dunavsku regiju (<i>en. The EU Strategy for the Danube Region EUSDR</i>)
EZ	Europska zajednica
IAKS	Integrirani administrativni i kontrolni sustav
IKT	Informacijske i komunikacijske tehnologije (<i>en. Information and communications technologies ICT</i>)
IP	Investicijski prioriteti

IPA	Instrument pretpristupne pomoći (<i>en. Instrument for Pre-accession Assistance</i>)
IPP	<i>Integrirana pomorska politika</i> (<i>en. Integrated maritime policy IMP</i>)
IRI	Istraživanje, razvoj i inovacije
ISPA	Instrument za strukturne politike u predpristupnom razdoblju (<i>en. Instrument for Structural Policies for Pre-Accession</i>)
JLS	Jedinice lokalne samouprave
JRDŽ	Jedinstvenom registru domaćih životinja
KF	Kohezijski fond (<i>en. Cohesion Fund CF</i>)
LAG	Lokalna akcijska grupa
MSP	Mala i srednja poduzeća (<i>en. Small and medium sized enterprises SME</i>)
NEET	Najranjivija skupina nezaposlenih mladih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju (<i>en. Not Employed, not in Education and not in Training NEET</i>)
NSRO	Nacionalni strateški referentni okvir
NUTS	Klasifikacija prostornih jedinica za statistiku (<i>fr. Nomenclature des unit ésterritorial e sstatistiques</i>)
OP	Operativni program
OPKK	Operativni program Konkurentnost i kohezija
OPLJUP	Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.
PCM	Upravljanje projektom ciklusom (<i>en. Project Cycle Management</i>)
PHARE	Pomoć za restrukturiranje ekonomija Poljske i Mađarske <i>en. Poland and Hungary: Assistance for Restructuring their Economies</i>
SAPA	Posebni predpristupni fond za poljoprivredu i razvitak ruralnih područja (<i>en. Special accession programme for agriculture and rural development</i>)
SP	Sporazum o partnerstvu
TEN-T	Transeuropska mreža prometnica (<i>en. Trans-European Transport Network</i>)
UFEU	Ugovor o funkcioniranju Europske unije (<i>Treaty on the Functioning of the European Union TFEU</i>)
YEI	Inicijativa za zapošljavanje mladih (<i>en. Youth Employment Initiative YEI</i>)
ZPP	Zajednička poljoprivredna politika (<i>en. Common Agriculture Policy CAP</i>)
ZRP	Zajednička ribarska politika (<i>en. Common Fisheries Policy CFP</i>)
20/20/20	Načelo „20/20/20“ znači 20 posto manje emisije stakleničkih plinova u usporedbi s 1990. godinom; 20 posto udjela obnovljivih izvora energije u ukupnoj energetskej potrošnji; 20 posto manjom potrošnjom energije, u odnosu na onu koja se do 2020. očekuje u slučaju neprovođenja posebnih mjera)

POPIS TABLICA

Tablica	Naziv tablice
1	Financijska vrijednost IPA
2	Okvirna raspodjela potpore Unije po tematskim ciljevima na nacionalnoj razini za svaki fond ESI-ja
3	Formirane tematske radne skupine
4	Raspodjela sredstava po prioritetnim osima
5	Prikaz prioritetnih osi sa investicijskim prioritetima, specifičnim ciljevima i alociranim sredstvima te postavljenim pokazateljima koje je potrebno dostići do ciljanog termina i koji su obvezujući
6	Pregled prioritetnih osi, investicijskih prioriteta, specifičnih ciljeva i alociranih sredstava iz ESF-a prema usvojenom OPULJP
7	Mjere s alokacijom sredstava
8	Pregled mjera i alokacija europskog fonda za regionalni razvoj dostupnih JLS
9	Tablica 9. Pregled mjera i alokacija europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj dostupnih JLS
10	Tablica 10. Pregled mjera i alokacija europskog socijalnog fonda dostupnih JLS
11	Popis nacionalnih strategija RH
12	Pregled tipova ugovora i vrijednosti ugovora
13	Anketirane JLS po br. Stanovnika
14	Anketirane JLS po visini proračuna
15	Postojanje strateške dokumentacije i baza projekata na nivou JLS-a
16	Broj pripremljenih projekata

POPIS GRAFIKONA

Grafikon	Naziv grafikona
1	Europski semestar
2	Europski strukturni i investicijski fondovi
3	Raspodjela sredstava ESI, 2014. – 2020.
4	Upravljačka struktura OPKK
5	Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020
6	Upravljačka struktura OP Pomorstvo i ribarstvo

UPITNIK ZA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

1.	Naziv jedinice lokalne samouprave	
2.	Broj stanovnika	
3.	Broj zaposlenih u JLS ?	
4.	Iznos proračuna za godine :	
	2013	
	2014	
	2015	
5.	Postoji li razvojna strategija na nivou JLS ?	
6.	Postoji li lista razvojnih projekata ?	
7.	Da li su projekti kategorizirani po važnosti ?	
8.	Da li su projekti sistematizirani po nivou pripremljenosti i mogućim izvorima financiranja ?	
9.	Postoji li odgovorna osoba unutar općine dodijeljena svakom od projekata ?	
10.	Koliko projekata je trenutno pripremljeno na nivou projektne ideje ?	
11.	Koliko projekata je trenutno pripremljeno na nivou lokacijske dozvole ?	
12.	Koliko projekata je trenutno pripremljeno na nivou građevinske dozvole?	
13.	Koliko projekata je JLS do sada prijavila na Fondove EU?	
14.	<p>Na koje probleme ste naišli pri prijavama?</p> <p>a) Potrebna dokumentacija je previše opsežna.</p> <p>b) Kratak rok natječaja.</p> <p>c) Nedovoljna pripremljenost projekta u trenutku izlaska natječaja.</p> <p>d) _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	

15.	Što smatrate najvećim nedostatkom u vašoj JLS pri prijavi projekata na fondove EU?	
16.	<p>Što smatrate preprekama prilikom pripreme i prijave projekata?</p> <p>a) sporo rješavanje imovinsko pravnih odnosa b) sporost u ishođenju lokacijskih i građevinskih dozvola c) nedovoljna podrška regionalnih tijela u pripremi dokumentacije d) _____ _____ _____</p>	
17.	Za koliko projekata je JLS do sada dobila bespovratne sredstva iz fondova EU	
18.	<p>Na koje probleme ste naišli u provedbi projekata financiranih iz sredstava fondova EU?</p> <p>a) promjene iznosa u stavkama troškova b) osiguranje vlastitih sredstava c) poštivanje rokova navedenih u prijavi d) _____ _____ _____</p>	
19.	Što smatrate najvećim nedostatkom u provedbi projekata financiranih iz sredstava EU?	

20.	Što smatrate preprekama u povlačenju sredstava iz EU fondova na nivou JLS?	
21.	Kako bi se po vašem mišljenju moglo pomoći JLS u povećanju apsorpcijske moći u povlačenju sredstava iz fondova EU?	